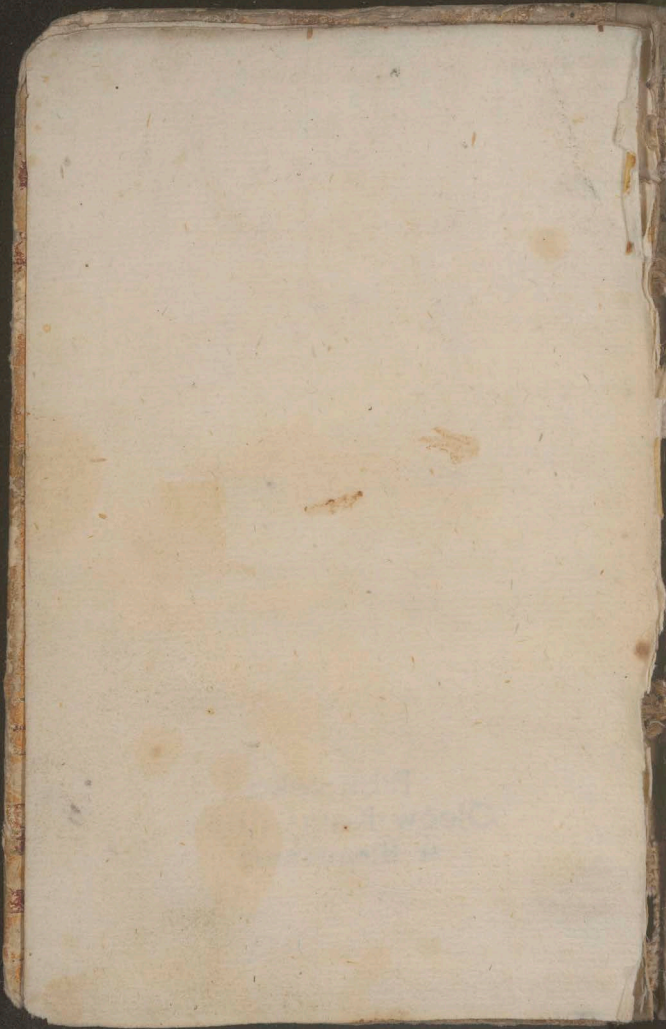

8, T. 8
—

Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Bieniszewie

S
De
E
De
E
D
E
De
N
De
(
La
a

Gac
Er

IN NOMINE SSMA. TRINITATIS
SPECVLVM PARVVM
RELIGIOSORVM.

De tribus votis essentialibus Religionis, alijsque virtutibus eis annexis.

Ex B. Humberto V. Generali Magistro Ordinis Prædicatorum.

De vita spirituali, & breui metho-
do perveniendi ad perfectionem.

Ex S. Vincentio Ferrerio eiusdem Ordini.

De acquirenda vera perfectione.

Ex S. Catharina Senensi, eiusdem Ordini.

De studio Meditationis. *Ex P. M. F.*

NICOLAO Moscicensi Polono eiusdem Ord.

De formandis Novitiorum morib⁹

(vbi & alia) *Ex P. Ioanne Nys Antuerpiensi eiusdem Ordini.*

Labore F. FERDINANDI OHM,

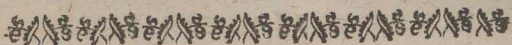
alias IANVSZOWSKI, eiusdem

Ordinis reimpressum.

Cum licentia Superiorum.

Gac: Typis Schedelianis, Anno Dñi, 1689.

Ermitaria Camaldul: ex lib. viij

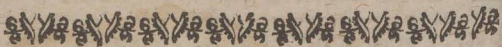
FACULTAS

reimprimendi.

Committimus A. R. P. M. F. Fer-
dinando Ianuszowski, secundo,
huius Capituli nostri Diffinitori,
quatenus pro maiori Patrum ac
Fratrum præsertim juvenum utili-
tate & commodo, reimprimi faci-
at Librum, ferè iam extinctum &
propterea difficiliter acquisibilem,
cui Titulus.

Speculum Religiosorum.

Ex actis Capituli Provincialis
Provinciae Poloniae Ordinis Præ-
dicatorum, in Conventu Flo-
censi S. DOMINICI, die 19. A-
prilis. Anno restitutæ homini-
bus salutis, 1687. celebrati.

DIVO IOANNI
CANTIO.
REGNI POLONIÆ
PATRONO.

in
Celeberrima
Vniversitate Cracoviensi
Sacræ Theologiæ
Doctori
&
Professori.
Sapientissimo.

F. FERDINANDVS Ord: Prædicatorũ.
in signum profundissimæ reverentiæ
offert.

Christianorum obseruantia
conuenit, DEI Amicos,
æternâ beatitudine sum-
mo Bono vnitos. profundissimâ ve-
neratione colere. si sic Te Beatissi-
me Doctor, & Illustrissimum Vni-
uersi-

verſitatis Cracouiensis decus, eâ adonem
reuerentiâ veneror, dum hoc Speculûm
culi Religioſorum Opusculum ex
varijs Ordinibus N. Auctoriſus collocaſſet
lectum, tuo Nomini conſecrandum per
duco, vt ſub tua tutela conſiſtens in quo
perfectos Religioſorum faciat reſimul
preſentare mores. Nec aberro haec vt
enim debiti ordinis exigentia, Sane
tis Sancta conſecranda. Et licet
cetera priora opuscula Praelatis Eccleſiis
ſiſta conſecrauerim, vt reimpreſſione
nem Theologiae Moralis P. M. Niſi
colai Moſciceniſis, Illuſtriſſimo Amuloſo
tiſtiti Cracouieniſi, item proprijs la
profu
boris aliam Theologiam Moralem Doct
Reuerendiſſimo Antonio Krzeſimoſte int
wſki Abbati Kopriuniceniſi, hoc Opus
pusculum, utpote excellentius (ex
cellentiorem enim viam ad perfecti
onem

s, eâ donem Christianam ostendit, dum non
hoc Sp^{er} Solùm præceptorum, sed & consilio-
rum exum Evangelicorum obseruantiam
vobis collocet) sancto est conseruandum. Et
mandandum verè Sanctus es, Beatissime Doctör-
consistens in quo ardentissima in Deum & pro-
ciat vicinum charitas, heroicis actibus
erro habet (ut est propriarum vestium inta-
a, Sanctorum pauperis spoliatio) notifica-
Et lita. verè Sanctus es, in quo Passio-
is Ecclesie Dominice, & dolorum sanctissi-
pressione & Virginis Matris, feruentissima
M. N^{on} meditatio, obquam meruisti mira-
mo Amulosâ allocutione recreari, in quo
proprij lap^{id} profundissima humilitas, non enim
toralem Doctoralibus honoribus, subtilita-
refesimone intellectus, scientificâ rerum no-
hoc Otitiâ inflabaris. vnde desiderans sa-
ius (ex^{er} turari contemptu, onerosas suscepi-
perfecta sti peregrinationes, ad sepulchrum
onem

Domini semel, ad limina Apostolorum quater. Verè Sanctus es, in qua inaudita vite sinceritas, non reperia à Latronibus, vltro elargiendo. Mortificationes, ut asperitas ieiunij. Ecclesiarũ, tempore brumali, nudis pedibus, visitatio. Pro lecto, nuda humus assumpto, in S. Theologia Doctõratu, à carnibus abstinentia. invicta patientia, domesticas persecutiones, maledictiones, tolerando. indefessa Pastoralis cura animarum, exemplari vitã, lucrum. mirum indamones imperium. dum in forma hirundinis, circumvolantem infernalem bestiam, captam, in terram prostrãsti. Loquantur alia, infirmi, varijs languoribus oppressi curati, obsessi liberati, mortui, resuscitati. Quæ omnia exprimunt singulare

ostolo- gulare Dei seruitium, & hominem
in qua sanctum.

reper-
giendo. Liceat prefato titulo (Sanctis
ieiunij. Sancta consecranda) addere gra-
, nudis ti animi obligationem, fundatam in
, nuda affectu Doctissimorum Almae Acade-
eologia mie Professorum quibus ordinaria
mentia. & communis cura in defendendis
s perse- veridicis Doctoris Angelici dogma-
rando. tibus. Præstant id Doctissimi in
arum, Sacra Theologia Magistri & Pro-
um in- fessores, Adamus Opatovius, & Si-
forma mon Stanislaus Makowski Primus,
infer- uniuersam ferè Sancti Thome sum-
erram mam, secundus, primam eiusdem
, infir- S. Doctoris, partem, clarissimis il-
ssi cu- lustrant commentarijs. Adde, se-
, resu- cundi, amplissimum totius Philoso-
unt sin- phie cursum, menti Doctoris Ange-
gulare lici accomodatum. Nec prætereun-

dum dictam grati animi obligati-
onem, annuatim radicari, dum ad
declarandum indissolubilem, inter
Almam Academiam & Ordinem Præ-
dicatorum nexum, item ad expri-
mendam singularem, in doctrinam
D Thomæ reuerentiam, recurren-
te Festiuitate, Orator Academicus
Sanctum Doctorem solemniter celebrat
panegyri. His ergo titulis, tum in
te immediatè Beatissime Doctor, tū
in alio fundatis, tibi Religiosorū
Speculum, & me totum consecro.
Fac ut tuā apud Divinam Maiesta-
tem intercessione, per illud, perfecti,
perficiantur adhuc non satisfacien-
tes obligationi tendendi ad perfecti-
onē, (de quorū ego numero) corri-
gatur. Cracoviae in Conu. SS. Trin:
Ord: Præd. 10. Martij 1689.

Sic

Vn

Fr.

Ad b
in

P
N
am,
The
Relig
ex S
thor
auct
col
dita

Sic & Te
Beatissime Doctor.
Et in Te
Celeberrimam.

Vniversitatem Cracoviensem
veneratur.

Fr. FERDINANDVS Ord: Prædic:
de Conventu Cracoviensi.

Ad beneuolū, tum huius, tum 1689.
impresi Opusculi, Lectorem.

Post reimpressam P. Magistri F.
NICOLAI Moscicensis, & ali-
am, proprio labore, luci porrectam,
Theologiam Moralem, *Speculum*
Religiosorum, à P. IOANNE Nys,
ex SS. Ordinis N. collectum Au-
thoribus, à P. EVSTACHIO Mayer
auctum, cui ex P. Magistro F. NI-
COLAO Moscicensi, de studio Me-
ditationis, Opusculum, licentiâ Su-

dem, sed per diversa intendas lucrari indulgentiam plenariam, qualiter intelligenda conclusio. Si præter has, alias videris perplexitates, etiam in bonam partem trahe, obscuritas enim compendijs affinis, adæquatā non patitur explicationē vale, & dictis laboribus, pro bono animarū, pretiosissimo Christi Domini Sanguine redemptarū, utere.

Sic

Errata Corrige.

Fol. 26.	cicumerem	cucumerem.
Fol. 46.	si terra	sic terra.
Fol. 47.	quic,	quis.
Fol. 48.	indulisse,	indulssisse.
Fol. 60.	Carthafonæ,	Carcassonæ.
Fol. 69.	nos vitijs,	non vitijs.
Fol. 73.	salatim,	solatium.
Fol. 103.		Dominus.
Fol. 104.		cognomento.
Fol. 108.	Quincunq;	Quicunq;.
Fol. 135.	adorem,	ardorem.

Fol.

Sic Errata Corrige.

- Fol.* 143. ad delicias, delicias.
Fol. 148 propter obedientiæ, propter
humilitatem obedientiæ.
Fol. 151. confert, eum fert.
Fol. 151. adinventum, adinvento,
Fol. 152. prigritia, pigritia,
Fol. 156. apperet, appareat.
Fol. 164. optanda, optandæ.
Fol. 191. truncarentur, truncaretur.
Fol. 200. divina, diutina.
Fol. 202. delicatarum, delicatorum.
Fol. 210. proprius, propius.
Fol. 211. quam iugi, quam in iugi,
Fol. 216. impediât, impediant.
Fol. 221. dixit, dixi.
Fol. 224. potest, potes.
Fol. 230. rigidinissimus, rigidissimus.
Fol. 243. flexio, flexo.
Fol. 245. ut prius petam veniam, L. cõ-
versatio humana confirmat ut prius
petam veniam.
Fol. 256. aliquando si aliquando.
Fol. 257. Novitijs, Novitij.
Fol. 337. onnuos, L. continuos.
Fol. 364. claustris, de claustris.

*Exordiamur à Doctrina Sanctissimi
Patris N. DOMINICI.*

EPISTOLA

*Sanctiss: P. Nostri DOMINICI,
AD FRATRES POLONOS.*

*Filijs & Fratribus Charissimis, Vniuersis
Prioribus, & Conuentibus Ordinis
Predicatorum per Prouinci-
am Polonia constitutis.*

*Fr. DOMINICVS Seruus humilis in
consolatione S. SPIRITVS gau-
dium & salutem.*

Quotidiana, de omnium Vestrū
profectu, & salute solliciti & an-
nua vos exhortatione admonere
consueti, ecce iterum celebrato Ca-
pitulo Generali, quasi annum no-
stræ seruitutis tributum, Vestræ
charitati rependimus, charitatis
debitum in hoc exolventes, quod
quantò magis solumus, plus debe-
mus. Itaq; Fratres mei desidera-
tissimi

tissimi ac dilectissimi, gaudium &
læticia cordis mei, per Dei mise-
ricordiam obsecramus, ac per cha-
ritatem Sancti Spiritus contesta-
mur, vt inter mundanas varietates,
& fluctus feri maris, in quibus re-
proborum confusiones, vt cernitis
deprimuntur, vos qui ad Vitam
Religionis Dei aspirante gratiâ cō-
fugistis, confugistis ad portum cœ-
lestis Patriæ, inde continuis deside-
rijs, & indefessis laboribus contē-
datis. Intumescens adversiratum
procellas & tentationum varias tē-
pestates magna fide calcantes, &
ad Christum potestati Maris do-
minantem, & motum fluctuum eius
mitigantem confidenter & alacri-
ter properantes festinate Charissimi
ingredi in requiem qui alios festi-
nare monetis. Estote vigilantes
qui alios ad vigilantiam excitatis.
Estote omni puritate & sanctitate
conspicui, qui fideles ad sanctimo-
niam

niam inuitatis. Calceati pedes in
præparationem Evangelij fraterna
charitate estote concordēs, humi-
litate & obedientiæ verò Dei Pa-
tris Filio Vos exhibete conformes,
vt Angelicum Vestræ Professionis
Officiū condignis actibus hono-
retis, qui in salutis humanæ officii
missi estis. Divinis aspectibus
In omni loco reverenter assistite, &
proximorum ædificationi fideliter
ministrare, vt ignito prædicationis
eloquio, & salutari in Confessio-
nibus consilio abundare possitis,
Scripturas divinitus inspiratas, &
legem Domini immaculatam con-
vertentem animas, audiendo, me-
ditando, scrutando lectemini, stu-
dio semper vtilium insistentes, &
curiositatis dispendium evitantes.
Et quoniam linguam vestram sa-
cratissimis Eloquijs consecratam,
decet exhibere Orationem charita-
tis, non officium vanitatis. Ser-
mo

mo Vester semper sit sale conditus,
vt det gratiam audientibus: &
resumpta censura silentijs, quæ tam
minùs reverenter & patenter à qui-
busdam Vestrum noscitur esse pro-
iecta, argentum Vestrum & au-
rum conflare, verbis vestris state-
ram justam facite, & frenos rectos
imponite ori Vestro. sit Vobis Ser-
mo viuus & efficax, omne vanum,
& non planum respuens, & lingua
placabilis lignum Vitæ, Verbum
sanctû & inreprehensibile, quod ad-
versarius reuereatur, quo ædificen-
tur proximi, & gloria Dei dilate-
tur. Ferueat in cordibus Vestris
animarum lucrandarum zelus, ar-
dens & acutus, quem regat ratio,
dirigat discretio, temperet conuer-
satio mansueta. Et quoniam Vos
in eminentissima specula constitu-
tos oculi multorum respiciunt, &
à vobis magis exempla virtutum
requirunt, quam ornamenta ier-
monis;

monis; mittamus manus ad fortia,
digitis mirram probatissimam di-
stillantes, vigorem in operibus, per-
seuerantiam in aduersitatibus exhi-
bentes, vt per patientiam & conso-
lationem scripturarum spe conce-
pta cœlestium, secura mente con-
uiuium prægustemus in terris, quo
nobis est in æternitatis abundantia
perfruendum. Valete & vigeat Pa-
ternitas Vestra in Domino IESU
Christo, meq; inutilem Seruum
Vestrum Sacris habete Vestris Ora-
tionibus commendatum.

Hanc refert in Annalibus Sacri
Ordinis Prædicatorum Pater Magi-
ster Thomas Maluenda ad Annum
stū. Sanctissimi Patris Nostri D O-
MINICI folio mihi 336. qui subdit
ex Patre Magistro Bzovio. Anti-
quâ consuetudine Patrum Prouin-
ciæ Poloniæ diuina hæc Sanctissi-
mi Patris Nostri Epistola aureis li-
teris exaranda in communi refecto-
rio

rio singulis septimanis omnib⁹ Fra-
tribus præsentibus à Lectore men-
sæ die Dominico prælegebatur; vt
ad eam prælati, cæteriq; Fratres fa-
cili⁹ se cõponerēt, quo læpius auri-
bus eorundē inculcabatur cordisq;
tabulis insculpebatur. Hæc ille.

EX VITA BEATI HUMBERTI.

BEATUS HUMBERTVS
de Romanis natione
Burgundus, nobili ge-
nere procreatus, post-
quam Parisijs studijs
operam dedisset, & liberales artes
docuisset, omnibus relictis, intrepide
ad vexillum S. DOMINICI con-
fugit, & strenuè militauit. In Sy-
nodo generali trigesima tertia com-
muni

muni suffragio totius Ordinis V.
Magister Generalis electus est anno
1254. quo officio undecim annis val
de laudabiliter & magno zelo fun
ctus est. Qui postea in alia Synodo
generali anno 1263. raro humilitatis
exemplo, summā hanc præfecturam
deposuit, magis eligens subesse quàm
præesse. Eadem animi submissione
oblatam sibi Patriarchatus Hiero
solymitani dignitatē à Nicolao III.
Pontifice Maximo respuit. Vir fu
it religione conspicuus: imo omnium
Religiosorum simulacrū Doctrina
quoq; clarissimus, quod opera testā
tur: cōplura siquidē scripta edidit,
tam Ordini nostro utilia, quam cæ
teris religiosam vitam ducere cupi
entibus proficua. Scripsit enim su
per Regulam Diui Augustini.

Item

Item, De Eruditione Religiosorū,
De veris & falsis virtutibus,
De Prædicatione Crucis.

De officio Ecclesiæ,

De Officijs Ordinis; & præsens
opusculum De Tribus Votis Religi-
onis: & multa alia fructuosa & sa-
lutaria. Vnde patet quanto zelo ar-
serit, qui sic verbo & scripto omnes
inflammare & excitare ad pietatem,
Religionem & perfectionem studu-
it; & multo magis exemplo prælu-
cere 52. annis quibus in Religione
sanctissimè vixit. Qui anno 1276 in
Domino obdormiuit, in cænobio valenci-
nato. Cuius corpus asseritur ab oculatis
testibus adhuc integrum & incorruptum
remanere. Sicuti & corpus B. Henrici
Susonis Anno 1613. Vltra multorū ad-
miratione, planè incorruptū post ducē-
tos & 40. annos, repertum quoq; est.

INDEX

I N D E X.

C A P I T V M

EXHORTATIONIS

ad tria Vota B.

HUMBERTI.

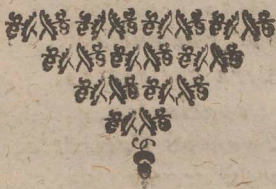
D E Voto Obedientia,	Cap. 1.
Detestatio inobedientia.	Cap. 2.
De his qua vitiosam efficiunt.	Cap. 3.
Qualis debet esse obedientia,	Cap. 4.
Quòd obedientia debeat esse prompta,	Cap. 5.
Quòd debeat esse deuota,	Cap. 6.
Quòd debeat esse voluntaria,	Cap. 7.
Quòd debeat esse simplex,	Cap. 8.
Quòd debeat esse ordinata,	Cap. 9.
Quod	

I N D E X.

10.	<i>De circumstantijs Luxuria,</i>	Cap. 27.
11.	<i>De visu incauto,</i>	Cap. 28.
12.	<i>De contactibus impudicis.</i>	Cap. 29.
13.	<i>De amplexibus & osculis.</i>	Cap. 30.
14.	<i>De remedijs Luxuria,</i>	Cap. 31.
15.	<i>De resistentijs Luxuria,</i>	Cap. 32.
16.	<i>De Humilitate,</i>	Cap. 33.
17.	<i>Quibus humilitas acquiratur,</i>	Cap. 34.
18.	<i>De signis humilitatis,</i>	Cap. 35.
19.	<i>De laudibus humilitatis,</i>	Cap. 36.
20.	<i>Quantopere humilitas sit appetenda.</i>	Cap. 37.
21.	<i>De nocumentis Superbia,</i>	Cap. 38.
22.	<i>De conseruatione humilitatis.</i>	Cap. 39.
23.	<i>De Patientia.</i>	Cap. 40.
24.	<i>De laudibus Patientia.</i>	Cap. 41.
25.	<i>Quanam vera patientia.</i>	Cap. 42.
26.	<i>De malis impatientia.</i>	Cap. 43.
27.	<i>De diversi generis Patientia,</i>	Cap. 44.
28.	<i>Quibus modis acquiratur,</i>	Cap. 45.
29.	<i>De ordinatione hominis quoad Deum.</i>	Cap. 46.
30.	<i>De ordinatione hominis quoad seipsum.</i>	

INDEX.

<i>psum.</i>	Cap. 47.
De ordinatione hominis quo ad proximum.	Cap. 48.
De spectantibus ad Prelatos.	Cap. 49.
De mortificatione affectuum.	Cap. 50.
De refrenatione lingua.	Cap. 51.
De exercitio honorum operū,	Cap. 52.
De exercitio virtutum,	Cap. 53.
De Temperantia in cibo & potu,	Cap. 54.
De venialibus vitandis,	Cap. 55.
Conclusio Exhortationis,	Cap. 56.

EXHOR-

EXHORTATIO

B. HUMBERTI

V. GENERALIS MAGISTRI.
Ordinis Prædicatorum.

DE TRIBVS VOTIS
*Essentialibus Religionis, ali.
isq; virtutibus eis annexis.*

Quam scripsit ad singulas
Provincias totius Ordinis.

PREFATIO AVCTORIS.

ILUS gratiæ & cohæ-
redibus gloriæ, fratri-
bus charissimis de Or-
dine Prædicatorum universis, Fra-
ter Humbertus eiusdem Ordinis
Magister & servus, vitam duce-
re DEO gratam, sibi fructuo-
sam, Angelis iucundam, dæmo-
nibus terribilem, hominibus e-
A xem-

2 SPEC. PARVVM

xemplarem. Nulla sunt omnino reputanda, dilectissimi, quæ divinæ laudi non militant, vel honori. Inde est quod officij necessitate ac fraterna charitate compellimur, nunc scribendo, nunc monendo sapiùs inculcare, quæ nobis bona facere & quæ mala deceat declinare. Sed cum pateat quod secundum affectivam & intellectivam vires geminas sit animæ profectio bipartita, virtus videlicet & scientia, decet his nimirum virum ordinari Evangelicum, ut per primum in bonum, per alterum dirigatur in verum; per primum ardeat, per secundum luceat. Per primum potens sit in opere, per reliquum in sermone; illius exemplo qui *cepit facere & docere.* Denique præsentem epistolam dignam diximus charitati vestræ scribere quæ vos instruat & moneat ad regularis observantiæ disciplinam.

igitur

Astor: 1.

igitur
est
nos
ad
est
fini

DI

D

exer
sto
onis
quis
lem
nost
usq
obed
dem
genti
suam
mola
riffin

RELIGIOSORVM 3

igitur ab Obedientia, quæ una est de substantialibus Religionis, nostrum principium inchoamus. ad laudem & gloriam illius; qui est origo omnium bonorum & finis, AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIÆ

Commendatio Obedientia.

Diligenti studio satagamus, fratres charissimi, virtutum exercitijs insistere, quibus Christo conformemur, & ad perfecti-
onis semitam informemur. Et quis ambigat Obedientiam ta-
lem esse? Hanc enim Salvator noster in tantum amplectitur, ut usque ad mortem factus Patri obediens, crucis supplicio con-
demneretur. Per hanc multarum gentium Pater Abraham, terram suam egreditur, & usque ad im-
molationem filij quæ habuit cha-
rissimum inclinatur. Per hanc

*Exemplū
obediētia
Christus
Dominus
Abrahā.
Philipi 2.
Genesi 22
Iosue.
Num: 13.
Exodi: 17.
Sine obe-
dientia
religiosus
non potest
saluari.*

4 SPEC. PARVVM

Iosue terram promissionis inuafit, & hostes gladio suo stravit. Monemus igitur & hortamur in Domino, ut Obedientiae bonum eo seruemus sollicitius, quanto sine illo regularibus non est salus: scientes certissime, quod accepta est multum apud omnipotentem Obedientia, qua pro Christo nobilissimum quid in anima captivatur, libertas videlicet voluntatis. Quare dignum est & iustum, ut quanto quis arctius per obedientiam nunc stringitur, tanto postmodum gloriosius in caelestibus eleuetur. Hoc ipsum certe nobis innuit exemplum illud quo scribitur, quod cum fratri cuidam quatuor ostensi fuissent ordines bonorum, eum tamen qui servavit obedientiam, summum vidit.

In vitis pp

CAPVT II.

DETESTATIO

Inobedientiae.

In

RELIGIOSORVM. 5

IN contrarium autem valde detestabilis Inobedientia dignoscitur: quæ idololatriæ sceleris comparatur. Per hanc spirituale furtum committitur, vel rapina. Nam si occultè obedientiæ contrariamur, furtum est; si manifestè, rapina: quia in utroq; rem alienam invito domino contrectamus. Voluntatè enim quam Christo reliquimus, contra iustitiam usurpamus. Non igitur immeritò Pater noster Adam immortalitate spoliatur & innocentia, ac de Paradisi amœnitate eiectus: in hanc vallem miseriæ relegatur. Per quæ apertè criminis huius enormitas declaratur.

CAPVT III.

DE ILLIS QUÆ VITI- ANT Obedientiam.

Sicut multa sunt quæ reddunt Obedientiam commendabilem, sic sunt plura quæ faciunt ipsam

*v. Regi 15
Inobedi-
tia quod-
dam fur-
tū & ra-
pina.*

*Quare A-
dam eie-
ctus de
Paradiſo*

o SPEC: PARVVM

psam viciosam. Sunt enim nonnulli, qui ut citius absolvantur malè exercent officia sibi iniuncta. In alijs verò reperitur extorta licentia. Alij accipere licentiam non curant. Alij negatam contra licentiam id quod placet facere non formidant. Alij jubente Prælato contradicunt, & tamen faciunt: alij quidem devotè obedientiam suscipiunt, sed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perveniat, se abscondunt: alij, quod peius est, se tales exhibent, ut Prælatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt se nescire vel non posse quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, sed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipsis talia quasi ex consuetudine requirantur: alij
per

RELIGIOSORVM 7

perficiunt, sed cum murmure & non voluntariè, sed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, sed hoc triste vel nimis tardè Sūt *Turbato-* & quidam qui quod volunt obti- *res com-* nent minis vel precibus importu- *munisatio* nis, & si quando negatur eis licentia, domum commovent & se ipsos. Hi omnes si veram obedientiam adverterent, in sua conscientia de prædictis se graviter accusarent. Sed heu sunt nonnulli qui colant culicem, & camelum *Math: 23.* glutiant: qui parvas negligentias in se puniunt, & maiores non advertunt: quasi statum hunc periculosum minimè recognoscant. Tales autem si amatores puri cordis essent, non tam malum actum, quàm malum statum corrigere laborarent.

CAPVT IV.

QUALIS ESSE DEBET

Obedientia.

Δ 4

Vt

8 SPEC. PARVVM

*Qualiter
obediēdū.*

VT autem obedientia vera sit
DEO acceptabilis, studere
habere 1. promptam sine dila-
tione, 2. devotam sine dedigna-
tione. 3. voluntariam sine contra-
dictione, 4. simplicem sine discus-
sione. 5. ordinatam sine deviatio-
ne, 6. jucundam sine turbatione,
7. strenuam sine pusillanimitate,
8. universalem sine exceptione,
9. perseverantem sine cessatione.

CAPVT V.
OBEDIENTIA SIT

prompta

Bonus itaque frater adeo sit
paratus & non turbatus, ut
inveniat ad obedientiam sem-
per promptus. Quapropter di-
lectissimi, sitis sicut aurum ducti-
le, & quasi virga flexibilis, quæ re-
ctificatur ad libitum artificis vel
curvatur. Sitis sicut rotæ volu-
biles, quæ secundum impetum spi-
ritus movebantur. *Sitis ut jumen-*

*Ezech: 1.
C 10.*

tum

vera sit
studete
e dila-
edigna-
contra-
discuf-
viatio-
atione,
nitate,
atione,
atione.

tum apud Deum, cuius dorso qua-
libet indifferenter imponuntur. *Pfal. 72.*

Certè syllaba indifferens, mul-
tum est grata versificatoribus, quia
poni poterit in omni loco: sic &
promptus frater ad obedientiam
Deo gratus est & hominibus, quia
nihil respuit iniunctorum. Legi-
stis charissimi, quòd stellæ vocatæ
dixerunt, Assumus. Per quod a-
pertè datur intelligi, quàm con-
iuncta debent esse vox iubentis,
& operatio exequentis. Talis il-
le bonus Marcus extitit, qui vo-
catus, imperfecta dimissa litera
quam inceperat statim venit. Sed
è contrario quidam velut quadra-
ti lapides ad obedientiam vix mo-
ventur: de quibus ait Sapiens:

*Promptus
obediens
Deo & ho-
minibus
gratus.
Iob. 38.*

SIT

leò sit
us, ut
sem-
ter di-
ducti-
quæ re-
tis vel
volu-
m spi-
jumen-
tuno

*Hier: in
Vitis PP.*
Qui transfert lapides, affligetur in Eccl. 10.
en. Cùm enim Prælati ponere
quosdam in obedientiæ bono ni-
tuntur, per contradictionem rebel-
lium fatigantur. Ad obedientiæ
promptitudinem, animemur per
*Rebelles
fati.*

10 SPEC. PARVVM

gant & af
fligunt
Superio.
res.

exemplum. Nautæ enim imperanti in mari, nulla dilatione differtur executio. Iniungitur nobis aliquid, & inobedientes erimus Prælato? Pudet quòd servi nostri conducti pro parvo precio promiores sint ad peragenda gravia, quàm sumus nos Prælati nostris pro gloria sempiterna.

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DEVOTA, & sine dedignatione.

Sic post hæc devota Obedientia vestra, fratres. Ea namque devotione suscipiendum est quod iniungitur, ac si Dominus præcepisset. Non enim homini, sed in homine certissimè Deo obedimus. Dubium namque non est quin acceptum offeratis sacrificium Redemptori, dum propter ipsum alienæ vos subditis voluntati. Utinam simus, fratres, per
obe-

RELIGIOSORVM II

obedientiam cum Christo crucifixi: vt sicut ille membra clavis habuit ligata, sic mandatis superiorum nostrorum membra nostra sint omnia captiuata. Scientes certissimè, quòd tanto apud Deum liberiores erimus, quanto nunc pro illo deuotiùs arctamur. Denique virtus hæc non sine causa victimis antefertur, quia hic macetatur in holocaustum omnipotenti Deo voluntas propria, sed ibi caro tantummodo aliena. In *In quibus* jejunijs & orationibus & vigilijs *præcellimus homines saculares* possunt nobis æquari sæculares: quos quia in abdicatione proprietatis & obedientia præcellimus, *Mat: 19.* eos iudicaturi cum Christo in extremo iudicio præcedemus. Vnde summopere cavendum est, ne in his duobus etiam in minimo claudicemus.

12 SPEC. PARVVM
CAPVT VII.

OBEDIENTIA SIT VO-
luntaria sine contradictione.

Voluntaria quoque sit Obe-
dientia, quæ non virga vel
calcaribus indigeat, sed move-
atur sibilo dulciori. Multum
enim laudabilis est obedientia,
quæ præceptum seruat, laudabi-
lior quæ consilijs & admonitio-
nibus obtemperat, sed omni lau-
de dignissima quæ præcipientis
animo se conformat. Sed sunt
nonnulli, qui potius à maioribus
sua volunt audire placita, ut pla-
ceant audita: qui Prælatum sibi,
non se illi cupiunt obaudire. Isti
non magistrum gentium dicentē:

Actor: 9. Domine quid me vñ facere, sed ex-
Duplex O. bedientia cum cui dixit Dominus, Quid vñ
bedientia necessita- ut faciam tibi, satagunt imitari.
sis & cha Patet esse, fratres mei, duplicem
ritatis. obedientiam: aliam quidem ne-
cessitatis, & aliam charitatis. Illa

præ-

RELIGIOSORVM 13

præceptum respicit, hæc consilij
& admonitionibus acquiescit. Il-
la necessitate quadã arctatur, hæc
charitatis amplitudine dilatatur.
Illa per coactionem est servorum,
hæc per libertatem spiritus, filio-
rum. Et istam utique tanto ma-
gis acceptam, quanto minus de-
bitam esse constat.

C A P V T VIII.

*OBEDIENTIA SIT SIM-
plex, sine discussione.*

IAm simplex sit etiam Obedi-
entia vestra, fratres, ut iniuncta
sine discussione facientes, iudice-
tis de vestro nec nimium vos ha-
bere. Nam quisquis intentio-
nem præcipientis iudicat, bellum
intrinsecus parat. Per hoc enim
quoddam causas mandatorum, quas
ignorat, discutit, in laberinthum
erroneum se ponit. Certè per
hoc, Obedientiæ bonum minus
purum efficitur, cum quis Præla-

14 SPEC. PARVVM

tum irrationabilia jubere præsumptionis oculo intuetur. Veruntamen etsi Prælati interdum minùs utilia nostro iudicio jubet, movere nos ad inobedientiam id non debet. Nam & ille si erraverit sic jubendo, nequaquam vos deviabitis seniorum mandatū.

*Hier: in
Vitis PP.*

(nisi contra Deum quid præcipiat) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non sunt utilia monasterijs, tamen semper u-

*Illustratio
exemplum
Obediencie*

tilia erunt vobis. Quid enim profuit, quòd quidam Patrum virgam aridam longo tempore jussus rigavit, nisi quòd in terra conualescens, virtutem Obediencie, & obedientis meritum demonstravit? Obediencie sanè vestigium in hoc est ut quasi stultum se quis faciat in hoc mundo, nihil discernens, nihil dijudicans ex his quæ fuerint imperata, sed cum omni simplicitate & fide illud utile, illud sapiens esse iudicans, quod sibi lex Dei vel

RELIGIOSORVM is

examen Superioris indixerit. Et verè si per hunc modum evacuati fuerimus spiritu proprio, replebimur non immerito tunc divino. Attendite quod in tantum omnis creatura suo obedit Creatori sine discussione ut de illo faciat quidquid placuerit suæ maiestati. Per quod manifestè instrimur, ut simpliciter iussa facientes, nequaquam Superioribus nostris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.

OBEDIENTIA SIT

ordinata.

Oportet nihilominus ordinatam esse obedientiam, ne si ordo eius perverteretur obedientiæ quoque opus per consequens depravaretur. Vnde considerandum est, quod sicut ratio nostra debet subdita esse Creatori, sic voluntas obediat rationi, atque

16 SPEC. PARVVM

que sensualitas voluntati. Nam quando recalcitrat voluntati sensualitas, vel rationi voluntas, aut Creatori ratio; debitæ subiectionis in anima perit ordo, & tunc iusto iudicio nobis ab inferiori nostro resistitur, cum à nobis nostris Superioribus nonparetur. Ordo quoque obedientiæ, considerata Prælatorum differentia tenendus est, ut maiores minoribus præferantur. Duobus enim Prælati contraria præcipientibus, acquiescendum modis omnibus est maiori. Vnde cum Deus supremus Prælati sit, contemnenda sunt prorsus mandata hominum: quando quicquam præcipitur contra Deum. *Oportet enim, (ut ait B. Petrus) Deo magis obedire quam hominibus.* Patet igitur quòd nunquam sunt mala propter obedientiam perpetranda, licet propter eandem interdum bona sint rationabiliter omittenda.

Deo semper præ omnibus obediendum. Act. 5

RELIGIOSORVM 17

da. Scitis enim contemplativam vitam in multis activam præcellere & tamen cùm ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obedientiæ meritorum cumulo compensatur.

CAPVT X.

OBEDIENTIA SIT IV-

cunda sine turbatione.

Post hoc sciendum est, quòd nequaquam ex tristitia aut necessitate fit quod iniungitur faciendum. Iucunda enim Obedientia Prælatum ipsum iubentem lætificat, Obedientiæ laborem alleviat, securitatem quoque conscientiæ præstat. Si quis autem mæstus obtemperat, cum Simeone Cyræneo crucem in angariam portat, Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere unctiōne S. Spiritus

*2. Cori 9^a
Læta Obedientia,*

*Mat. 27^a
Similes*

ritus se declarat: at non gaudens cum Andrea crucem suscipit, quis onus quod imponitur corde renuit, vel signo quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex desiderio etiam suscipiunt laboriosa, dummodo sint placita. Alij cum gravitate etiam facilia suscipiunt, quia iussa sunt. Istud fieri persuasione diaboli certum est, ut hoc nobis grave faciat, in quo nobis maius meritum esse constat: & aliud nobis offerre satagit gaudiosum, quod salutis nostrae minus prospicit fructuosum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET

esse sine pusillanimitate.

Non enim levia sed ardua propter Obedientiam sunt agenda. Est enim obedientia pretiosa cum obtemperatur in placitis, non tamen quia placita sed quia iniuncta. Pretiosior verò
super

RELIGIOSORVM 19

super aurum & topazion, cum obeditur in contrarijs: in quibus licet interdum sensualitas remurmuret, erit tamen ratio semper ^{In arduis} prompta exemplo Christi, qui ^{& contra} quamquam calicem passionis a se ^{rijs obedi} transferri peteret, voluntatem ta- ^{stantior} men suam Patris subiecit volun- ^{magisque} tati. In obedientia, fratres mei, ^{meritoria} multum valet ad efficaciam me- ^{Mat. 26.} rendi, difficultas operis cum pro- pititudine voluntatis. Quando per claustralem vitam religioni iungimur, mundo morimur, & terrenis actibus quodammodo se- pelimur. Quare nostras per obe- dientiam voluntates quotidie mor- tificemus, ut illi qui pro nobis pretiosum sanguinem suum fu- dit, semper vivere valeamus. Nunquam igitur ad iussum ser- ^{In solun-} monis respondere praesumatis. ^{tariorum} Non possumus, aut Nescimus: cum ^{verbū ex.} pares imò etiam infirmiores vo- ^{casationis} bis aggressos per obedientiae bo- num

M
udens
quif-
corde
con-
n qui
nt la-
acita,
acilia
Istud
tum
at, in
esse
re sa-
i no-
sum;

ET
pro-
agen-
preti-
laci-
a sed
verò
per

20 SPEC. PARVVM

num etiam impossibilia secundum humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, ubi voluntas fervens ad id quod iniungitur adest menti. Vnde quidam sanctorum Patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute divina non propria factum movit. Ex his colligere poteritis, quod obedientiae discretio est, ut sit aliquantulum indiscreta, ut ea pro bono quis aggredietur obedientiae, quae interdum videntur carere secundum Dei sapientiam ratione. Hinc est quod *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quae se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiae curvat etiam in adversa.

*Exemplum
ex vita
Patrum.*

2° Rom. 21.

CAPVT XII.
OBEDIENTIA SIT SINE
exceptione.

Nec

RELIGIOSORVM 21

Nec semel tantum debet quis-
 que facere quod iubetur,
 sed semper & in omnibus obedi-
 re. Sed dicunt in corde suo de-
 sudes & rebelles, Videmus quod
 hi qui ad obedientiam sunt diffi-
 ciles, ab oneribus sunt liberi, ab
 officijs sunt securi, ipsis enim ubi-
 que defertur & parcitur, cum
 illi qui per omnia parentes se ex-
 hibent, nunc officijs, nunc labo-
 ribus incessabiliter onerentur.
 Quis ergo posset omnia, inquit,
 quæ mandantur custodire? sane
 si cordis oculum aperimus, aper-
 tē considerare possumus, quod
 illis pro eo quod eis parcitur est
 dolendum, & istis quia sibi non
 parcitur est gaudendum. Quod
 enim interdum parcitur rebelli-
 bus, vitio suo deputent, non vir-
 tuti. Fit namque istud, ne peior
 scissura fiat, & concutiatur cala-
 mus; cum quassatur. Sed Deus
 non præcepit dari libellum repu-
 dij

*In Column-
 sariorum
 excusatio*

Mat: 19,

M

secun-
 cogno-
 niltrat
 ubi
 iniun-
 uidam
 to se-
 a spem
 ria sa-
 re po-
 discre-
 discre-
 gredia-
 rdum
 Dei
 nc est
 etorias,
 natura-
 , per
 vat e-

INE

Nec

*Ia: 4. 3.**Deut. 24**Marc: 10*

dij, sed permisit. Exultent autem isti qui oneribus prægravantur: quia dum multiplicantur super eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per consequens præmiorum. Ocium insuper eisdem tollitur, peccatorum poena minuitur, & tentationum occasio removeretur. Sciendum tamen, quòd licet omnes homines Obedientia stringantur aequali, huic tamen propter Votum Regulares sunt amplius obligati. Nam Patrifamilias obediendum est in bona domus suæ ordinatione, Regibus in reipublicæ gubernatione, Plebanis in divinorum præceptorum, expositione, & Sacramentorum administratione, Prælati Ordinum in disciplina observatione, Summo Prælato Deo in declinatione vitiorum & custodia mandatorum. Vos ergo, fratres, qui ad obedientiam vos ligastis spiritualiter nec ali-

Omnes quodam modo tenentur obedire sed magis Religiosi.

R
alic
P
omn
O
V
prof
mor
steru
tus,
bat
coro
dien
go p
solva
finali
(sec
persev
tissim
quoq
qui i
fendi
mnes

RELIGIOSORVM 23

aliquid excepistis, exemplum
Psalmistæ sequamini, dicentis. *Ad Psal: 118.*
omnia mandata tua dirigebar.

CAPVT XIII.
OBEDIENTIA SIT

perseverans

Vestra sit denique obedi-
entia perseverans. Cùm enim
professionem facitis, usque ad
mortem vos obeditorios in po-
sterum obligatis. Quia ergo exi-
tus, & non principium acta pro-
bat, felici iucunditate perpetuò
coronandus, usque in finem obe-
dientiam non relinqvat. Cui er-
go placet ut sibi veritas promissa
solvat, ipse quoq; quæ promissit
finaliter non omittat. *Qui enim* *Mat: 10.*
Es 24.
(secundùm Christi sententiam)
perseveraverit usque in finem, hic cer-
tissimè salvus erit. à memoria
quoque vestra non excidat quod
qui in vno præcepto senioris of-
fendit præcedentes observantias o-
mnes perdit. *Iacob: 2.*

Ca-

CAPVT XIV.

DE VOTO PAUPER-
tatis & abdicatione Proprietatis,

AD aliam observantiam regularem manum mittimus, ut qualiter sine proprio debeatis vivere doceamus. Igitur ex Ecclesie primitivæ perfectione discere poteritis, quod habere cuncta communia debeatis. Creaturæ idipsum nobis indicant quæ communicando quod habent, invicem se se donant. Mutuò quoque sibi serviunt membra corporis, communitatem rerum per hoc indicentia nobis.

*Erant illis
omnia cō-
munia.*

Ab. 4.

CAPVT XV.

COMMENDATIO VO-
luntaria Paupertatis.

Abdicationem rerum Christus suo exemplo nos docuit, Beatus Pater Dominicus nobis mori-

R
mor
que
cibu
cifig
spoli
nuda
erato
non
cut
etian
migi
tem
paup
suo t
per e
vita
mulie
na su
da n
demo

C
AB

RELIGIOSORVM 25

moriens legavit; Scriptura quoque sacra figuris idem multiplicibus demonstravit. Nam crucifigendus Christus vestibus suis spoliatur, per quod nobis, quàm nudos esse oporteat omni proprietate, declaratur. Ipse quoque non habuit ubi caput suum (sicut asseruit) reclinaret. Sanctus etiam Dominicus legavit nobis migrans ad Dominum humilitatem, charitatem, & voluntariam paupertatem. Id ipsum exemplo suo tradidit idem Pater, qui pauper erat pecunia, sed dives erat vita pura. Denique legitur, quod mulieris amictæ sole pedibus luna supponitur, per quod calcanda nobis esse cuncta mutabilia demonstratur.

Luc. 9,

*Triâ nobis
 à B. P. no.
 stro Domi
 nico mori
 ente singu
 lariter cõ
 mendata
 Apoc. 12.*

CAPVT XVI.
 ABDICATIO PROPRIETATIS

modi multu viciatur.

B

Sed

Sed heu sunt aliqui qui bonum
 paupertatis viciant, nunc pos-
 sidendi desiderijs, nunc verbis
 inordinatè prolatis, nunc etiam
 factis in virtutis huius præiudi-
 cium demonstratis. Nonnulli
 sunt etenim, qui ad ea quæ pro-
 fitendo contempserant, accensis
 appetitibus nunc anhelant, obli-
 quod apud ponderatorem sum-
 mum, ipsa perversa voluntas,
 priùs etiam quàm ad actum pro-
 deat, condemnatur. E contra
 quia quidam Patrum rapere ci-

*In Vita
 Patrum.*

cumerem concupivit, in sole a-
 criter se afflixit, vt vexatio talis
 intellectum sibi tribueret, & sic
 malum desiderium in se tempe-
 raret. Hi verò qui divitias, quas
 foris habere non poterant, nunc
 affectant si veri discipuli Christi
 essent, per angustam portam, que
 ducit ad vitam, exonerati ab omni
 impedimento, intrare sollicitè la-
 borarent. Invenimus etiam interdum

Mat 7.

RELIGIOSORVM 27

dum, quosdam in quibusdam re- *Signa pro*
 bus adeò delectari, ut nec ad con- *prælatiis.*
 cedendum fratri petenti velint
 aliquatenus inclinari. Alij qua-
 ternos vel res alias nituntur è fra-
 trum aspectu abscondere, ne pos-
 sint petentibus non negare. Qui-
 bus potius contemnenda essent
 hæc transitoria, & fraternæ cha-
 ritati omnia postponenda. Pudet
 autem dicere, quod nonnunquam
 pro vilissimis rebus accendimur:
 ut si quis vel digito contrectare
 præsumat, tam indignatione cor-
 dis contra ipsum, quàm verbo-
 rum insolentia moveamur. Inve-
 niuntur & alij, qui sic dicunt. Ni-
 si mihi detur licentia hoc vel il-
 lud habendi, nequaquam domum
 de talibus de cætero promovebo.
 Sunt & alij qui se tales exhibent,
 ut Prælati eis quæ habent aufer-
 re non audeat, vel quòd ad tem-
 pus concedant iniungere non
 præsumat, & si abstulerit quic-
 quam

Notas

quam raliū, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus jus sibi vendicant, proprietarios quodammodo se demonstrant. Pro his enim nequaquam sibi turbationem assumerent, nisi res illas pro quibus moventur ad se pertinere aliqualiter judicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios sine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam sibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excusabiles non existunt. Alij dum dare vel accipere volunt quod desiderant, insidiosè Prælati sui absentiam expectant, ut à minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à maiore credunt probabiliter aut formidant. Isti quidem apud homines forinsecus excusari poterunt, sed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas loqui-

Nota

quitur, Perfectionis semitam derelinquunt. Quidam etiã comestibilia vel potabilia sibi misfa, vel soli contendunt habere, vel de illis quodam modo quibus placet distribuere, nec fratres alios, secundum dispensationem eorum quorum inter est, participes volunt esse. Sicut & alij quibus auctoritas est credita, qui monasterij res vel indignis conferunt, aut incuratè perire sinunt, aut superfluè res expendunt, qui nonnunquam circa curam sui reperiuntur prodigi, sed quoad alios satis parci. Hi si certè adverterent, quòd eleemosynæ sunt pauperum quibus vivunt, eas cum magna timoris & reverentiæ providentia æqualiter dispensarent

CAPVT XVII.

VERÆ PAUPPERTATIS

amatores quales esse debeant.

*Signa Vo-
luntaria
pauper-
tatis.*

V Eri autem paupertatis amo-
res sine licentia nihil acci-
pant, nec dent, vel habeant,
neque celent, vel mutuent, ne-
que furentur. Quamvis enim
necessaria nobis habere liceat in
communi, nullus tamen quic-
quam habeat in speciali. Ecce
Pater noster Augustinus tantæ
paupertatis fuit, quòd testamen-
tum nec moriens fecit ullum. Et
sicut proprium non licet habere
claustrali, sic & operari studeat
in communi. Sciendum est autem,
quòd Religiosis quædam postpo-
nenda sunt actu pariter & affectu:
ut proprietates rerum qua se priva-
verunt. Quædam affectu sed non
actu: ut interdum est per activam
vitam dispensatio temporalium.
Quædam actu sed non affectu, si-
cut pro bono Ob-dientie quan-
doque intermittitur contempla-
tio supernorum. Sed heu vide-
mus multos bonum paupertatis
appe-

RELIGIOSORVM 31

appetere, tamen ipsum cum defectu & penuria nolunt sustinere. Apud omnipotentem verò Deum, tunc paupertas pretiosa redditur, cum eam voluntas devota, cum difficultatis molestia comitatur. Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita vosmetipsum ab omni proprietate reddatis extraneos, ut tamquam peregrinos & nihil habentes, pijs monasterij largitionibus, vos noveritis vestiendos deinceps & alendos. Ex præmissis igitur colligite, ut possidendorum in vita præsentis, nihil inordinatè concupiscatis, nihil inhonestè acquiratis, nec sine licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Prælati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fraternam charitatem quicquam teneatis, nec inutiliter expendatis.

32 SPEC. PARVVM
CAPVT XVIII.
DETESTATIO PRO-
prietatis,

Ostendunt proprietarij se va-
cuos esse Dei gratia, qui
contra professionem suam sata-
tagunt possidere aliena. Mala
compensatio quæ bursam ditat,
& animam Deo privat. In quan-
tum enim religiosus arcam one-
rat rerum proprietate, in tantum
conscientiam gravat egestate. In
Dialogorum libro legimus, quen-
dam religiosum paucos denarios
abscondisse, cuius sepultura ex-
tra cœmiterium quidem facta ma-
ledictionem, pro benedictione
scitur habuisse, in qua fuit di-
ctum: *Pecunia tua tecum sit in per-
ditionem*, positis denarijs apud i-
psum. Tales si discedant inpeni-
tentes, peiores sunt inferno, qui
moriente Christo restituit aliena.
Isti pro re transitoria pretio-
sum

*Exemplū
ex D. Gre-
gorio.
Quam e-
norme de-
lectū pro-
prietatis
in Religi-
osis.*

M
II.
PRO.
se va-
a, qui
n sata-
Mala
ditat,
a quan-
n one-
tantum
te. In
quen-
narios
ra ex-
a ma-
ictione
it di-
in per-
pud i-
pani-
o, qui
aliena-
pretio-
sum

RELIGIOSORVM 33

sum pignus obligant, quia pro ta-
libus animam suam damnant, &
se gaudijs cæli privant. Vnde fra-
ter qui se & sua, Christum secu-
rurus, reliquit, & de his se post-
modum vitiôsè intromittit: iste
talis se insipientem ostendit, quia
molam asinariam de collo amo-
tam resumit, & in spinas quas e-
valerat se proijcit, ac luto quo ex-
tractus fuerat se immergit. *Iste* 1. Petri 2
velut canis revertitur ad vomitum, Luci 9:
& retrò respiciens, mittendo ma-
num ad aratrum, perficit curuum-
fulcum. Talis, inquam, si uxo-
rem Loth in statuam salis con- Genes: 19-
versam attenderet, ad ea respice-
re quæ reliquit minimè festina-
ret. Minus enim sapiens est, qui
alijs divitias congregat, sed de pro-
pria inopia nihil curat. Sic etiam
qui contra professionem suam res
sibi colligit, & per defectum spi-
ritualium fame perit. Per hoc quo-
que quòd sua pretiosiora seipso

*Pulchra
similia ad
ostenden-
dam insi-
pientiam
& ineptia
proprieta-
riorum.
Coloi 3.*

æstimat, gradum & ordinem dili-
gendorum aut negligit, aut igno-
rat. Ille cùm sit mundo mortu-
us, fame mori formidat; cùm de
compedibus sit solutus, iteratò se
illaqueat; cum sit in nauì, haurit
aquam ut se mergat; cùm sit in ae-
re sal spargit, ne fructus gratiæ
sibi crescat. Bene talis dici potest
idololatra, quia fiduciam habet
in pecunia, quæ earum rerum nu-
mero, quæ perfectè iuvare neque-
unt, est habenda. O quàm iniu-
stè omnia hæc ponderat, qui post-
modum pro paucis denarijs Chri-
stum perdit. Imò talis interdum
flagitium Iudææ superat, quia iste
nonnunquam pro uno solido se
damnat, ille autem venditurus
Dominum, triginta eum denarijs
æstimabat. Naturæ ordinem hic
pervertit, quia terram super omnia
diligat, quam inter elementa crea-
tor rerum infimam ordinavit. Tu
igitur, frater, si currere ad cælum

expe-

RELIGIOSORVM. 35

expeditè satagis, nequaquam ad
prementes sarcinas flectaris.

CAPVT XIX.

DE UTILITATE

paupertatis.

Sufficiat autem vobis, fratres
Scharissimi, paupertas: abo-
minetur anima vestra transitori-
as substantias, quia Christo vo-
biscum manente divites nimis e-
ritis nihil temporalium habent-
es, & sine illo pauperes eritis &
egeni, cunctas etiam divitias mun-
di obtinentes. Ille ergo videtur
vester thesaurus, qui solus deside-
ria animæ replere poterit: & sine
illo est vacua omnis creatura.
Quare si paupertatem esuritis, si
sititis, si nudi estis, si sustinetis in-
commoda, ille vobis solus suffi-
ciat, cuius dulcedinis magnifi-
centia, omnia mundi commoda
propter se dimissa incomparabi-
liter recompensat. Attendite, fra-
tres,

Nota

B 6

tres,

30 SPEC. PARVVM

tres, quòd sicut securum pauper transitum per latrones facit, sic & monachus nihil habens cùm decedit, diaboli securus transit latrones & evadit. Elementa levia sursum tendunt: sic & fratres qui se omnibus perfectè mundant, liberè cælos petunt. Exemplum nobis horum est pauper Lazarus, qui fuit tandem ministerio Angelico in sinum Abrahamæ deportatus.

Lucæ 16.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

*Encomia
Castitatis*

Amplèctenda est post hæc, velut vnum de principalibus Religionis, Castitas, quæ divinæ visioni nos aptat, quæ naturam superat, & Angelicis spiritibus nos conformat. Hæc est inquam, quæ fidelem animam sponsam Christi efficit, & sequentes agnum, canticum instruit, & Deo proximum facit. Talibus in hæc nuptijs, ubi thesaurus est

RELIGIOSORVM 37

est cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas sempiterna. O quàm regales sunt illæ nuptiæ, ubi anima Christo per amorem iungitur, ubi lava eius imbecillitatem nostram adiuvens, non immeritò sub capite nostro ponitur, & dextera ipsius nos in præmio amplexatur. *Can: 2.*

CAPVT XXI.

QVANTASIT

Castitas.

Castitas vestimentum est nuptiale, quo decorantur virgines in convivio Regis summi. *2. Regum 10. & 11. Par: 19.* Hoc byssino indumento Religiosi qui spoliati fuerint, non parum confundentur: Videre quomodo confusi sint valde servi David, quibus vestes vsque ad nates proscindebantur; quia confusi nimis erunt apud Altissimum, qui nunc tegumento continentie spoliantur. *Ambr:* Omni laude dignum

35 SPEC. PARVVM

gnum, in carne præter carnem vivere, & inter spinas esse, & spinarum aculeos non sentire. Salamandra sunt tales similes, quæ in igne non comburitur, & pitca qui aqua circumdatur & non submergitur, & grano quod nec inter zizania suffocatur. Isti mira faciunt in hoc mundo, Maius enim miraculum est de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eijcere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

CAPVT XXII.

DE TRIBVS MODIS IN-

continentia.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel consensu citæca idem viciũ elaborant. Huius figuram nobis evidenter sacra Scriptura innuit, cùm in primorum parentum peccato, ser-

Gen: 3 pentem, mulierem atque virum

lit-

carne
se, & spi
re. Sala
s, quæ in
pitici qui
on sub
l nec in
lsti mi
e, Maius
propria
e libidi
onia vel
nis.

literaliter introducit. Sic itaque
cor nostrum per castimoniam
thronus eburneus, sit lectus flo
ridus, sit fons clarus, sit hortus
conclusus, amœnus paradisus, ar
ca intrinsecus deaurata, & virtu
tum delectabilis apotheca.

Capit 36

CAPVT XXIII.

DE COGITATIONE

mala.

XII.
IS IN
entes et
atione
ensu cit
at. Hu
nter sa
n in pri
o, ser
virum
lit-

PRimò igitur super corda ve
stra, fratres mei charissimi,
Christum ponere sicut signacu
lum satagite, & ne vagetur ad i
nania prohibete. Cor enim ce
ræ simile dicitur, quæ per impres
sionem sigillo quolibet figuratur.
Quare pulchris imaginibus men
tes vestras imprimite, ac sic eas
æterna gloria decorate. Studea
mus igitur pigmenta bonarum
cogitationum in ignem desideri
orum nostrorum mittere, quò
valeamus sancti amoris incendio

in

40 SPEC. PARVVM

in conspectu Altissimi redolere. Desiderium enim nostrum ignis est. & secundum materiam quam imponimus, vel factorem vel boni odoris fragrantiam excitamus. Cor quoque nostrum molæ currenti continuè comparatur: sed vel lolium vel triticum committit, secundum arbitrium impo-
g. Regia nentis. Faciamus igitur ut salomon, qui aurea nerua supra templum posuit ad innuendum, quòd quisquis talia faciens ad resistendum volatilibus cogitationibus se præmunivit. Sciat vestra fraternitas, quòd cogitando quis perversa, raptorem in thesaurum suum intromittit. Malum semen iactando nurrat, sagittas diaboli absque clypei oppositione recipit, incurvando se Sathanæ, Christum desolio dericit, porcos in hortum suum devastandum introducit, lutum in fonte conscientie intromittit, flores relinquens

*V*M
edolere.
m ignis
n quam
vel bo-
itamus.
æ cur-
ur: sed
commi-
impo-
ut salo-
ra tem-
. quòd
sistèn-
onibus
ra fra-
is per-
m su-
emen-
diaboli
reci-
Chri-
os in-
m in-
onfi-
relin-
uens

RELIGIOSORVM 41
quens ad stercora se convertit.

CAPVT XXIV.
DE DELECTATIONE

morosa.

Q Vasi matrem proles, sic ma-
lum delectatio sequitur co-
gitatum. Quisquis vitare volu-
erit consequens malum, præca-
veat antecedens; sciens quòd de-
lectationibus carnalibus qui mē-
tem dederit, à supernis se inflexi-
bilibus elongat. Absit enim ut di-
vina consolatio infundi debeat va-
si inquinato. Nam cor immun-
dum sedes est Sathanæ, cui non
debet Christum per gratiam conse-
dere. O quàm indigna commu-
tatio, incommutabile bonum
spernere & rebus mutabilibus ad-
hærere; fontem dulcedinis relin-
quere, & turbato rivulo se reple-
re. Igitur si de peccatis nos inter-
dum cogitare cōtingat, non hoc ex
delectatione, sed amara compun-
ctione

Gen. 19.
In Thre.
nis per
solum.

ctione fiat. Sicut Pater multarum
gentium Abraham everas urbes
à longè conspexit, & Ieremias suæ
civitatis excidium dolens planxit.

CAPVT XXV.

DE CONSENSU CO-
gitationi

Ceterum si contingit ut illi-
cita cogitatio nos interdum
mordeat, summopere laboran-
dum, ut delectatio non decurrat.
Cum enim diabolus nos ad pec-
candum inclinare nititur, ad su-
um incuruare transitum nos hor-
tatur. Sed mendax est & Pater
mendacij, quia minimè permis-
sus transilit: quin potiùs si ad-
venerit in consensu nostro pedem
figit. Considerandum tamen est,
duplicem esse consensum qui nos
maculat: dum vel malum decer-
nimus, vel cum non in opus, sed
in delectatione motuum consen-
simus. Quando enim delectatio
cogi-

1ca: 8.

R
cogi-
tem
moro
que
tur
pud
dean
qui t
illici
Q
STU
Spo
atque
ctione
rum
verò
ad il
men
frang
bere
toria
tanto

RELIGIOSORVM 43

cogitationis usque ad voluntatem delectandi protrahitur, tunc morosa & rea criminis etiam absque perpetracione operis iudicatur. Et si taliter delectantes se, apud Omnipotentem rei sunt, videant quo reatu constringantur, qui tentationes præuenientes, ad illicita se compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT

esse continentes.

STUDEAMUS ergo, fratres, corporis habere continentiam, atque mentis: quæ nobis per *cin-* *Luc: 12:*
tionem lumborum atque mamilla- *Apos: 24*
rum cum zona aurea declaratur. Si verò tentatio carnis vel demonis ad illicita nos incitat, mente tamen stantem fortiter, hoc non frangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgatorias, aut purgati animi, quia tanto sunt extremæ prioribus me-
 ho.

liores, quanto iam post triumphum quietem sinceræ possident puritatis. Quamvis enim laud plenum sit, delectationibus carnis resistere, multo tamen laudabilius est tentationum incitamenta non sentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quietem triumphum, tum vulnerum ictu interdum recipit & plagarum. Motus etiam quem cum labor quis pugnae comprimit, quando te pacem habere speraverit, tum insurgit. Nequaquam enim dimicans securus ab hoste esse poterit, quem post victoriam inter suos dominantem terminos derelinquit. Securius David erat postquam à præliis subiectis hostibus quieverat, quam cum bellorum discriminibus subiacebat.

2. Regr 11

Gen: 8.

Status ille tranquillus in arca Noë designatur, in qua cuncta quiete visitantur animalia, & pacantur. Ad hanc pacem hanc laudabilem tunc venimus,

RELIGIOSORVM 43

nimus, quando contra vitia insur-
gentia non quasi ex necessitate pu-
gnare compellimur, sed ea potius
cum se primò oculis rationis ob-
tulerint velut columbrum horro-
re nimio detestamur.

Ecc: 32,

CAPVT XXVII.

DE CIRCVMSTANTIIS

Luxurie

Non solùm opus Luxuriæ ne-
farium, sed ad illud incitan-
tes circumstantiæ sunt vitandæ,
quales sunt, incautus visus, ta-
ctus, osculum, amplexus, frequens
colloquium, atque risus.

CAPVT XXVIII.

DE VISU INCAVTO

Tenim quia mors per fenestras
nostras ingreditur, necesse est
visus ipse cum magna diligē-
tia observetur: ne dum incautè
declinantia affectum respicimus,
divi-

2. Reg: 11 divitias intrinsecus amittamus. Certè si David visum ab incauto intuitu restrinxisset, in tantatentationis malum minimè recidisset. *Gen: 34.* Pudicitiam quoque Dina perdidit, quæ ad videndum mulieres regionis circuiens, in sui custodia non conclusit. *Mar: 14.* Ad contempe-
Mat: 5. tegendum visum nostrum exemplum Salvator nobis tradidit, qui nec proprios velari oculos in derisionem recusavit. Quocirca scandalizantem oculum, secundùm Domini consilium, eruamus & visum videlicet, ne vanitate hauriat, avertere studeamus.

CAPVT XXIX.

DE CONTACTV

Cavendo.

simile. CAVENDI sunt præterea contactus non solum lascivarum, sed etiam bonarum faminarum. Quamvis enim bona si terra bona quoque sit pluvia, tamen

VVM

RELIGIOSORVM 47

ittamus.
b incau.
n tanta
mé reci
ue Dina
m muli
in sui se
Ad con
m exem
didit, qu
s in de
Quocirc
secun
ruamus
anitate
aus.

ex illorum commixtione lutum
efficitur. Eodem modo licet
bona sit manus viri, & bona ma-
nus foeminae, ex contactu tamen
illarum nonnunquam lutoſa co-
gitatio vel affectio generatur.
Etenim picem ſi quis tetigerit,
manum utique ſordidabit. Quis
autem ſtultus credit ſe manum
in ignem mittere, & incendium
non ſentire? Vnde quidam San-
ctus, quando per aquam Matrē
propriam deportabat, manum
pallio ne illam tangeret involue-
bat.

CAPVT XXX.

DE AMPLEXIBVS

& osculū.

IX.
CTV
a conta
varum
inarum
terra
tamen
ex

SI ergo ſecundum dictum A-
poſtoli, *bonum eſt mulierem non* 1. Cor. 7.
tangere; nequaquam illam expe-
dit osculari. Concupiſcentia ta-
men quosdam falſò ſic decipit,
& excæcat, vt dicant talia licere;
cūm

1. Cor; 16

cùm secundùm eundem Aposto-
lum constet sanctum osculum in-
dusse. O quàm miserabiliter pe-
rit iudicium rationis, cùm affe-
ctus ad aliquid faciendum inci-
pit dominari. Format enim mēs
captiva qualemcunque conscien-
tiam, dum tamen perficiat quod
affectat; ipsa verò conscientia
post facti perpetracionem, ama-
ris stimulis mentem pungit, quæ
ad unam partem devians, verita-
tis semitas derelinquit. Ample-
xus quoque mortales non deside-
rant, qui ad æternas nuptias se
parant. Ornatos namque lam-
padibus munditiæ, & oleo læti-
tiæ decet esse, qui superni spon-
si amplexibus cupiunt interesse.

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CON-

tra luxuriam.

DE remedijs sanè luxuriæ sunt
familiaritates suspectas deui-
tare,

RELIGIOSORVM 49

uitare, sibi non nimis cōfidere, oc-
 casiones tentationum fugere, sen-
 sus exteriores claudere, cogitatio-
 nes malas restringere, carnem do-
 mare, motibus insurgentibus resi-
 stere, bonis se semper exercitijs oc-
 cupare. Quem enim antiquus ho-
 stis vacantē viderit, hunc suis ne-
 gotijs occupabit. Sciendum deni-
 que est, quòd nobis contra alia
 vitia pugnandum est, sed incon-
 tinentiæ malum potissimè fugien-
 dum. Quoniam sicut infirmus
 per potum frigidæ aquæ ardorem
 febrium non minuit, sed accen-
 dit; sic remedia concupiscentiæ
 quærens, in his miserijs, desiderij-
 um non sariat nec extinguit.

Simile.

CAPVT XXXII.

DE RESISTENTIIS

luxuriæ

OMni custodia necessarium est *Pro. 4.*
 cor custodire, quia constat
 illud multipliciter impugnari.

C

la

In resistendo quoque necesse est nobis, ut ibi simus in nostra custodia cautiore, ubi pugnas experimur hostium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentius tentationum laqueos, ubi magis sentit nos incautos: & ibi nos studet fortius debellare, ubi nos novit amplius ægrotare. Pax & concordia cunctis est laudabilis, nisi contra vitia pugnaturis. Quod optimè innuitur, ubi turris David ædificata cum propugnaculis, decorata fuisse mille clypeis omnique armatura fortium memoratur. Vnde & antiquis populis propter exercitium præliandi lebusæus relinquitur, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, ut quàm gratum sit Deo bellum, quod fit contra vitia declaretur. Fratrem illum diligenter recogitate quem vidit senior per diversarum specierum coram se formatas imagines

Cant: 4.

Canti

Ex Giti
Patrum.

nes

esse est
 fra cu-
 nas ex-
 s. Nam
 quenti-
 abi ma-
 & ibi
 re, vbi
 re. Pax
 audabi-
 naturis,
 bi tur-
 propu-
 lle cly-
 ortium
 antiquis
 a præ-
 ur, &
 di in
 quàm
 od fit
 atrem
 quem
 spe-
 magi-
 nes

nes impugnari: quas quia per ne-
 gligentiam non repulit, cordis
 sui pulchritudinem in conspectu
 Dei omnia cernentis maculavit.
 Sed è contrariò benè sibi frater
 ille tentatus consuluit, qui ut ma-
 gis oblivisceretur talium, mulie-
 rem sibi luteam figuravit. Ad
 innuendam custodiam cordis no-
 stri, Cherubin flammeo gladio ad-
 viam ponitur Paradisi. Studea-
 mus autem maximè caput serpen-
 tis contererere, hoc est, tentatio-
 num principijs resistere; ut sic
 hostem dum est debilis opprima-
 mus, & nequitiam in semine de-
 struamus, atque ad petram Chri-
 stum nostros parvulos allidamus.
 Etsi adversarius noster sæpiùs ten-
 tationibus nos examinat, ipsa fre-
 quentia nos tædio non afficiat, ne
 simus sicut lapides, quos stillæ
 cadentes non violentia, sed nu-
 mero tandem cavant, iuxta illud
Gutta cavat lapidem, non vi sed sæ-

Gen: 3.

*Ex Vita
Patrum.*

pè cadendo: Liquec hoc in patre quodam, qui annis 40. tentatus, fortis athela Christi, perficit, sed postmodum vnus noctis spatio victus cessit.

CAPVT XXXIII.

DE HUMILITATE

Matrem virtutum humilitatem, fratres charissimi, libenter amplectamur, quam & Christus verbo docuit, & exemplo nihilominus demonstravit. Qui etiam se mitem & humilem corde dixit. nos ad imitationem sui provocans: *Discite* (inquit) *à me quia mitis sum & humiliter corde.* Scitis & de quodam apud antiquos patres recipiendo, ad mortuorum ossa misso, ut illis exhiberet ignominiam & honorè: quatenus sicut hæc ossa ad vtrumlibet ac insensibilia se habere cerneret, sic & ipse laudes & vituperia de cætero non curaret.

*Matth. II.
Exemplum
ex Vita
Patrum.*

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVÆ

Humilitas acquiritur.

AD perfectam humilitatem *varij sūt*
 istis gradibus venietis. Si *gradus hu*
 videlicet defectus vestros cum *militatio.*
 dolore ac emendationis propo-
 sito recolitis, si propriam excel-
 lentiam ex corde fugitis, si vos
 contemnitis, si vos verè mundo
 mortuos æstimatis, si nulli nisi
 soli Deo placere appetatis, nec
 ulli displicere nisi Domino ti-
 meatis: si humana præsentia ni-
 hil vobis adijciat honestatis, aut
 minuat solitudo: si vos inutiles
 non superficie labiorum pronun-
 tiatis, sed veraciter reputeris: si
 desideretis viles videri; si omne
 quod est contra communem Re-
 gulam & constitutionem Ordini-
 nis, quod potest vos notabiles
 reddere, declinetis; si singularem
 sensum relinquatis, si vos ipsos in
 vestris

54 SPEC. PARVVM

vestris conscientijs accusatis, & alios excusatis.

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS HUMILITATIS.

Signa humilitatis sunt, gratiam hominum negligere, sententijs aliorum acquiescere, correptiones libenter audire, caput inclinare, vestes notabiles non ferre, risum temperare, post repulsam verba non proferre, toruosum incessum vitare, maiorum præcepta sine discussione perficere, æqualibus ad obsequia paratum esse, minores non contemnere, simplici gradi via, numquam duplicitatis aut fictionis vestigium prætere, in litibus nolle victoriam obtinere.

CAPVT XXXVI.

DE LAUDIBVS HUMILITATIS.

Ve

RELIGIOSORVM 55

VT humilitatis fructum agnoscat, noveritis, quia cinis ^{Humilitatis enim comidat} est, virtutum carbones in fervore conservans; fundamentum, spirituale ædificium, ne cadat, sustentans; & scala ad cælestia nos sublevans. Ipsa enim humilitas virtutes cæteras conservat, capiti nostro assimilat, actiones suapulehritudine ornat. Hæc est quæ Deo amabilis, in se ipsa est laudabilis, multipliciter nobis utilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus est, quæ obtinet absentia, stabilis præsentia, recuperat iam amissa.

CAPVT XXXVII.

QUANTOPERE HUMILITAS EXPETENDA.

SI quis ergo perfectè humilis esse nititur, velut surdum, mutum, & cæcum, imò quasi stultum exhibere etiam ex intimis se conetur: ut videlicet nil

audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipsum à proposito suo retrahat, & à bono; propter derisionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoque perfectus quisque teneat sine fictione, ut sicut illam forinsecus exhibet in opere, sic non deserat eam in corde. Non fitis illi qui humilitatem quidem diligunt, sed contemni nolunt: quia tales si humilitatem verè noscerent, nequam in contemptu propriæ excellentiæ consistere dubitarent. In vestimentis seruetis tale medicum, ut nec curiositate aut preciositate sint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Superbia enim nonnunquam de suo interitu convalescit. Dum enim abijcere quis se nititur, de hoc multoties ipse inaniter gloriatur. Eodem modo cum quis ieiunauerit pro Christo, sæpe vana gloria per hoc surgit. Vnde cum quidam frater quæret,

*Ex Vita
Patrum*

ret,

RELIGIOSORVM 57

ret, cur magis in congregatione
quàm in solitudine ieiunare pos-
set, responsum est ei, quia digitus
eum in monasterio pasceret, sed
in solitudine nullus ieiunij testis
esset.

CAPVT XXXVIII.

DE NOCUMENTO
superbia.

NOcumentum ergo superbiæ
in hoc perpendatur; quòd
duo sint in operibus bonis, glo-
ria videlicet & utilitas. quorum
primum sibi Deus reservavit, sed
reliquum nobis dedit. Vnde si
Dei partem nobis retinere con-
tenderimus, absque dubio partem
alteram amittemus. Sicut enim
ventus pulverem proijcit, sic va-
nitas virtutes dissipat & disper-
git. Hoc enim certissimè sci-
endum est, quòd nunquam obe-
dentiæ bonum, nec patientiæ
virtus, nec perfectionis puritas
obti-

obtrinebitur, si humilitatis sinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.

DE CONSERVATIONE
humilitatū.

SI ergo humilitatem diligitis, per hæc quæ scriptimus illam conseruetis: si videlicet in vobis pensaveritis, facilitatem cadendi, difficultatem resurgendi, incertitudinem perseverandi: si cogitationem habere studueritis propriæ fragilitatis & considerationem fratris alterius melioris; si sæpius cogitaveritis mortem imminuentem, si nihilominus ipsum Deum vsque ad mortem turpissimam humiliatum pensaveritis, si gloriam & honorem qui sequetur ignominiam, ponderatis.

CAPVT XL.

DE PATIENTIA

Deni-

RELIGIOSORVM 59

Denique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiam, apprehendite: quæ in sanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipsa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: imò sine pugna vincit adversarium, & amaris pascitur, ac contrarijs delectatur. Apostoli certè se dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Christi nomine contumelias sustinebant, Si benè consideramus, non sunt condignæ passiones huius temporis quas sustinemus, ad magnitudinem passionum Christi nostrorumque delictorum, & infernalium suppliciorum, atque celestium præmiorum. Proinde lætati sunt patres nostri pro diebus quibus humiliavit eos Dominus, annis quibus viderunt mala, sicut apertè nobis beatus Pater Dominicus ostendit, qui loca infidiarum transiens, incessit alacer,

Act. 5.

Rom. 8.

psal. 86.

Exemplū S. Domini

atque cantavit Idem quoque Pater fuit Carthasonæ libentius quàm Tolosæ, quia ibi recepit molestias, hic honores. Exemplum nobis patientiæ exhibuit *Iob 3.* qui dicebat: *Nonne dissimulavi nonne filii, & iam quievi?* Dissimulavit quidem foris per opera, ut patientiæ signum ostenderet. Tacuit à verbis inordinatis, ne vel ore dura verba proferret. Quievit & corde, ne vel ipsum intrinsecus turbaret.

CAPVT XLI.

DE LAVDIBVS PATIENTIÆ.

Encomia patientiæ: PATIENTIA est Adamas quo mens incommodis non frangitur, medicina per quam ab omni læsione curatur, & clypeus quo ne lædi valeat communitur. Ab alio certè lædi non poterimus; nisi priùs contra nosipfos intrinsecus dimicemus. Tribulatio-
nis

RELIGIOSORVM

nis fructum ille novit, qui pretium iniuriantibus erogavit. Hunc fructum sacra Scriptura innuit, *Dani 3°* ubi tribus pueris ignis in nullo nocuit, sed vincula tantum solvit, Idem ostendit artificium, quia lapis ad hoc tunditur & sculpiri, ut in solemni loco postmodum collocetur. Sic & nos in mundo nunc premimur, ut in templo cælestis patriæ, ubi nullus sonat malleus, collocemur. Nam gaudium tristitia præcedit, quæ vel pro exigentia culpæ, vel perfectione gratiæ, vel pro augmento gloriæ, nunc ferimur. O labor, ô dolor, ô beatæ lachrimæ, quas ab afflictorum oculis Dominica manus terget. *Calorum regnum eorum esse dicitur, qui persecutionem patiuntur. Matt 5°* In qua duo sunt; scilicet culpa & pœna. Meliorem partem habet patiens quam persequens: cum culpa fit lædentis, sed pœna tantummodo sustinentis.

62 SPEC. PARVVM

Hebr: 12. Puritatem enim in nobis suæ
 dilectionis Deus ex hoc probat,
 quòd eos quos amat, arguit & ca-
Apoc: 3. stigat. Hinc est quòd in signum
 clementiæ ab Assuero contra He-
Hebr: 4. 3. ster virga aurea extenditur: quo nos
 consolandos esse virga correptionis
 Dominicæ figuratur. Si enim
 suis dilectoribus temporaliter be-
 nefaceret; plures sibi non pro-
Indic: 3. se, sed pro donis potiùs adhære-
 rent. Fuerunt qui velut dextera
 utebantur, similiter & sinistra, de
 quibus quid aliud dixerim, nisi
 quòd sicut ad meritum vitæ con-
 vertebant prospera, sic aduersa,
 Imò ut veriùs dicam, talibus ni-
 hil aduersum esse poterit, pro qui-
 bus aduersitas ipsa militans cu-
 mulat semper meritum, & in gau-
 dium tandem ducit. Patet igitur
 quòd de felle homo favum elicit,
 cum malum in bonum convertit.
 Mare quasi lac fugit, quia mæro-
 rem in æternæ felicitatis gaudium

com-

R
 con
 eni
 stea
 qua
 gerit
 vel
 tana
 amu
 tus
 fita
 in c
 no
 resp
 V
 ente
 plor
 anno
 stias

Q

V

si co
 habe

RELIGIOSORVM. 63

commutabit. Usque ad tempus enim expectabit patiens, ut postea iucunditatis redditio subsequatur. *Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; nisi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij transeamus.* Facilior enim est transitus aquæ quàm ignis. Si aduersitatum utilitatem sciremus, vix in centum annis possemus Domino pro infirmitatis diei beneficio respondere,

Notandum

Vnde in vitis SS. Patrum sapienter ille bonus frater doluit, plorans quòd non eum Dominus anno illo per infirmitatis molestias visitavit.

CAPVT XLII.

QVÆVERA PATIENTIA

Velimus igitur, fratres mei bona agere, mala pati. Et si cordis cupimus tranquillitatem habere, debemus non quod nobis

64 SPEC. PARVVM

bis fit, sed quod alijs irrogamus ponderare, ferre libentius iniurias, quam inferre, flagella Dei sine murmure, ac iniurias proximi sine rancoris odio sustinere, iram fratris studiosè velle curare, quam illum contra nos sentimus (quamvis irrationabiliter) concepisse. Exemplum de hoc sumamus in Dauid, qui quando citharam psallendo tetigit, in Saule malum spiritum mitigavit. Si poenam ex culpa meremur, doleamus, si autem innocenter patimur, gaudeamus: quia iucundius est cum Christo sustinere molestias, quam cum latrone: multoque maioris gloriæ pro divina laude, quam pro meritis mala ferre. Sunt ergo agenda gratiæ pro prosperis & adversis: sicut non solum cantat diebus, sed & noctibus philomela. Sine querela tam activè quàm passivè vos servetis, fratres charissimi; ut nec
 que-

1. Regi 16

R
 quer
 vob
 am
 tis,
 nec
 à Co
 Nan
 tum
 Hæc
 Chri
 dent
 Sitis
 quæ
 cut
 sumi
 nym
 para
 non
 Sitis
 dest
 etam
 pien
 vide
 quan
 stam

RELIGIOSORVM 65

querelas moveatis de alijs, nec de
 vobis tribuatis unquam materi-
 am querulandi. De nullo gaudea-
 tis, nisi quod pro Christo militatis;
 nec de aliquo doleatis, nisi quod
 à Conditoris gratia vos elongat.
 Nam impatientia contra pecca-
 tum tantummodo est indulta.
 Hæc enim, dilectissimi, tyronum
 Christi victoria est, vt cedant læ-
 denti, & indulgeant persequenti.
 Sitis ergo fratres, velut radices,
 quæ contritæ magis fragrant: si-
 cut aurum quod fornax non con-
 sumit, sed examinat. Sitis gra-
 num quod à palea flagellum se-
 parat. Sitis navis, quam ventus
 non impedit, sed ad littus agit.
 Sitis gemma quam sculptura non
 destruit, sed decorat. Ad perfe-
 ctam igitur patientiam venire cu-
 pientes, gradibus his vtamur, ut
 videlicet malum pro malo nun-
 quam reddamus, malo non resi-
 stamus, malum toleremus, inju-
 rian-

Similia

*Gradus
patientia*

riantem placemus, inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias suscipiamus, ad plus sustinendum paratissimi, in tribulatione Deo gratias referamus, adversitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad sustinendum convitia, si ad responsionem talionis non sumus faciles, sed immobiles velut muti, quasi qui hoc non audierint vel adverterint sicut surdi.

CAPVT XLIII.

DE MALIS IMPATIENTIA.

Multa mala impatientia operatur. Hominis etenim oculus cæcat, sancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine privat. Hæc draconi comparatur: quia sicut ille ignem vomit, sic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus similis est, quia non solum

*Febri est
anima
ira*

lùm animus sed & corpus per eam inordinatis motibus commove-
 tur. Imò dico iram febribus pe-
 iorem; quia cùm per febres semel
 homo vexetur per diem; per iram
 sæpè vno die multoties agitur.
 Cùm autem tribulatio sit quæ-
 dam rasura, quisquis per hunc
 modum tribulatus quietus sedeat,
 ne si sub rasorio insolenter se mo-
 verit, peius malum per impatien-
 tiam sic incurrat. Quando ergo
 de detrahente se quis vendicave-
 rit, plus amittit, quia tribuit tun-
 nicam innocentia tollenti palli-
 um bonæ famæ. Si quis verò à
 Deo vindictam poscit, ipsum De-
 um quemdam tortorem, & se iu-
 dicem facit. Quid de ira dicam?
 per ipsam subinde cor palpitatur
 accensum, os clamorem format,
 sensus quod loquitur ignorat, ex-
 cæcantur oculi, non cognoscun-
 tur noti: per ipsam facies igne-
 scit, lingua percutit, corpus tre-
 mit.

similes

ira sibi nocet

Ca.

68 SPEC. PARVVM
CAPVT XLIV.

DIVERSI GENERIS
patientia.

Sunt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis: qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cum non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus servant. Horum patientia est sicut calceus non inunctus, qui ab exteriori quidem læsione defendit, sed intrinsecus pedem rumpit. Isti sunt lupis similes, qui plagas in pelle foris benè sustinent & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimenta, Sunt item alij qui proprias iniurias studiose vindicant, sed iniurias Dei minùs persequi curant, non advertentes aliam per zelum, aliam per vitium iram

R
iram
Dei,
prian
grati
præn
vend
anim
vicio
lum
terdu
se pa
fieri
ac d
ut in
chari
è con
excit
nis r
auter
spici
gend
didit
quæ
vel o
Possu

M
V.
RIS

RELIGIOSORVM 69

iram esse. Prima contra iniuriam Dei, secunda contra iniuriam propriam, commovetur. Et illa est gratiæ ista culpæ. Cumulat illa præmium, ista pœnam. Sed cavendum valde est, ne in tantum animus per iram turbetur, ut quod vitio furoris agitur, fieri per zelum rectitudinis æstimetur. Interdum enim vitia sub virtutibus se palliant; & actus qui possunt fieri meritorij, redduntur noxij ac depravati. Sic fit nonnunquam, ut in correctione fraterna ita ira charitatem excitet, cum potius è converso charitas iram debeat excitare. Sunt & alij qui personis nos vitijs irascuntur. Nos autem si charitatis ordinem inspiciamus, videbimus, quòd diligenda est natura quam Deus condidit, & detestanda sunt crimina quæ quivis ex instinctu proprio, vel certè diabolico, perpetravit. Possumus tamen interdum, ho-
mini

mini non ex rancore, sed pro bono suo cupere malum pœnæ, cum quis ex sanitate corporis, vel affluentia divitiarum, vel alijs ex gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: ut sibi bona subtrahantur huiusmodi, benè possumus & laudabiliter exoptare, ut deficiente causa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV.

PATIENTIA QVALITER
acquiratur

VT autem iucundiùs possimus nobis adversantia sustinere, studeamus ad hoc sollicitè possidere, memoriam videlicet Dominicæ passionis, considerationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Pensemus & nostra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem dirimitur, & peccatum quod dimittitur,

R
tur,
&
natu
atque
mod
bora
nos
curre
& gl
enim
pigm
& qu
rutila
bulat
fervo
citans
ria n
iniuri
nobis
per d
petus
natura
pra

tur, & gratiam quæ perficitur,
 & Dei gloriam ad aquam ordi-
 natur, præmium quod augetur,
 atque cautelam, quia per hæc non
 modicum quis eruditur. Sed la-
 borandum nobis est, ne per ipsam
 nos contingat inde pœnam in-
 currere, unde possemus gratiam
 & gloriam expectare. Videmus
 enim quod per æqualem motum,
 pigmentum redolet, lutum sætet,
 & quod in eodem igne aurum
 rutilat, sænum fumat. Certè tri-
 bulatio calor est ad boni operis
 fervorem pigritiam nostram ex-
 citans, & ventus ad portum glo-
 riæ nos impellens. Cæterùm cum
 iniuriôsè molestamur, citiùs in-
 nobis rancorem extinguimus, si
 per dissimulationem primos im-
 petus reprimamus. Est enim iræ
 natura, quod signis exterioribus
 prælata crescit, sed dilata
 minuitur & lan-
 guescit.

Ca.

74 SPEC. PARVVM
CAPVT XLVI.

DE ORDINATIONE
hominis ad Deum.

*Quomodo
homo er-
ga Deum
se habere
debeat,*

OMni nisu, Fratres mei, exhibete coram Deo vos laudabiles sinceræ mentis puritate, & coram hominibus decentis disciplinæ. Exhibete vos semper in Dei servitio moratos, sollicitos ac devotos. Sollicitè Deo placita investigate, & ardentè ea concupiscite, & implete. In charitate & ex charitate cuncta facere satagite: ut & Deo largiente habeatis, charitatis habitum, & per vestrum studium eius momentum. Si enim unum istorum in actionibus vestris defuerit, nequaquam apud Deum meritorium opus erit. Id ergo quod in usu venerit ad Deum devotè refertè, & ei propter seipsum per amorem infatigabiliter inhærete. Via vobis sit ad Deum tam prospera quam advers.

RELIGIOSORVM 73

adversa sustinere: ut in prosperis successibus cum gratiarum actione sitis humiles, & in adversis seu contrarijs patientes. De nullo gaudeatis, nisi quod Christo militat: nec de aliquo doleatis, nisi quod ab eius gratia vos elongat. Soli Deo placere appetatis, sibi que displicere solum. modò timeatis. Sola vobis ea quæ Deo vos coniungunt dulcescant, solaque ipsi contraria amarescant. Totam vitam vestram ad Dei gloriam ordinate, semper illi de beneficijs suis gratias agite: & quicquid ad laudem eius non pertinet, quasi amissum penitus reputate. Vilescant vobis peritura omnia propter Deum, nec queratis aliquid in transitorijs quod est contra Deum. Et deleatet vos omne tristabile quod ordinat vos ad Deum. Sit vobis Deus in honore gaudium, in mærore solatium, in tribulatione defensio.

Deus in omnibus querendus
Es amadus

Est Deus suis omnia omnibus

D

Sit

Sit vobis cibus in ieiunio, in paupertate abundantia, in infirmitate saluberrima medicina. Quapropter si esuritis, sit vobis ille convivium; si sititis, ipse sit vinum conditum; si nudi, sit ipse vestitus; si infirmi, sit ipse medicus; si vigilatis, sit ipse lectulus; si fatigati ex itinere, sit quies & umbraculum ipse vobis. Sit, inquam Deus cordis vestri speculum quo vos componatis, sit sigillum cui vos imprimatis, sit via per quam ambuletis, sit gemma qua vos ornatis, sit fons qui vos lavet, sit panis qui vos confortet, sit electuarium quod vos sanet, sit clavis qui corda vestra sibi aperiat, mundo claudat. Et si vires corporis deficient, semper tamen in obsequio conditoris bonæ voluntatis desideria inardescant. Diligite quæ Deus diligit, & odite tantummodo quod odit. Quantum est in vobis, semper studeatis

RELIGIOSORVM 75

atis habere intellectum Deum cognoscentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipsum quaerentem, sapientiam ipsum inveniensem conversationem sibi placentem, perseverantiam ipsum fideliter expectantem, Quid plura, fratres charissimi? Adoremus Dei potentiam, miremur sapientiam, amemus clementiam, desideremus pulchritudinem, alliciamur per dulcedinem, veneremur æternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, misericordiam speremus, iustitiam eius timeamus.

CAPVT XLVII.

DE ORDINATIONE

Hominis erga seipsum.

COrpus vobis solummodo sit in mundo, sed animus sit in celo: in tantum mentes vestrae intentæ sint supernis, ut præsentia

tanquam transacta quodammodo
 reputeris. Mundus sit vobis e-
 xilium, & patria vestra cælum.
 Frequenter Deum ad cor dirigi-
 te, propter familiaritatis amici-
 tiam subintrandam: licet hoc ip-
 sum fiat breviter. Et propter
 accediam removendam, studijs
 spiritualibus vos paulatim assue-
 facite. orationis usum vobis im-
 primite, nec tantum bonum tan-
 quam ex consuetudine, sed ex de-
 votionis dulcedine adimplete. O-
 rationes furtivas quærite: illis
 quoque orationibus libenter insi-
 stite, quæ affectum vestrum ad
 fervorem videantur amplius ex-
 citare. Videte ne dum corpus sit
 in choro, animus sit in foro. Exi-
 stentes in itinere, sic vos exhibea-
 tis bono modo socijs affabiles, ne
 ipsa socialitas ab orationum con-
 suetarum fructu faciat vos ina-
 nes. Quotidie manè surgentes
 cuncta Deo quæ facturi estis offe-
 rat

RELIGIOSORVM 77

ratis. Finito die convocatis cogitationibus, locutionibus, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum teneatis. In lectione studeatis intellectum perficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque concipitis compleatis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur negligaris. Et breviter, ut summo bono familiarius coniungi valeatis, ab omni strepitu secularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum avulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifigi.

CAPVT XLVIII.

**DE ORDINATIONE HOMINI
nū erga proximum.**

IN omni actu fratres mei charissimi, studete semper vobis proficere ad meritum, & proximis

D ;

mis

78 SPEC. PARVVM

mis ad exemplum. Circa servi-
 tia fraterna sitis iucundi, sponta-
 nei, & parati, nec ulli sitis propter
 usum proprij corporis onerosi.
 Gratiā quam accepistis, etiam
 alijs libenter impendatis: id quod
 vobis deest ab habentibus humi-
 liter requiratis. Delictorum fra-
 trum non indignatio, sed com-
 passio prosequatur. Accusate pro-
 prios defectus, & supportate mi-
 sericorditer alienos: semper co-
 gitantes, vos perpetrare potuisse
 similia vel maiora, nisi divina
 misericordia vos custodisset. Et
 certè licet non advertatis, iam
 forsitan magnis defectibus labo-
 ratis: in quibus & vos indigetis
 ab alijs supportari. Habet enim
 fructus quilibet vermem suum.
 Monete delinquentes humiliter,
 & arguite patienter. Pacem cum
 hominibus, & bellum cum vitijs
 habete. In bono servate concor-
 diam, & non in malo, fratris ira-
 cun-

RELIGIOSORVM 79

cundiam, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quolibet transitoria fraternæ postponite charitati. Sic homines diligatis, ut eorum vitia non ametis. *Dilectio debetur hominibus secundum meritum, sed veneratio secundum officium vel aetatem* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores. Prælati obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. Contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coæquari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, ut ipsos præsumptuosè non judicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque fer-

Nota

ven-

80 SPEC. PARVVM

ventiores in bono cernitis, eorum familiaritatem avidius appetatis. Quilibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capite: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Univerſa verò quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci, & qui penitus nihil viderint tranſeatis. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel conſuetudine animari vel exemplo, id quod deterius eſt faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD
Pralatum.

*Officium
boni Prae-
ſidentis.* AD vos autem ſpectat, ô Præ-
lati, ſpeculum ſubditorum
eſſe, dominium non amare, ſine
contumelia corrigere, nunquam
vituperare, ſine ſuperbia guber-
nare, ſine crudelitate caſtigare,
cum pietate ſovere, veneratio-
nem

RELIGIOSORVM 81

nem non exigere, æqualitatem
 servare, culpas propter amorem
 vel timorem non dissimulare, ex
 rancore vel odio non punire, in
 pœnis misericordiam cum iusti-
 tia temperare. Communi alio-
 rum cibo & vestitu contentos es-
 se, ad bonum monere, nec mori-
 bus contradicere, verbo & exem-
 plo præesse, pro diversitate cul-
 parum & personarum, nunc vi-
 num nunc oleum exhibere, sicut
 potestate sic virtute alios præcel-
 lere, non solum præesse, sed &
 prodesse, circa interiora & exte-
 riora sollicitudinem habere, spi-
 ritualia & temporalia provide
 dispensare, quæ sunt contra ordi-
 nem non licentiare, rationabiles
 licentias non negare, curis super-
 fluis vos subtrahere, sed necessa-
 rijs non deesse: cum his qui in le-
 vitate ambulant non miscere,
 maturitatem honestam præten-
 dere, prælaturam pro libertate

D;

vel

vel commodo non tenere, auarè
 superflua non appetere, res con-
 tra honestatem non acquirere, de
 reddenda ratione continuè cogi-
 tare. Ad vos, inquam spectat ô
 Prælati, esse in actione providos,
 in dictis veraces, in factis humi-
 les, in contemplatione suspensos,
 in factis stabiles, in regimine fi-
 deles, vobis esse parcos, sed alijs
 liberales; in capitulis esse strenuos
 extra pios; rebellibus esse patres,
 humilibus esse matres. Sic ergo
 vos habeatis ad subditos, ut pa-
 rati sitis infirmis semper subveni-
 re, sanos ad bonum semper stimu-
 lare, tentatos confortare, peccan-
 tes corrigere, devotos diligere,
 pigros excitare, indiscretè fer-
 ventés retrahere, religiosos ad
 exteriora mittere, dissolutos in
 domo retinere, seniores in dubijs
 consulere, iuniores secundum re-
 gulam nutrire, simplices non
 contemnere, verecundis parcere,
 præ,

RELIGIOSORVM. 83

presumptuosos inclinare, turbatos consolari, omnesque vobis commissos Domino commendare.

CAPVT L

DE MORTIFICATIONE

affectuum.

VT perfectius, fratres charissimi, possitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundum relinquentes veneritis, sollicitè cogitatis: voluntates vestras frangite, & mundo vos mortuos aestimate. De cordibus vestris abijcite curiosas cogitationes, indignas affectiones, sinistrae intentiones, violentas occupationes, tristitiam inutilem, privatam amorem, & sensum utique singularem. Illud coram oculis Dei cogitare pertimescite, quod in praesentia hominum utique pertimesceretis operibus exercere. Conetur ergo unusquisque. *Quale con-*

*boni Reli-
giosi debe
at esse*

que cor habere quod sit ut hortus
arboribus virtutum virens, ut apo-
theca sanctarum affectionum
aromatibus redolens, ut cælum
divinarum illuminationum fide-
ribus fulgens, ut flos supernum
rorem suscipiens, ut arca thesau-
rum mirificum in se claudens, ut
fons devotionis rivulis semper
manans, ut speculum Dominicam
imaginem representans. O bea-
tum cor, quod exhibet se solum
in quo Deus sedeat, thalamum in
quo quiescat, sigillum cui simili-
tudinem suam imprimat, cella-
rium quod vino suo repleat, & li-
brum in quo memoriam suam scri-
bat: aurum quod pro beneplaci-
to suo flectat. Conetur ergo i-
terum atque iterum quis habere
cor Deo devotum, cogitationibus
discretum, & tentationibus cau-
tum, à rancore extraneum, à iu-
dicijs alienum, desiderio langui-
dum, amore vulneratum, cogni-
tio

RELIGIOSORVM 85

tionem fulgidum, in operibus timoratum, contemplatione elevatum; in bono sollicitum, contritione scissum, munditia sanctum, timore custoditum, & gratia decoratum. Denique diligentissimè studeamus, fratres, ut toto corde recedamus à peccato, detestando culpam, toto corde convertamur ad Dominum, agendo pœnitentiam, toto corde requiramus Dominum supplicando veniam. Toto corde adhæreamus Domino, ipsum super omnia diligentes, toto corde serviamus Domino, ipsum laudantes, toto corde sequamur Dominum, ipsius vestigia imitantes. Ista meritò debemus Domino, qui beneficia innumera præstat cordi nostro. Ipse namque Deus potentia iuvat corda nostra, sapientia gubernat, bonitate ditat, dulcedine cibatur, pulchritudine invitatur, charitate unit, promissis allicit, flagellis erudit,

rudis, comminatione concurit, ac beneficijs emollit. Ipse DEVS dulcissimus corda nostra intuetur approbando, tangit excitando, visitat consolando, vivificat iustificando, aperit irrorando, de quibus omnibus gratiarum actiones nos referre convenit indesse.

CAPVT LI.

DE REFRENATIONE
lingue.

Numquam frater sileat loquenda, vel proferat reticenda. Quando verò loqui proponit quis ipsa verba prius in animo temperet, quatenus honestè, modestè, veraciter & dulciter quod voluerit id proponat. Lingua enim mendax dupliciter elata & inflammata, Deo est & hominibus odiosa. Diligenter ergo charissimi respicite, quid, vel quibus, quando, vel ubi, qualiter
vel

Prov. 6.

RELIGIOSORVM 87

vel quantū, vel certè qua de causa loquamini, ne sermonibus vestris, si debitæ circumstantiæ defuerint, generetur mala conscientia cordibus proprijs, vel certè scandalum in animo auditoris.

Hæc autem tria, videlicet gestū, vocem, significationem, in vestris locutionibus attendatis: ita ut

gestus sint disciplinati, vox lenis, significatio semper vera, verbis nolite contendere: sed nec in libris curetis victoriam obtinere.

Vitanda sunt semper verba quæ vel loquentibus vel audientibus sunt nociva. Ab his itaque locutionibus est abstinendum, quæ vel illius qui loquitur, vel eius cui loquitur, vel illius de quo loquitur, non conveniunt honestati.

Tempus loquendi considerandum est: quia quandoque nihil, quandoque aliquid dicendum est: Sed nullum tempus invenitur, quando etiam mala vel bona sint omnia

*Quam
provide
& circum
spectè lo-
quendum*

mnia proferenda. Aliquando verò
 tacere debemus, propterea quis
 alter loqui cœpit, ne sermonem
 eius interrompere videamur. Ali-
 quando tacendum est propterea,
 quòd auditorum animos adver-
 timus ad id quod dicere propo-
 nimus imparatos. Aliquando
 tacendum est propter multiloquiũ
 devitandum, vel etiam propterea
 quòd ipsi qui sumus locuturi,
 nondum formam congruam con-
 cepimus proponendi. Senes lo-
 quantur de discretione consulen-
 di, iuvenes de instantia operandi.
 Sapientes de ministerio scriptu-
 rarum, simplices de exemplis bo-
 norum operum. Hi qui exteriora
 tractant, de sollicitudine activæ
 vitæ, qui quietam ducunt vitam,
 de dulcedine cõtemplativæ. Præ-
 lati de dispensatione temporalium
 & spiritualium: subditi de obe-
 dientia præceptorum. Cũm igitur
 propter ædificationem nostrã
 loqui

loqui
 docti
 virtu
 verò
 nem
 ramu
 posse
 hoc a
 dar,
 timic
 ad q
 vorer
 bos
 tacit
 patie
 gent
 les, a
 proc
 conf
 loqu
 nequ
 lia v
 nis f
 tetis
 perb

RELIGIOSORVM 89

loqui volumus, ad hoc illorum doctrinam, quorum possimus ad virtutem provehi, eligamus. Cùm verò propter aliorum ædificationem loquimur, ad illos, quos speramus per nostram exhortationem posse corrigi, convertamur. Ad hoc autem doctrina nostra intendat, ut horremur ad constantiam timidos, ad timorem superbos, ad quietem importunos, ad fervorem tepidos, ad silentium verbosos, ad verbum exhortationis tacitos, ad mansuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes, ad indulgentiam, crudelēs, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam sollicitè considerandum est, quòd frater loquendo membra non moveat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus transmutatione sermonis sui gratiam decoloret. Devitetis itaque verbum amarum, superbum, detractorium, adulato-

*Nociua
Verba Si-
tanda.*

rium

rium, iuratorium, superfluum, ILLIS
 otiosum. Sicut autem absenti non ILLIS
 debetis detrahere, sic nec præsens ILLIS
 tem aliquatenus deridere. Insistiam
 pientibus non debetis illudere, ILLIS
 nec sapientibus invidere. Sitis ILLIS
 muti in otiosis, sed loquaces in ILLIS
 sermonibus fructuosus. In locu- ILLIS
 tionibus vestris non cor in lin- ILLIS
 gua, sed linguam in corde potius ILLIS
 teneatis. Sanè cum ad loquendū ILLIS
 veneritis, pauca verba & rationa- ILLIS
 bilia proferatis. Taciturnitatem ILLIS
 diligatis. Per silentium namque ILLIS
 conscientia serenatur, poena vi- ILLIS
 tatur, pax conservatur, & mens ILLIS
 per contemplationem expeditius ILLIS
 elevatur. Quanto enim plus à ILLIS
 strepitu negotiorum vos subtra- ILLIS
 hitis, tanto Deus vicinior erit ILLIS
 vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONO-
 rum operum.

Illis

servate, conscientiam interiùs excomp
 purgate. Subtiliter investigatij ad
 mala propria, & dignè corrigita ad in
 indagata. Communem reprehendevot
 sionem audientes, non illam, acumsp
 alios, sed ad vosiplos humilitepla
 retorquere. Quia certi estis de nere,
 perpetrata culpa, doleatis; sednalite
 quia incerti estis de venia, timea hil ho
 tis. In omnibus actionibus venobis
 stris extrema fugite, & temper in do m
 medio vos tenere. Vnde tali movate o
 deramine carnem stringite, quagenera
 centum annis victuri: sed viciaforma
 sic fugite, quasi cras morituri. Custodit
 ca servitia fraterna sitis promptio &
 nec ulli circa usum proprij cor exerci
 poris onerosi. Estote, fratres, hu proxia
 miles sine fictione, maturi sine causa
 ponderositate, agiles sine levitacogita
 te, timentes sine desperatione sed in
 sperantes sine præsumptione, sine In ag
 contradictione obedientes, sine nation
 dissolutione hilares, sine murmulos o
 ratione patientes. Estote inquam Præla
 com-

Nota hac.
qui sata
gu vitam
ducere
religijsã
ad per
sectam
venire.

terius expositi ad morum disciplinam,
 vestigati ad misericordiam, immobiles
 corrigendi ad inconstantiam. In oratione
 reprehendi devoti, & in vestri custodia cir-
 llam, ac cum specti. Curate præterita ma-
 umilitate plangere, præsentia vana sper-
 eltis deponere, futura cavere, in bono fi-
 tis; sed non aliter perdurare. Quamvis ni-
 a, timeat nihil honestatis humana præsentia
 libus venobis debeat adijcere, vel solitu-
 emper in do minuere, tamen ibi magis ser-
 tali movate disciplinam, ubi vel pluribus
 te, qual generat scandalum neglecta, vel
 ed vici formam imitationis tribuit cu-
 ri. Custodita. Noctem ordinatis silen-
 romptio & orationi, diem verò bonis
 orij cor exercitijs & labori. Diem detis
 res, hu proximo, noctem Deo. Laboris
 tui sine causam, non laborem in laboribus
 e levitate cogitate. In bonis fortes estote,
 ratione sed in malis debiles vos exhibete.
 ne, sine In agendis denique talem ordi-
 es. sine nationem quoad omnes & singu-
 murmur los observetis, ut sit videlicet in
 inquam Prælati diligentia, in subditis o- *Qualem*
 com- bedi.

*se quisque
ubique ex
bibere de
beat.*

bedientia, in omnibus simul pa
& concordia, In choro devoti
& disciplina, iuxta altare maturi
tas & reverentia. Devoti sint se
nes, laboriosi iuvenes, Sit humi
litas in habitu, parcitas in victu
sobrietas in potu. Sit in claustr
non rumor sed lectio: in capit
lo non lis sed confessio. Et inter
rio fratrum non versetur in cau
fis, sed in Psalmis. In convent
verò sint assidui, in curijs rari.

Deo
menti
tis.
ingres
tum i
gradie
tatis a
tenda
muner
vos r
quasi
desera
vel tin
faciat
vanita
dete v
morib
nibus
monib
tactib
gation
deniqu
Condi
imped
cellas
Deo

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS
virtutum.

Sicut spectat ad iustitiam ope
ratio boni, sic declinatio quom
que mali. Quapropter laudabi
liter vivatis, nec tamen laudem
hominum appetatis. Non glori
riemini, quia diu vixistis in Reli
gione, sed de paucis annis, quib
Ordinem observastis. Hypocri
sim fugiatis, & in veritate coram

Deo ambuletis: sicut & in vesti-
 mentis ovium forinsecus appare-
 maturis. Nimis enim parum est in-
 gressu religionis tantum habi-
 tum immutare. Igitur simplici
 gradientes via, nunquam duplici-
 tatis aut fictionis vestigium præ-
 tendatis. Quicquid contra com-
 munem usum est, vel quod potest
 vos reddere notabiles, id fugite
 quasi pestem. Iustitiam nunquam
 deseratis propter verecundiam,
 vel timorem. Dissolutiones non
 faciatis, nec vos cum eis qui in
 vanitate ambulant misceatis. Stu-
 dete visum à vanitate, aures à ru-
 moribus, cor à malis cogitatio-
 nibus claudere, & linguam à ser-
 monibus ociosis, manus à con-
 tactibus impudicis, pedes ab eva-
 gationibus cohibere. Ab omni
 denique vos subtrahite, quod in
 Conditoris vos obsequijs possit
 impedire. Otia declinetis, nec
 cellas inutiliter occupetis. Cre-
 bra

*Singulari
 in Virgata*

*Mortifica-
 tio sensum
 qualiter
 exhibenda.*

II.
 I I S
 am ope
 tio quo
 laudabi
 laudem
 Non glo
 in Reli
 s, quib
 Hypocr
 e coram
 Deo

bra munuscula frequentemque
 missionem cingulorum, & cula-
 tellorum & huiusmodi deviteris.
 Nolite non fienda insipienter ap-
 petere, aut fienda per accediam
 fastidire. Diligentissimè caveatis
 ne quando vel in labore minùs pa-
 tientes, vel in obedientia præcep-
 torum minus alacres, vel in chi-
 ritatis operibus inveniamini ne-
 gligentes. In certo semper statu
 & securo conscientia vos proponatis.
 Nunquam etiam in eo vivere præ-
 sumatis statu, in quo moriendo
 decedere non audeatis. Excessu
 habitu caveatis, ne vestimenta ve-
 stra sint in genere pretiosa, vel in
 qualitate nimis mollia, vel in co-
 lore splendentia, vel in formatione
 signum habentia vanitatis. Gesta
 quoque corporis ubique cum disci-
 plina exerceatis, sic videlicet
 ut singula membra suam teneant
 officium, nec usurpent in suis ac-
 tibus alienum. Vnde nec loquatur

*De religio-
 sa Dispo-
 sitione*

R
 tur m
 culus
 sed v
 dece
 quate
 non
 mana
 na,
 habet
 absc
 fuerit
 tiles f
 ficur
 scitur
 ris; si
 ad qu
 motu
 non f
 tis: n
 tis.
 nes iu
 contr
 sunt.
 tende
 opus
 tur

tur manus, nec os audiat, nec o-
 culus linguæ officia sibi sumat:
 sed vnum quodq; membrū tam
 decenter opus suum impleat,
 quatenus aspectum intuentium
 non offendat. Facies autem hu-
 mana cū sit speculum discipli-
 næ, in tanto maiori custodia est
 habenda: quantò minùs potest
 abscondi, si quod peccatum in ea
 fuerit, vel celari. Discursus inu-
 tiles frater caueat diligenter; nam
 sicut de inconstantia mentis na-
 scitur inordinata motio corpo-
 ris; sic è contrario paulatim mens
 ad quietem componitur, quando
 motus corporis inordinatè fieri
 non sinuntur. Corpus non cola-
 tis: nec solatia transitoria habea-
 tis. Terrenæ namq; consolatio-
 nes iucundant falsò dum sunt, sed
 contristant veraciter dum non
 sunt. Hoc quoq; specialiter at-
 tendendum, quòd sicut malum
 opus reprehenditur, sic & bonum

E

quos

quodammodo, si non sit tempore oportuno. Iustitia enim & veritas non deficit, quādo in his tempus debitum expectatur. Fructus namq; non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.
DE TEMPERANTIA
In cibo & potu.

CORPUS vt seruiat nutriatis, & ne lasciuiat edometis. Sic abstinentiam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compensetis. Non sapor ciborum, sed fames appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui provide-
re. Caro enim pascenda est: sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficienter cibum

RELIGIOSORVM. 99

bum sumpſistis, ſi poſtmodum delicatiora vel meliora ſuperue- nerint, nō propter illa ſtomachū oneretis. Et quod de cibo dixi- mus, de potu quoque ac ſomno, ac indumento, alijsque corpori neceſſarijs intelligatis; vt nun- quam in illis curetis voluptati ſa- tisfacere, ſed naturæ. Id etiam prætereundū non eſt, quòd ante cibū ſumptum, magis hilares vos eſſe conuenit, ne videamur per abſtinentiam perturbati: poſtea verò tacitos ac modeſtos, ne pu- temur in crapula inflāmati. Ante prandium doctrinæ tempus eſt & orationis: poſtmodū autem ope- ris & laboris. Tunc enim exer- cendus eſt animus, quando le- uis eſt ad ſtudium ſpirituale: & tunc reprimenda eſt caro, quan- do calores incentiui per ci- bum ſolent amplius excitari,

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS

Vitandis.

Sicut libenter vitatis peccata
 Sgrauiā, sic caute fratres, ne
 multa vos molestant venialia
 vel minora. Sæpè etenim venitur
 de peccatis minimis ad magna,
 sicut ignis validus surgit nõnu-
 quam de modica scintilla. Vitandā
 sunt igitur peccata venialia,
 quia nos in malis assuefaciunt,
 feruorem diminuunt, profectum
 dedecorant, ad pœnam obligant,
 animæ potentias in operibus suis
 laxant, & à gloria nos retardant.
 Nunquam enim à quoquam fa-
 cies Dei videbitur, donec per pœ-
 nam venialium peccatorum qua-
 drans minimus persoluatur. Hæc
 sunt quoque quæ gaudium cæle-
 ste indirectè nobis minuunt: quia
 omnia opera nostra bona, per
 quæ nobis crescere posset æterno-
 rum

rum cumulus præmiorum, conuertere nos oportet ad salutio-
nem huiusmodi debitorum. Cu-
remus ergo per omniū mali decli-
nationem esse potius innocentes,
quàm commitendo culpas etiam
leuissimas esse pœnitentes.

CAPVT LVI.

CONCLUSIO EXHOR-

tationis.

ECce, fratres charissimi, qua-
liter in multis vos instruxi,
qui ipse indigeo erudiri. In lo-
co namque peregrinationis no-
stræ quamdiu prauum est cor ho-
minis, proclium ad vitia langui-
dum ad virtutes, mutuis exhorta-
tionib⁹ indigemus. Hinc est quòd
omni virtute vos precor, & mo-
neo conscientias per eum, qui suo
pretioso sanguine nos redemit, &
vitæ nobis portam pia sua morte
referauit: vt vestræ professionis
vestriq; propositi non immemo-

res, semitarum memineritis anti-
 quarum: per quas antecessores
 vestri currere festinarunt in spi-
 ritu vehementi, & iam regnant
 cum Christo, beata requie perpetuo
 consolati. Ad quam cum &
 nos diuina suffragante gratia per-
 uenerimus, erit animabus nostris
 cognitio primæ veritatis, dilectio
 summæ bonitatis, ac diuinæ frui-
 tio maiestatis. Erit & corpori-
 bus claritatis pulchritudo, agili-
 tatis promptitudo, subtilitatis
 aptitudo, & impassibilitatis in-
 uictissima fortitudo. Ibi erit af-
 fluentia diuitiarum, & fluentia
 omnium bonorum. Ibi gaude-
 bimus supra nos de diuina intuiti-
 one, infra nos de loci amœnitate,
 intra nos de corporis & animæ
 glorificatione, iuxta nos de An-
 gelorum & hominum in unum as-
 sociatione. Quid plura? ibi eua-
 sio periculorum, distinctio man-
 sionum, & concordia voluntatum.

*Mer-
 ces &
 gloria
 beatio-
 rum.*

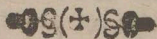
Ibi

Ibi amœnitas vernalis, candor lucis æstiuæ, ubertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine mœrore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine,

Amen,

FINIT EXHORTATIO
B. HUMBERTI.

Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & pereatis de via iusta. Psal. 20.

EX VITA

S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS,
 Scognomente FERRARIVS,
 Valentia nobilibus parentibus
 procreatus, Prædicatoriæ familiæ
 adiunctus, ac illius præclarissimû
 decus. Vir planè Apostolicus, po-
 tens opere & sermone. Verbi Dei
 Præco celeberrimus, ac vitæ san-
 ctimonia clarissimus: virginitate
 conspicuus, Prophetico spiritu
 multisq; clarus miraculis. Qui
 hoc etiam præclaro dono insigni-
 tus fuit, vt vernaculo idiomate,
 apud diuersæ linguæ vârias natio-
 nes prædicans, ab omnibus cla-
 rissimè intelligeretur, tametsi ali-
 quando viginti, aliquando tri-
 ginta millia auditorum haberet:
 vnde plurimum populû Deo ac-
 quisit: nam vigintiquinq; mil-
 lia Iudaorû, & octo millia Sara-
 ceno-

cenorum, & ultra centum millia
 peruersorum ac sceleratorum su-
 is feruentissimis prædicationibus
 conuertit, & ad sanam mentem
 reduxit Qui anno millesimo qua-
 dringentesimo decimo octauo ad
 tantarum virtutum & meritorum
 præmia & coronas in cælum fe-
 liciter emigravit. Qui postea à
 Calixto Tertio inter Diuos est
 relatus. In cuius canonizatione
 allatum & comprobatum fuit,
 inter cætera portenta & miracu-
 la, etiam viginti octo mortuos
 eum excitasse.

I N D E X C A P I T V M
 I N S T R U C T I O N I S V I T Æ
 S P I R I T U A L I S S A N C T I
 V i n c e n t i j .

<i>DE paupertate.</i>	<i>Cap. 1.</i>
<i>De taciturnitate.</i>	<i>Cap. 2.</i>
<i>De cordis munditia, & passionum ac sensuum mortificatione, per quam</i>	

- quam puritas mentis acquiritur. Cap. 3.
- Quod per instructorem idoneum citius & facilius peruenitur ad perfectionem, quam per seipsum Cap. 4.
- De obedientia seruanda. Cap. 5.
- De modo regulandi corpus circa cibum & potum. Cap. 6.
- De modo standi in mensa, quoad virumq; hominem. Cap. 7.
- De modo perseuerandi in sobrietate & abstinentia. Cap. 8.
- De modo seruando in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus, manutinis, & alijs horis dicendis. Cap. 9.
- De modo predicandi. Cap. 10.
- Remedia quadam contra tentationes prouenientes ex suggestionibus diaboli. Cap. 11.
- Remedia quadam contra tentationes prouenientes per corruptam doctrinam aliquorum. Cap. 12.
- Rationes quadam, quibus excitantur

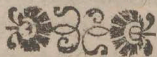
acquiri-
 Cap. 3.
 doneum
 nitur ad
 seipsum
 Cap. 5.
 circa ci-
 Cap. 6.
 , quoad
 Cap. 7.
 brietate
 Cap. 8.
 o & vi-
 tionibus,
 utinis, &
 Cap. 9.
 Cap. 10.
 tentatio-
 gestione
 Cap. 11.
 tentatio-
 rruptam
 Cap. 12.
 s excita-
 sur

- tur cor ad maiorem perfectio-
 nem virtutis. Cap. 13.
 Præclararum rationum epilogus,
 & declaratio, qualiter habeant
 efficaciam per applicationem sin-
 gularum. Cap. 14.
 Documenta, seu consilia saluberrima
 in quibus se exercere debet,
 qui vult euadere laqueos dia-
 boli. Cap. 15.
 Perfectiones quindecim necessariae
 seruienti Deo in vita spirituali.
 Cap. 16.
 Ternarij quinque, in quibus se
 exercere debet vir spiritualis.
 Cap. 17.

A V C T O R I S P R Æ F A T I O.

POnam in hoc tractatu tan-
 tummodo documenta salu-
 bria, de dictis doctorum extracta.
 Non intendo adducere aliquod
 Scripturæ testimonium, vel ali-
 cuius

cuius doctoris, ad probandum
 quæ dicam, vel suadendum: tum
 quia breuitati intendo: tum quia
 tantūmodo ad illum sermonem
 dirigo, qui cum magno affectu
 desiderat implere, quæcumq; se-
 cundum Deum fienda cognoue-
 rit. Et iccirco etiam dicta non
 probo, quia humilem intendo
 instruere, non cum arrogantibus
 contentionibus deseruire. Quin-
 cunque igitur voluerit proximo-
 rum animabus utilis esse, eosque
 verbis ædificare: primò studet in
 seipso habere quicquid alios est
 docturus: alioquin parum profi-
 ciet. Nam verbum eius erit in-
 efficax, nisi prius homines in eo
 comperiant esse quod do-
 cet, & longè ma-
 iora.

INSTRVCTIO

VITÆ

SPIRITVALIS,

edita à

B. VINCENTIO,

Ordinis Prædicatorum.

CAPVT I.

De paupertate.

Portet enim prin-
 tus, omnia terrena
 contemnat, & ve-
 lut stercora reputet,
 & solùm districtissi-
 mē quantum satis sit ad necessita-
 tem, de ipsis recipiat. Quam ne-
 cessitatem in paucis colligat, suf-
 ferendo etiam quædam incom-
 moda propter paupertatis amo-
 rem, sicut quidam ait: Scio quod
 laudabile non est, pauperē esse,
 sed in paupertate paupertatem
 amore

*Inpri-
 mis Re-
 ligiosus
 debet
 omnia
 terre-
 na &
 transi-
 toria
 cōtem-
 nere.*

110 SPEC: PARVVM

amare, & paupertatis inopiam propter Christum gaudenter & hilariter sustinere. Proh dolor, multi de paupertatis solū nomine gloriantur, sed quo pacto? Ut eis nihil desit. Dicunt se amicos paupertatis, sed paupertatis sodales & amicos fugiūt pro suo posse, famem, sitim, contemptum, despectionem. Non sic beatissimus Dominicus Pater noster. Non sic ille, *qui cum diues esset, egenus factus est*: omnesq; Apostoli, qui (vt nosti) verbo & exemplo docuere. Nihil ab aliquo petas, nisi esset necessitas, nec acquiescas cuiusq; dare volenti, quibuscumq; precibus, etiam sub prætectu, vt indigentibus largiaris, quia crede quòd in hoc ipso, & omnes, qui audierint, finaliter multum ædificabuntur, ac per hoc ad contemptum mundi eos poteris facilius inducere, & ad subuentionem aliorum indigenti-

*Fucati
pauperes.*

*2. Cor.
8.*

*Qua
fugien-
da pau-
perta-
tis a-
matori.*

RELIGIOSORVM. III

gentium inclinare. Necessitatem Necessitatem
autem tuam intelligo, in parco *fitas*
victu, & vili vestitu, & calcea *quibus*
mente, quibus tunc præsentiali- *conti-*
ter indiges. Non voco autem *neatur.*
necessitatem, librorum inopiam,
sub quorum velamine frequenter
magna avaritia comperitur. Sa-
tis enim libri communes, vel ac-
commodati inveniuntur in ordi-
ne. Et quicumque effectum præ-
dictorum voluerit clarè cogno-
scere, studeat primò corde humi-
li adimplere: alioquin, si corde
tumido contradicere voluerit,
foris stabit, Nam à Christo, hu- *Deus*
militatis magistro, humilibus ma- *super-*
nifestatur veritas, quæ tumidis *bis resi-*
occultatur. *stet, hu-*
milibus
dat gra-
tiam.

CAPVT II.

De taciturnitate.

FACTO ergo paupertatis stabili
fundamento, à Christo fun-
datore in vertice posito, dicentes:

Beati

Mat. 5. Beati pauperes spiritum, &c. ad re-
Refr stringendum linguam viriliter se
nanda accingat, vt lingua, quæ vtilia
lingua debet loqui, ab ociosis & inuili-
per sa būs compescatur omnino: & vt
crum melius restringat, penitus non lo-
plenti- quatur, nisi interrogatus: inter-
um rogatus dico, de re necessaria &
quod utili: nam inutilem quæstionem
est cu- silentium debet soluere. Si qui
stos Re- tamen causa solarij, vel inuecti-
ligionis ua ipsi dicant, ne onerosus alijs
Qui e- videatur, quandam vultus hilari-
nim nō tatem, & benignitatem poterit
refre- ostendere, sed nullo modo loqui,
nat lin- etiam si illos, quicumque sint, de
guam hoc viderit murmurare, vel con-
suam, tritari, aut verba detractionis
buius proferre, ipsum causando singu-
vana larem, seu superstitiosum & gra-
est reli- uem. Debet tamen pro ipsis at-
gio. tentius orare, vt Deus ab eorum
lac. 1. cordibus omnem turbationem
 amoueat. Poterit tamen aliquan-
 do loqui, si immineat aliqua ne-
 cessitas,

R
 cessi
 obed
 vald
 cita
 sub
 cere
 re d
 pus,
 vt t
 tem
 tam
 plea
 teri
 teri
 filer

De

E
 lent
 qua

RELIGIOSORVM. 113
cessitas, vel proximi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatim, & cum paucitate verborum, voce humili & submissa Quod etiam debet facere, dum alicui habet respondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo discat, qualiter suo tempore loqui veleat, rogando tamen Deum, vt per seipsum suppleat cordibus proximorum interius inspirando ea, à quibus interim se abstineat, linguam per silentium edomando.

C A P V T III.

*De cordis munditia, & passionum
ac sensuum mortificatione. per
quam puritas mentis
acquiritur.*

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per silentium multis sollicitudinibus, quæ impediunt virtutum semina,
ne

ne quantumcumque in agro cordis sæpe & sæpiùs seminata inspiratione diuina, valeant pullulare: iam tibi superest cura, virtutibus illis ampliùs insudare, quæ te adducant ad illam cordis munditiam, per quam interiores oculi iuxta Saluatoris eloquium, aperiuntur in contemplatione diuina, per quam habeas quietem & pacem, & ille cuius in pace factus est locus eius: in te quoque habitare dignetur. Nec intelligas me loqui de munditia, quæ hominem purgat tantummodo à luxuria cogitationis immunda, sed loquor potiùs de illa munditia & cordis puritate, quæ hominem elogat, quantum in hac vita possibile est, à quibuscunq; cogitationibus inutilibus, vt iam non libeat homini aliquid cogitare, nisi de Deo, vel propter Deum. Ad hanc autem obrinendam cælestem (vt ita dicam) imò diu-

nam

Ps. 75.

Vera
cordis
munditia.

nam quodammodo puritatem,
(nam qui adhaeret Deo, unus est Cor. 6. spiritus cū eo) ista necessaria sunt. *Neces-*
 Primò, omnium studeas, quan- *saria*
 tumcumque potes, abnegare te *ad pu-*
 ipsum, iuxta Saluatoris præceptū, *ritatem*
Qui vult venire post me, abneget cordis
semetipsum, &c. & hoc sic intel- *abnega-*
 lige, vt tuam voluntatē in omni- *tio sui*
 bus mortifices, & conculces, & *ipsum.*
 in omnibus ei contradicas, beni-
 gnè amplectendo aliorum volun-
 tatem, si tamen licita sit & hone-
 sta. Hoc tamen generaliter ha-
 beas pro quacunq; re temporalī,
 per quam corporalibus necessita-
 tibus deseruitur. Nunquam se- *Nun-*
 quaris voluntatem propriam, vbi *quam*
 alium contradicere videas. quan- *standū*
 tumcumq; exorbitare videatur à *& fidēdū*
 proprio iudicio rationis. Debes *proprio*
 enim sufferre quodcumq; incom- *iudicio.*
 modum pro interna mentis tran-
 quillitate seruanda, quæ per tales
 repugnantias perturbatur, dum
 homo

homo suo iudicio adhærendo, & suam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non solum in temporalibus, sed etiam in his, quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potius, quàm tuam impleas voluntatem, dum modò sit bona, licet tua perfectior videatur, quia maius detrimentum acquires in diminutione humilitatis: tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quàm possit provenire profect^o in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria affectatâ, alteri repugnando. Et hoc intelligas quantum ad illos, qui sunt tibi familiares, & in spirituali exercitio socij, & qui ad perfectionis virtutem anhelant, non de illis, qui dicunt bonum malum, & malum bonum, & qui student aliorum dicta & facta carpere, & iudicare, plusquam sua prava corrigere.

Non

*Vitanda
iurgia,
& contentio-
nes.*

*Non obedien-
dũ ma-
lis.*

Isaia 5.

RELIGIOSORVM. 117

Non enim dico, quòd debeas ta- *Conflā-*
 lium iudicio adhærere in his quæ *ti ani-*
 spiritualia sunt. Nam in tempo *mo opp*
 ralibus benè debes: quorumcūq; *Dei*
 voluntatem plus quàm tuam exe- *prose-*
 qui & implere. Si autem in his *quē dū.*
 quæ secundum Deum operari de- *Quid*
 sideras, siue ad profectum tuum, *facien-*
 vel ad Dei honorem, vel proximi *dū quā-*
 vtilitatem, aliquos tibi obsistere *do obsi-*
 videas, seu etiam totaliter impe- *statur*
 dire, siue sint superiores, seu pa- *sancto*
 res vel inferiores, noli contentio- *conatui.*
 nibus deseruire, sed teipsum in
 teipso restringe, & te cum Deo *Isa. 38.*
 tuo collige, illiq; dicas: *Domine N. B.*
vim patior, responde pro me. Nec *huius S.*
 de hoc contristeris, quia non pos- *viri di-*
 sunt id facere, nisi finaliter pro *etum*
 bono tuo & aliorū sit expediens. *expe-*
 Imò plus dico tibi, quòd quan- *rientia*
 tumcūq; ad præsens nō videas, *sape*
 videbis finaliter, quòd illud in *proba-*
 quo tibi eos impedimenta præsta- *tum.*
 te credebas, erit tibi adiuuamen-
 tum

*Quando
diuini
et obfi
stitur,
tunc
maxi
mè di
uina.
Proui
dentia
fiden
dū, &
omnia
com
mittē
da.
Pax &
tran
quilli
tas
cordis
querē
da &
tenea
da.*

tum ad tuum propositum asse
quendum. Licet autem de hor
to Sacræ Scripturæ possem tibi ad
hæc exempla producere, sicut de
Ioseph, & multis alijs: nolo ta
men contra id facere, quod præ
dixi, sed experto crede, quia ita
est. Si etiam in his quæ secundū
Deum desideras, te videas quo
dammodo diuinitus impediri, vel
per infirmitatem, vel quocunque
alio contingente, de hoc nullatenus
contristeris, sed totum æqua
nimitèr feras, & te ex toto com
mittas illi, qui meliùs nouit, quid
tibi expediat, quàm tu ipse, qui te
ad se continuè subleuat, dummo
do te ipsum illi ex toto comittas
quamuis fortè tu hoc minimè vi
deas. Ad hoc ergo sit totum stu
dium tuum, vt te ipsum in pace &
tranquillitate cordis possideas, &
pro quocunque euentu non do
leas, nisi de solo peccato proprio
vel alieno, seu etiam de his qui te
indu-

R
indu
ergo
sus f
dign
fectu
quen
passi
per,
Chri
serua
ad qu
cunq
uerfa
suffe
titum
rentē
titud
tatis
& ori
infer
cum
humi
sione
qui re
luntar

inducerent ad peccatum. Non ergo te contristet quicumque casus fortuitus, non te exagitet indignationis stimulus contra defectum alterius, sed habeas ad *Aliorū* quemcunq; miserationis & com-*vita* passionis affectum, cogitans sem-*excusanda.* per, quòd tu peius faceres, nisi te *sanda.* Christus IESVS sua gratia conseruaret. Præpara insuper te ipsum ad quæcunq; opprobria, ad quæcunque aspera, ad quæcunq; ad-*Honor* uersa pro CHRISTI nomine *non est* sufferenda. Omnem etiam appe-*expetendus,* titum, seu cogitatum tibi sugge-*tantus,* rentē appetitum cuiuscunq; al-*tanquã* titudinis, sub quocunque chari-*quod-* tatis prætextu in ipso principio *dame* & ortu suo, velut caput draconis *vene-* infernalis, cauterio mortifices, *ven-* cum baculo crucis, tibi CHRISTI *nū om-* humilitatem ac durissimam pas-*nis am-* sionem ad memoriã reuocando, *bitio est* qui regnum fugiens, Crucem vo-*fugien-* luntarie est amplexus, omni con-*da.* fusio.

fusione contempta, omnem hu-
 manam laudem fugiens cum ho-
 nore tanquam venenum mortife-
 rum. Et tu in despectu tui gau-
 dens, te ipsum talē verē & ex
 corde reputes, qui meritō debeas
 ab omnibus cōculcari & despici.
Pro- Videas continuē tuos defectus,
pria peccata tua, & ea aggraua quan-
delicta tumcunq; poteris; aliorum ve-
aggra- rō defectus post tergum projicias
uanda. & non videas, & si vides, alleuies
 & excutes, & ipsis compatiaris,
 & adiuues quantūcunq; poteris.
 Auerte oculos tuos & mentis &
 corporis ab aliorum aspectu; vt
Pro teipsum possis inspicere in lumi-
pria ne vultus tui. Teipsum cōsidera,
bona & sine simulatione diiudica. In
opera omni actu, locutione, cogitatio-
exte- ne, actione, te ipsum reprehende,
nuan- & in te semper compunctionis
da. misericordiam studeas inuenire,
 cogitando quòd bona tua non
 sunt plenē expleta, nec seruaore
 facta

R
 facta
 tijs in
 tua ju
 beat o
 tinuē
 ras in
 re neg
 rum,
 bus, n
 inutili
 omni
 te, ut
 comm
 puta, &
 bus co
 eunq;
 & meri
 cludend
 suam, &
 diam ve
 tanta su
 rogavit
 extricifi
 ter, & c
 aptitudi

RELIGIOSORVM. 121

facta quo deberent, sed negligentij inquinata: vt meritò omnis tua iustitia panno menstruatæ debeat comparari. Te ipsum continuè reprehendas, nec permittas in te sine increpatione transire negligentias verborum & operum, sed & de ipsis cogitationibus, non malis tantummodo, sed inutilibus, in conspectu Dei tui omni hora graviter reprehendas te, ut miserimum peccatorum, commissorem & plus vilem te reputa, & miserabilem pro defectibus coram Deo, quàm sint quicumq; pro quibuscunque peccatis; & meritò à cœlestibus gaudijs excludendum, si secundùm iustitiam suam, & non secundùm misericordiam vellet tecum agere Deus, qui tanta super multos alios tibi prærogavit, ad quæ omnia ingratus exististi. Considera etiam diligenter, & cum pavore ruminata, quòd aptitudinem ad bonum, & gratiam,

*Ratio de
vitandis
suis existimatione
& humilitatis
comparandas*

*Modus se
humili
andi.*

am, seu sollicitudinem ad virtutē à te ipso non habes, sed Christus sua misericordia dedit: quòd si voluisset, potuisset; ita conferre cuicumque, te in luto fecis derelicto. Cogita etiam, & ad hoc tibi ipsi persuadeas, quòd non est peccator, qui non magis assisteret Deo suo, quàm tu, & qui non magis recognosceret Dei beneficia, si recepisset gratias, quas tu sola Dei gratuita bonitate, & non proprijs meritis recepisti: propter quod potes te ipsum vilio-rem & inferiorem omni homine iudicare, & merito formidare, ne ingratitude, te Christus foras abijciat. Nec dico, per ista credas te esse extra gratiam, vel in mortali; quamvis alij peccatores habeant innumerabilia mortalia, quod est nobis occultum, tum propter fallax iudicium, tum propter subitam contritionem, & divinæ gratiæ præviā infusionem.

Dum

R
Du
cato
ad e
solu
catis
dera
ciali
pote
dam
sic te
do:
mife
am?
& eg
ro, à
& di
pone
viden
talib
modi
induc
crepa
confi
Dei t
prave

RELIGIOSORVM 123

Dum autē te vilificando alijs peccatoribus comparas, non expedit ad eorum peccata descendere, sed solum in generali cum eorum peccatis tuam ingratitude ponderando. Quod si etiam in speciali velis eorum peccata videre, potes eadem peccata in te quadam similitudine transformare, sic te in tua conscientia increpando: Ecce ille est homicida, & ego miser quoties occidi animam meam? Ille fornicator & adulter est, & ego tota die fornicor & adultero, à DEO meo oculos avertendo, & diabolicis suggestionib⁹ me supponendo, & sic de alijs. Si autem videris, quod diabolus te velit in talibus responsionibus quodammodo per talia ad desperationem inducere, tunc omissis talibus increpationibus, in spem assurgas, considerata bonitate & clementia Dei tui, qui tot te beneficijs iam pravenit, nec dubium quin opus

*Quomodo
quis se-
ipsum om-
nium si-
lissimum
existima-
re possit*

suum in te velit perficere, quod in
 caput. Cōmuniter tamen de ho-
 mine spirituali, qui aliqualem Dei
 notitiam iam percepit, de hac de-
 speratione timere non expedit, dū
 toto studio ad se increpandum in-
 vigilat. Illud tamen posset acci-
 dere, imò sæpè accidit in homine
 incipiente, & specialiter, quem
 Deus liberavit à multis periculo-
 sis sceleribus, quibus fuerat invo-
 lutus. Ex his quæ suprā iam per-
 strinxi, generabitur in te virtus illa,
 quæ est mater & origo custodisq; vir-
 tutū, scilicet humilitas, quæ interi-
 ores oculos aperit ad Dei cōspectū,
 cor humanū ab omni superflua co-
 gitatione purgandō. Nam dum ho-
 mo in suā resilit parvitatē, seipsum
 vilificando, se in crepando, se dete-
 stando, suam nihilitatē cōsideran-
 do, sibi ipsi intentissimè displicēdo,
 & hæc & similia cogitando & ta-
 lem se verè existimando, in tantū
 circa propria negotia occupatur,
 quòd

*Quanta
 praestes vir-
 tus humi-
 litatis.*

RELIGIOSORVM 125

quod omnis alia inutilis cogitatio evanescit. Et sic, dum anima omnia audita, visa, & temporaliter operata, à se repellit, & in oblivionem adducit, incipit ad seipsam redire, & modo mirabili in seipsa convalescit, & sic ad originalem iustitiam & cœlestem puritatē appropinquare incipit: sic dum in seipsa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in se scalam erigit, per quam transeat ad contemplandum angelicum spiritum, & divinum: & ex tali contemplatione animus exardescit ad bona cœlestia, & omnia temporalia à longè conspiciit, tanquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente fervescere, quæ velut ignis consumit omnem rubiginem interioris hominis, atque sic totam animam occupat charitatis, & non est quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum pro-

*Perfecta
charitas
non solum
foras mis-
sit timorē
sed etiam
vanitatē
& inanē
gloriam.*

venit ex dictamine charitatis. Unde securè potest alijs prædicare sine detrimento, sine inanis gloriæ periculo. Neque enim (ut iam dixi) potest aliqua vanitas subintrare, vbi charitas totum occupavit. Nunquid iam respectû habebit amplius ad aliquod commodum temporale, qui omnia reputat velut stercus? Sed & ipse laudis appetitus, nunquid animum ejus poterit subintrare, cum se videat velut stercus vilissimum coram Deo, miserum abominabilem, & ad omnia peccata proclivem, nisi eum sua benignitate manus conditoris cõtinua cõservaret? Quomodo iam extolli poterit de quocunque bono opere, qui luce clariùs videt se nihil posse penitus agere nisi continuè de hora in horam divina virtus quodammodo cogat eum atque constringat? Quomodo jam sibi aliquid attribuet, ac si à seipso proveniat, qui
 non

RELIGIOSORVM. 127

non dicam centies, sed etiã millies
 est expertus suam impossibilitatem
 in quibuscumque bonis operibus
 magnis & paruis, & qui toties co-
 gnovit se non posse, dum voluit,
 & quando (ita dicam) non vo-
 luit, nec curavit, nec super talibus
 cogitabat, viderit se subito divi-
 nitus excitatum fervore mirabili
 ad illa facienda, quæ prius cum
 omni conatu suo implere non po-
 terat? Nam & talem impossibili-
 tatem idcirco Deus tam longo
 tempore dominari permittit in ho-
 mine, ut homo discat humiliari,
 & ut nunquam in seipso inaniter
 gloriatur, sed Deo attribuat o-
 mne bonum, non solum ex con-
 suetudine quadam, sed potius ex
 intimis cordis sui: ut pote, qui
 ex propria experientia doctus, luce
 clariùs videt, quòd non solum non
 potest operari, sed nec IESUS, di-
 cere, nisi in Spiritu Sancto: & nisi il-
 le donaret, qui dicit: Sine me ni-

Ioan. 15. *hil potestū facere.* Ut jam recogitādo ex totis animæ suæ viribus,

Isaia 26.

Ps. 112.

Domino confiteatur & dicat: *Omnia opera nostra operatus es in nobis*

Domine. Ac cum Palmista clamet: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Non igitur

tali timenda est vana gloria, quando jam Dei gloria, & animarum zelus eius præcordia totaliter occupant. Ecce jam summarie per-

strinxi, & in quodam breviliquio posui ea, quæ sunt necessaria homini in seipso, quantum ad vitam suæ perfectionem, si utiliter, &

sine periculo vult animæ suæ procurare salutem. Et hæc quidem

sufficerent homini illustrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus spiritualibus

longum habuisset exercitium, quia in his quæ posui breviter, tanquam

in quibusdam vitæ perfectæ principijs, recolligere posset quæcum-

que alia perfectorum actuum e-

xerci-

R
xer
sis p
tari
inte
qui
ctib
hon
mer
cili
ūs i
ctu

QV
ido

S
pos
si h
gin
tiam
mag

RELIGIOSORVM 129

xercitia. Nam his tribus præmis-
 sis perfectè servatis, scilicet volû-
 tacia paupertate, taciturnitate, &
 interna mentis exercitatione, de
 quibuscumq; alijs exterioribus a-
 ctibus quomodo essent faciendi,
 homo facitè judicaret. Quia ta-
 men non omnes possunt capere fa-
 cilitè breviter dicta, paulo diuti-
 us insistemus circa particulares a-
 ctus virtutum.

*Tria prin-
 cipia vita
 spiritualis*

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRVCTOREM
 idoneum citius & facilius pervenitur
 ad perfectionem, quam per
 seipsum.

SCiendum igitur, quod homo
 facilius & in breviori tempore
 posset ad perfectionem pertingere,
 si haberet instructorem cujus re-
 gimine duceretur, cujus obedien-
 tiam in omnibus actibus parvis &
 magnis totaliter sequeretur, quam
 si ali-

*Alteri
 subesse, ab
 eodè regi
 & instrui*

*magis sa-
lutare.*

Nota.

*Via obedi-
entia
Via regia.*

si aliquis conetur seipsum perficere, quantumcumq; vigeat acumine intellectus, & libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratam. Imò plus dico, quòd nunquam Christus suam gratiam ministrabit, sine quo nihil possumus, si homo habet à quo possit instrui & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, se credens sibi sufficere, & per se posse investigare, & invenire quæ sunt utilia ad salutem, ista enim via obedientiæ, est via regia, quæ homines inoffenso pede ducit ad summitatem scalæ, cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenuere omnes Sancti Patres in eremo, & breviter omnes, qui ad perfectionem attigerunt, per hanc semitam processerunt. Nisi fortè Deus aliquos per seipsum instruxerit ex privilegio gratiæ singularis, deficientibus, nec inventientibus, qui eos fo-

RIS IA-

RELIGIOSORVM. 131

ris instruerent: quia tunc pietas divina per se supplet, quod exterius minimè reperitur; si tamen corde humili & ferventi ad Deum accedunt. Et quidem isto tempore (hei nobis miseris) in aliquibus locis quasi nullus reperitur, qui alios de perfectione vitæ instruat, quin potius, si homo velit tendere ad Deum, inveniet retrahentes multos, & quasi neminem adiuvantem. Quamobrem expedit, ut tunc homo ad Deum toto corde recurat, & ab eo instrui cum omni orationum instantia & cordis humilitate deprecetur, & se in Deum projiciat, se illi totaliter committendo, ut ipsum benignus tanquam orphanum sine Patre recipiat, qui neminem vult perire, sed vult ad cognitionem veritatis quoscunq; venire Igitur ad te dirigo sermonem meum, qui magno cordis affectu Deum desideras invenire, qui ad perfectionem anhelas, ut ani-

mabus aliorum utilis esse valeas.
Ad te ergo nunc dirigo sermonem
meum, qui corde simplici & non
duplici accedis ad Deum, qui qua-
ris virtutum intima penetrare, qui
per viam humilitatis pervenire
desideras ad gloriam maiestatis.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERVANDA
statuti & ceremonii Ordini.

*Dicit solet,
Religiosus
Sed Cere
moniosus
Sed Crimi
nosus qua
re inclina
tiones &
omnes ce
remonia
Ordinis a
d. n. n. s. m.
servanda*

DVobus igitur jam praemissis,
scilicet paupertate & taciturnitate, tanquam fundamentis primarijs, Christi athleta se accingat, ut obedientiae regulam & firmitatem in omnibus & per omnia teneat, quantum poterit, inconcussa scilicet regulam, constitutiones, rubricas ordinarij & aliorum librorum, omni loco & tempore, intus & extra in refectorio, dormitorio, in choro, inclinationes, & prostrationes, surgendo & stando, & or-
nances

omnes majorum ordinationes ad
 unquam teneat, & seruet quantum
 potest, semper cogitans verbum
 Christi. *Qui vos audit, me audit; Luc. 10.*
 & qui vos spernit, me spernit. Dein
 de ad coaptandum corpus suum. *Prompta*
 totaliter inobsequio Christi IESU *obediencia*
 coerceat, ut omnes actus & mot^o *exhibenda.*
 corporis sint omni morum hone-
 state compositi, secundum regula-
 rium disciplinam. Neque enim
 poteris unquam animam ab inor-
 dinatis cohibere, nisi prius studu-
 eris corpus tuum subijcere disci-
 plinae, ipsum restringendo non
 solum ab omni actu, sed etiam ab
 omni motu incongruo & inepto.

CAPVT VI.

DE MODO REGULANDI
 corpus circa cibum & potum.

Igitur regulationem corporis in-
 tendendo: Primò. contra Gu-
 lam insistas. Nisi enim contra
 hanc victoriam habeas, in vanum
 laboras

*Gula quo-
 modo fre-
 nanda.*

laboras in acquisitione aliarum virtutum: istum autem modum observes. Primò, ut nihil tibi in speciali procures, sed cibarijs, quæ fratribus cõmuniter apponuntur, sis contentus. Secularibus volentibus tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conventui mittere, mittant. Invitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia jejunia Ordinis observando. Et hoc intellige, quãdiu Christus te in sanitate conservabit. Nam si infirmus fueris, juxta infirmitatis necessitatẽ te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Ut autem non excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, ut scias judicare

*Intelligen
dus est in
prædico &
non in col
latione &
sperna*

RELIGIOSORVM. 135

dicare inter superfluum & necessi-
tatem. Hoc autem habeas pro
regula de cibo generali, ut saltem
de pane comedas suffi. ienter, quã
tura natura requirit (specialiter dũ
jejunas: nec vnquam credas dia-
bolo suadenti tibi facere abstinẽ-
tiam de pane. Et in hoc poteris
experiri quantum natura requirit.
vel quid sit illi superfluum, si tem-
pore binæ refectiõnis post nonam
inveneris te gravatum, & in sto-
macho sentias quendam adorem,
ut orare, scribere vel legere neque-
as: communiter hoc accidit pro-
pter excessũ: idem si sentias post
matutinas, quando cœnasti. Si-
militer quoque quando jejunas, si
post completorium idem grava-
men esse percipias. Igitur comede-
ris de pane, sic tamen, ut post
comestionem sis paratus legere,
scribere, vel orare. Si tamen illa
hora non esses ita aptus, sicut alijs
horis, dum tamen non sentires

grava-

*quãdo aut
nihil aut
parum pa-
nis, tantũ
concedi-
tur, inor-
dinarijs
jejunijs
Ecclesie.
Indicium
nimirum
sis cibi
positus*

gravamen illud, ut prædixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto, vel aliter, prout docebit Altissimus, à quo debes suppliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum non continuè observare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quando per negligentiam excesseris, non finas absque pœnitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendorum ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cum poragium comedis, potes faciliùs pertransire cum potu temperato: ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestionis horam, nisi in sero, quòdo jejunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vinum

R
nu
fort
te, a
plus
dum

DE

P
bus
sata
pare
tua
Don
ordi
men
vid
man
para
quæ
onet
nem

num

num ita lymphatum, quòd vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundum quòd Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI

*in Mensa, quo ad virumq;
hominem.*

Pulsato itaque cymbalo, cum
omni maturitate lotis mani-
bus, in claustro sedebis; nola pul-
sata, refectorium introibis, & non
parces tibi, cum omni fortitudine
tua vocis, & corporis modestia,
Dominum benedicens; & iuxta
ordinem tuum te collocabis in
mensa, cogitans apud te corde pa-
vido, quod debeas peccata populi
manducare. Cor tuum etiam præ-
parabis ad intelligètiã lectionis,
quæ legitur in mensa: vel, si lecti-
onem non habeas, ad meditatio-
nem aliquam spiritualem, ut ne-
qua-

*Institutio
monachicæ
in tempo-
re come-
stionis &
prandij.*

quaquam totus comedas, sed cor- quid
 pore suam refectionē habente, ani- te pos
 ma nullatenus defraudetur. Postē patien
 tus autem ad mensam, vestimenta bitos
 decenter coaptas, cappam super ter ma
 genua retorquendo. Statue autē varica
 pactum tecum omnino, ut nullo nas.
 modò circumspicias comedentes, ces, v
 sed solùm tibi apposita videbis. In tum q
 principio, cum sederis, ne extendas alij ha
 subitò manus ad incidendum pa- tiam,
 nem, sed stes aliquamdiu super te, am à
 usque quo saltem dicas *Pater noster*. si pote
 & *Ave Maria*, pro animabus defun- tis abs
 ctorum, qui in purgatorio existūt, nota q
 magis indigentium. Hoc autem quid c
 generaliter habeas, quod omnem semper
 actum, & omnem corporis motum liter a
 cum quadam modestia facias. Si crustas
 panem diversum, durum, mollem, pane c
 album, aut aliter factum ante te Nee ni
 habeas, illum comedas qui est vi- murm
 cinior, & libentiùs comedas illum, tibi no
 ad quem minùs sensualitas incli- Et gen
 natur. Nunquam in mensa ali- comedi
 quid

sed cor- quid petas, sed permitte alios pro
 te postulare: quod si non facerent.
 te, acie- te patientiam habe. Non teneas cu-
 . Posi- bitos super mensam, sed simplici-
 . Posa- ter manus. Non teneas crura di-
 . Posa- varicata, nec pedem alteri suppo-
 . Posa- nas. Non recipias scutellas dupli-
 . Posa- ces, vel aliud quodcūque, nisi tan-
 . Posa- tum quantum communiter omnes
 . Posa- alij habent. Quamcunque pita-
 . Posa- tiam, à quocunque missam, eti-
 . Posa- am à Priore, non comedas, sed
 . Posa- si potes, competenter in fragmē-
 . Posa- tis abscondas, vel in scutella Vbi
 . Posa- nota quod mos Deo gratus est, ali-
 . Posa- quid de potagio Christo pauperi
 . Posa- semper in scutella dimittere: simi-
 . Posa- liter aliqua panis fragmenta, non
 . Posa- crustas, imò illas comedas, & de
 . Posa- pane confracto Christo dimittas.
 . Posa- Nee nimis cures, si de hoc aliqui
 . Posa- murmurent, dummodo Prælatas
 . Posa- tibi non mandaverit oppositum.
 . Posa- Et generaliter de omni eo, quod
 . Posa- comedis, aliquam particulā Chri-
 . Posa- sto

*Mos Deo
 gratus &
 pauperib⁹
 cond. Si-
 dere.*

sto pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamē non aliqui, qui vilia tantū donant Christo, sicut porcis fieri consuevit. Si autem cum uno pulmento sufficienter potes comedere de pane, in secundo pulmēto aliquid de pane reponas, & Christo dimittas. Et, si tibi Dominus donaverit, potes facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi insipidus, ex defectu salis, vel aliter quacunque causa, noli apponere tibi sal, nec aliud condimentum propter Christum felle & aceto quopotatum: sed sensualitati resistas. Similiter quæcumque salsamenta quæ ad nihilum valent nisi ad gloriæ incitamentum, dimittere occulte potes. Quandoque aliquis bolus gratus tibi circa finem apponitur, istum dimitte propter Deum. Similiter caseum, fructus & huiusmodi, sicut nectar, vinum melius

*Pancū cō-
sentari.*

olos me melius apportatū, & cætera, quæ
 unt tam non sunt necessitatis pro salute
 a donant corporis humani: imò frequenter
 i consue- est noxium, dum non prodest,
 pulmento quod delectat. Si dimiseris pro-
 ere de pa- pter Christum hæc, non dubito
 liquid de- quin tibi præbebit in dulcedine
 dimittas, Christus Dominus cibum consola-
 verit, po- tionis spiritualis, & etiam in illo
 biles ab- cibo, quo contentus es propter
 homini- Christum. Et ut melius & faci-
 tibi cibum- lius possis à quibuscunque volue-
 s, vel aliis abstinere, ponas in corde tuo,
 apponere- quando vadis ad mensam, quòd
 entum pro peccatis tuis debes in pane &
 & acetos- aqua abstinere. Vnde panis sit so-
 i resistas- lus cibus: pulmentum tamen,
 famentum non pro cibo adicias, sed ut pos-
 nisi ad gus- panem convenientius degluti-
 re occulte- Tene, quòd si hoc posueris in
 ne aliquis- corde tuo, videbitur tibi magna
 inem appi- tantia, habere aliquid de pul-
 proptem- mento. Et observes quòd non
 , fructus- ponas offas multas in paropside,
 r, vinum- sed sufficiat tibi panem intingere.
 melius

*Temperã-
 sta in ci-
 bo sumen-
 do.*

Quan-

Quando verò pulmentum non habueris, comedas panem unum, vel dimidium, vel paulò plus, videlicet quando bis comesturus non es & naturæ satisfacies etiam si alia non haberes. De multis talibus actibus, quos tibi exprimere non possum, te instruet Christus, si ad ipsum ex corde recurreris, & totam spem in ipso posueris. Quis enim exprimere valet modos innumerabiles, quos tibi Deus demonstrabit. Sis etiam attentus, ne sis de illis qui finem non faciunt in edendo, imò quàm citiùs poteris te expeditas, servata debita honestate, magis lectioni possis attendere. Cùm à mensa surgis, ex toto corde regratieris Altissimo, qui tibi contulit bona sua. & qui tibi virtutem aliquam præstitit, ne tibi sensualitas prævaleret. Non parcas voci tuæ, sed secundùm possibilitatem tuam gratias age bonorum omnium largitori. O char-

*Debitas
gratias
Deo refer
re.*

*O char
rissime,*

rissime, cogita quàm innumerabiles sunt pauperes, qui ad delicias maximas reputassent, si habuissent, tantummodo panem, quem tibi cum alijs cibarijs Dominus ministravit. Ita enim veraciter debes cogitare, quòd Christus est, qui tibi dedit, imò plus, quòd in mensa ipse tibi servivit. Vide ergo cum quanta disciplina, cum quanta reverentia, maturitate, & tremore, debes in mensa cõsistere, ubi vides presentia iter Deum tuum in propria persona ministrare. O quàm beatus esses, si tibi desuper daretur mentalibus oculis ista cõspicere. Videres enim Sanctorum multitudinem copiosam cum Christo per totum refectorium discurrere.

CAPVT VIII.

DE MODO PERSEVERANDI in sobrietate & abstinentia.

VT autem in tali modo obrietatis

tatis & abſtinentiæ jugiter perfe-
 veres, ſta jugiter in timore, & à
 Deo omnia bona quæ habes tota-
 liter recognosce: ab ipſo perfeve-
 rantiam pete. Et ſi, non vis cor-
 ruere, noli alios iudicare, nec cõ-
 tra eos indignationis ſpiritu mo-
 vearis. Si eos vides in edendo
 debitum ordinem non ſervare, ne
 ſcandalizeris, ſed eis compatia-
 ris, ex corde, & pro eis ora, & eos
 in corde tuo quantum potes excu-
 ſa, cogitando, quòd nec tu potes
 aliquid, nec ipſi poſſunt niſi, quã-
 tum Chriſtus porrigit manum ſu-
 am, qui non pro meritis tribuit,
 ſed pro ſuo beneplacito voluntari-
 ſis. Si hæc cogitaveris, firmus eris.
 Nam quæ eſt cauſa, quòd multi
 quandoque incipiunt multa face-
 re in abſtinentia, & alijs, qui non
 perfeverant, corpore torpente &
 ſpiritu frigefcete? Certè nulla alia,
 niſi propter eorum elationem &
 præſumptionem; dum de ſe præſu-
 me-

*Elatio &
 præſump-
 tio multo
 rum vni-
 na.*

mentes, alijs indignantur, eos in
 cordibus suis iudicando: & ideo
 DEUS subtrahit ab eis donum su-
 um, & vel spiritu frigescunt, vel
 ex indiscretionis vitio plus faci-
 entes quàm oporteret, infirmita-
 tem incurrunt: & sic tandem
 dum ad restaurationem corporis
 intendunt, in hoc quoque metas
 excedunt, efficiunturque gulosi
 plusquàm alij quos primitus iudi-
 cabant, sicut ego de quibusdam
 cognovi. Nam istud communi-
 ter accidit, quòd quicumque ali-
 um in aliquo iudicat, DEUS tan-
 dem permittit eum in illum defe-
 ctum cadere, vel majorem *Ergo psal. 20.*
servias Domino in timore. Et quan-
 documque te sentis in exaltatione
 ob memoriam beneficiorum quæ
 tibi donat Altissimus, apprehende
disciplinam increpationis & proprie
 reprehensionis, *ne quando irascatur*
tibi Dominus, & pereas de via iusta.
 Si sic feceris, stabilis permanbis,
 G Ecce

Ecce indicavi tibi modum Altissimo gratum, contra gulæ dominium ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumstantias non servando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO

in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus Matutinis & alijs Horis dicendū.

POST hæc nitaris contra somnum & vigilijs modum magis debitum custodire, in quo valde difficile est habere mensuram, Vbi nota, quod duo sunt in quibus specialiter imminet periculum corpori, & per consequens animæ, si discretionis limites excedas: scilicet in nimia abstinentia, & vigilia inordinata; nam in alijs virtutum exercitijs non sic est periculum in excessu.

*Vitanda
nimia
vigilia.*

excessu. Et propter hoc diabolus
 habet istam astutiã finaliter, quod
 quando videt hominẽ spiritu fer-
 ventem, immittit ipsi suggestio-
 nes, ut faciat abstinẽrias & vigi-
 lias magnas, ut per hoc inducat
 eum ad tantam corporis debilita-
 tem, quòd infirmetur & debilitetur,
 ita ut ulteriùs ad nihil valeat;
 imò, ut supra dixi, ut plus postea
 comedat & dormiat quàm alij. Et
 talis nunquã audet assumere exer-
 citium in vigilijs & abstinentijs,
 recognoscens se per talia infirma-
 tum, sibi diabolo suggerente &
 dicente: non facias talia: nescis
 quòd ob talia fuisti infirmus? cùm
 tamen non fuerit per vigilias &
 abstinentiam infirmatus, sed quia
 in his discretionis tramitem non
 servavit. Vnde homo simplex non
 intelligit sophismata diabolica, qui-
 bus ex utraq; parte decipitur. Vn-
 de sub colore boni ipsi dicit: Tu
 fecisti tot peccata, quando poteris

satisfacere, Vel si non fecerit pec-
 cata enormia, dicit ei: O quanta
 passi sunt Martyres & Eremitæ. Et
 credit simplex homo, quòd cum-
 talia habeant speciem boni, non
 possint esse nisi à DEO: & DEO per-
 mittente hoc fit, maximè quando
 talis primò cum magna humilitate
 & tremore, & cum instantia ora-
 tionum non recurrit ad DEUM,
 qui eum illuminaret & dirigeret,
 quando non reperiret hominem
 directorem. Homo enim qui sub
 obedientia sancta consistit, & con-
 tinuè per regulam directionis diri-
 gitur, & instruitur, à talibus dece-
 ptionibus tutus est, etiam si ipse
 Pater spiritualis aliquando aliqua-
 liter erraret. Deus enim propter
 obedientiæ totum sibi disponit ad
 bonum, sicut probari posset mul-
 tis auctoritatib⁹ & exemplis. Itaq;
 circa somnum & vigiliis, talis mo-
 dus poterit observari: ut scilicet
 tempore æstivo post prandium, post-
 quam

RELIGIOSORVM. 149

quam campana pro silentio est pul-
 lata, subinde quieti membra com-
 ponas: quia illud tempus ad spiri-
 tualia exercitia minùs aptum est,
 & per hoc in nocte ampliùs pote-
 ris vigilare. Hoc tamen generali-
 ter debes observare; quotiescùque
 vis dormire, ut semper vel Psal-
 mos rumes vel spirituale aliquid
 mediteris, quod etiam somno in-
 tercipiente, quandoq; tibi in ima-
 ginatione præsentetur. In sero
 hoc communiter habeas, ut non
 multum vigiles: nam per vigiliam
 ferotinã impeditur attentio & de-
 votio in matutinali officio. Est
 enim cõmuniter talis somnolen-
 tus, gravis & indevotus, quando
 nimis vigilat in sero: imo aliquan-
 do ex toto à matutinali officio co-
 gitur remanere. Igitur statuas ti-
 bi aliquas breves orationes, vel
 aliquam lectionem, vel meditati-
 onem, quibus in sero, antequam
 dormias, breviter occuperis. Et

*Eunti cui
 bitu quid
 observan-
 dum*

*Quid meã
 ducendum*

G 3

inter

inter alias meditationes, si in hoc fertur tua devotio, potest tua mens ferri ad ea quæ in passione Domini illa hora contigerunt, & similiter faciendo in omnibus alijs horis, juxta modum quem habes à B. Bernardo traditum, vel prout tibi Dominus inspiraverit. Non tamen est omnium devotio uniformis, sed alius plus alio excitatur. Alijs enim sufficit in sua simplicitate in foraminibus petræ habitare. Nullus tamen, quantumcumque pollens ingenio, debet omittere ea, quæ possunt eum ad devotionem excitare: imò quæ legit vel studet, debet ad Christum inflectere, cum ipso loquendo, & ab ipso intelligentiam postulando. sæpè dum actu studet, à libro debet ad horam oculos avertere, & oculis clausis se in Christi plagis abscondere, & iteratò ad librum convertere. Etiam quandoque debet à studio surgere & in cœlum flexis geni-

Circa studium & lectionem.

Aliquãdo meditando, su-

RELIGIOSORVM 151

genibus aliquam ignitam orationē *(spirandū)*
 cum brevitate ad Deum fundere, *(vel oran-*
 vel etiam cellam egredi, & Eccle- *dum. Sā-*
 siam, claustrum, vel capitulum *torū im-*
 circuire, secundum quòd impetus *ploranda*
 spiritus confert; & aliquando o- *auxilian*
 ratione formata, vel informi, per
 gemitus & suspiria de ebullitione
 cordis diuinum auxilium implo-
 rando, vota sua & desideria Altis-
 simo præsentando, Sanctorum ad
 hæc auxilium implorando. Et il-
 lud negotium quandoq; agitur si-
 ne Psalmis. & sine quibuscumque
 orationibus exterius formatis ver-
 bo, quamvis hoc aliquando initi-
 um sumpserit, vel ex aliquo versu
 Psalmi, vel alterius Scripturæ, sive
 alicujus Sancti, nobis interdum,
 DEO inspirante interius, proprio
 desiderio vel cogitatu ad inventū.
 Cùm autem ille fervor spiritus
 transferit, qui communiter parum
 durat, potes ad memoriam revo-
 care ea, quæ paulo ante studueras,

& tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad studium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & sic alternando commutes. Nam per huiusmodi commutationem in oratione maiorem reperies devotionem, & in studijs intelligentiam clariorem. Iste autem fervor devotionis post studium lectionis licet quacunque hora indifferentet veniat, secundùm quod ille dignatur immittere, qui suaviter disponit omnia, prout vult, tamen cõmuniter post matutinas amplius evenire consuevit. Et ideo in sero parum vigiles, ut totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodcunque signum, statim excussa omni pigritia, à strato discedas, ac si esset ignis accensus & flexis genibus cum fervore aliquam orationem effundas; saltem, Ave

*De lecto
cito surgẽ
dum excussa om-
ni pigritia, dicẽ-
do cum
tribus Ma-
gis. Hoc si*

Maria

RELIGIOSORVM. 153

Maria, vel aliud in quo animus ^{gratum ma}gnus ^{Regis} inflammatur. Vbi nota, quod ad hoc, ut faciliter, & sine molestia, imò cum quadam alacritate tunc surgas, multum facit, si supra stratum durum dormias, & jaceas indutus. Hoc debet habere generaliter servus DEI, ut omnem molliem & complacentiam fugiat: ita tamen, ut discretionis limites non excedat. Habeas igitur stratum de palleis, quòd quanto amplius expressione duratæ extiterint, gratiores debes habere, & super ipsas sufficiat tibi, faciata, seu coopertorium habere. Pro tegumento autem contra frigus stragulam vnam, vel duas, pro temporum diversitate, secundum quod tua necessitas postulabit, habebis. Ad caput autem sacculum plenum paleis habeas, & fugias molliem pulvinaris, & similiter omnes mollietates alias assuetas, sicut de sudarijs sub maxilla

*Mollietates
levis fugiendae*

xilla, vel ad collum, seu ad zonam
 nisi fortè de nocte in æstivo tem-
 pore propter sudorem : nam tali-
 bus natura non indiget, sed sunt
 quædam malæ consuetudines in-
 troductæ. Dormias etiam indu-
 tus, sicut de die, nisi quòd sotula-
 res debes extrahere & corrigiam
 relaxare. Potes tamen tempore
 æstivo magni æstus cappam detra-
 here, & cum solo scapulari quie-
 scere Si per istum modum dormi-
 as, non erit tibi molestum surgere,
 imò citius & cum alacritate cõsur-
 ges. Dum igitur Officium de B.
 Virgine dicitur, stans, non apodi-
 atus, sed super pedes, cum omni
 attentione, competèti voce distin-
 gues & alacriter dicas Officium Vir-
 ginis gloriosæ, & te sic habeas,
 quasi eam cerneret corporalibus
 oculis coram te. Officio Virginis
 terminato, & completa corporis
 necessitate, ad Ecclesiam vadas, vel
 ad claustrum prout maiorem de-
 votio-

*Saltem
 secundum
 constitu-
 tiones.*

*Dormien-
 dum in tu-
 nica, cum
 cingulo &
 caligis*

vorionem inuenies, Vbi nota,
 quòd seruus Dei, eundo & redeun-
 do ad cellam, vel quocunque alio
 loco, non debet esse ociosus cor-
 de, sed vel Psalmos, vel aliquid
 spirituale ruminare. Potest tamen
 ante inchoationem Officij choram
 intrare, & aliquid spirituale præ-
 meditari, ut deuotius & attenti-
 us cum alijs Psalmos valeat decan-
 tare. Pulsatis igitur Matutinis, &
 factis venijs vel inclinationibus,
 psallendo sta super pedes tuos, non
 apodiatu, sed corde & corpore
 sta viriliter coram DEO tuo, ipsius
 laudes cum omni alacritate decan-
 ta recogitans, quòd sine dabo san-
 cti Angeli sunt præsentés; in quo-
 rum conspectu psallens Deo, eos
 debes continuè reuereri, utpote
 qui faciem Dei Patris in cœlis vi-
 dent, quam tu nondum, nisi in
 speculo & in ænigmate contéplar-
 ris. Nunquam parcas voci, quan-
 tum potes, discretionè regente:

*Quomodo
 diuinum
 Officiũ sit
 persoluen-
 dum.*

*Alta voce
 cantandũ*

quod ¶ Non prætermittas jota unum, tam
monuit S. de Psalmis, versibus, dictionibus,
P. Domi- syllabis, quàm de voce. Et si non
niscus. potes æquali voce cum alijs, saltè
 cum voce submissa. Et si potes,
 Psalm: & hymnos cantes in libro,
 ad DEUM intellectum habens in
 Psalmis & cæteris orationibus, ut
 cõsolationẽ spiritus reportes. Tunc
 oportet te esse sollicitum, ne in a-
 ctu exteriori, scilicet in gestu cor-
 poris, & sono vocis aliquid appareat
 levitatis: sed tunc specialiter or-
 portet te servare mentẽ, & debitã
 gravitatẽ. Nam spiritualis læticia
 in quandam cõvertitur levitatem,
 nisi frano discretionis actus com-
 primantur extrinsecus. Toto co-
 natu tuo facias, ut psallas spiritu
 ¶ *Cum at-* mente. Nam magnus labor est ho-
tensione, mini, præcipuè incipienti, non-
cantandũ ¶ *psallẽ-* dum in DEO roborato, tempore
dum ¶ *dum* Psalmodiæ mentem à vagatione
 constringere. Semper in choro teneas
 locum tuum, & communiter
 te po-

R
 te p
 aliu
 opor
 ris a
 per
 nota
 si pr
 mni
 tus e
 glige
 cave
 qua
 dicen
 tuum
 de e
 mult
 litig
 set e
 tem
 chor
 speci
 bus
 spirit
 us q
 tui l

RELIGIOSORVM. 157

te ponas in vno loco, nisi fortè
 alius venerit, cui meritò cedere
 oporteret. Si in choro prævide-
 ris aliquem defectum, per te, vel
 per alium supplere satage. Vnde
 nota, quòd Deus gratum haberet,
 si pridie prævideres rubricas, & om-
 nia dicenda in choro, & para-
 tus esses ad omnes defectus & ne-
 gligentias aliorū supplendas. Sed
 caveas, quòd dum in choro est ali-
 qua cōtroversia super ijs quæ sunt
 dicenda, vel cantanda, tu nec os
 tuum aperias, etiam si certus esses
 de eo quod dicendum esset. Sunt
 multi, qui pro uno medico tantū
 litigant. Minus enim malum es-
 set errare quàm litigare. Si au-
 tem vnico verbo posses errorem
 chori corrigere, tunc facere debes,
 specialiter si tu es de proveciori-
 bus in choro. Si autem te vides
 spiritu impatiente agitari, meli-
 us quòd tu studeas motum animi
 tui subjugare, Si autem aliquis
 male

*Præside-
 re legen-
 da & can-
 tanda*

*Melius est
 errare &
 tacere in
 choro quàm
 litigare*

male legit vel cantat, vel quocun-
 que modo ineptè se habet, non
 submurmures, vel corrigas. Est
 enim species cuiusdam jactantia
 talis correctio. Idem in lectione,
 quantūcunq; quis malè & ineptè
 legat, nec etiam aliquod signum
 facias, quia hoc est signum men-
 tis vento elationis inflatæ. Quan-
 do multi subitò currunt ad aliquè
 defectum supplendum, non te in-
 geras. Si autem nullus esset sup-
 plens, tunc cum omni modestia ad
 supplendum occurras: sed si po-
 tes, taliter defectum anticipes ne
 valeat deprehendi. Cave tamen,
 ne duas lectiones immediatè le-
 gas, vel duo Responsorialia (nisi tã-
 tus esset defectus fratrum, quod
 non posset aliter fieri) & maximè
 ubi est multitudo fratrum. Item
 non de facili te ingeras, si juve-
 nis es, ad dicenda ea quæ perti-
 nent ad antiquos. Non circumfer-
 ras oculos hinc & inde: nec ali-
 quem

*Submissio
 est mode-
 stia ocu-
 lorum.*

RELIGIOSORVM. 119

quem videas quid faciat vel quomodo se habeat: sed oculis in terram demissis, vel sursum erectis, vel clausis: vel ad librum stes. Sēper quando dicis divinum officiū, dum stas vel sedes, non teneas manus sub mento, sed sub cappa, vel scapulari, quando non decens est cappam habere. Non teneas, unum pedem super alium, vel tibias divaricatas, sed cum omni modestia, ut qui es in presentia DEI tui. Caveas ne digitos teneas in naribus. Sunt enim aliqui, qui in hoc & talib⁹ miserijs, non sine diaboli stimulatione occupantur, divertentes à divino officio, & ind devotionem non modicā ostendētes. Multi tales actus particulares occurrunt, qui non possunt exprimi: sed si humilitatem habueris & integram charitatem, de omnibus unctio te docebit. Tu qui legis, attende: quia cū hinc ponantur multi actus, qui ad vnam circumstanti-

Compositio memoriae

stanti.

stantiam variantur, non propter hoc ista improbes, si aliquādo aliter fieri oporteret: sicut de loquendo in choro, cū error apparet, quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum est, quòd *servum Dei litigat* non decet. Minus malum est, patienter tolerare errorem, quam contentionibus deservire: multo magis in choro, vbi tales contentiones scandalosæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis sunt turbativæ. Similiter cū dico quòd semper legat vel cantet in choro. Quandoque enim posset oriri talis in mente devotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius esset apud se dicere officium, præcipuè vbi alij essent, qui sufficerent ad cantandū: & sic de multis alijs, prout melius te docebit Altissimus, si contemptis omnibus, ei corde simplici volueris adherere. Non enim debet sibi quisque
facili.

3. Tim 2,

faci
ciat
tio

D

I N
ti
& cō
clar
& qu
plis,
illud
acsi
tame
anim
indi
bus
sicut
filijs
fove
titur
vere
det d
ria p

faciliter credere, ut oppositum faciat, nisi longo virtutum, exercitio discretionis spiritū sit adeptus.

CAPVT X.

DE MODO PRÆDICANDI.

IN prædicationibus & exhortationibus utere eloquio simplici, & cōfabulatione domestica ad declarationem actuum particulariū, & quātum potes, insiste cum exemplis, ut quilibet peccator, habens illud peccatum, videatur percuti, ac si sibi soli prædicares: taliter tamen, quod verba videantur ab animo procedere non superbo, vel indignanti, sed magis ex visceribus charitatis & pietatis paternæ, sicut pater condolet peccantibus filiis, vel in infirmitate gravi, vel fovea grandi jacentibus, quos nititur extrahere, & liberare, & fovere sicut mater, & sicut qui gaudet de profectu eorum, & de gloria Paradisi sperata. Talis enim
modus

*Quomodo
 cum fru.
 tu prædi-
 candum.*

modus consuevit esse proficiuus au-
 dientibus. Nam de virtutibus &
 vitijs locutio generalis parum
 excitat audientes. Item in con-
 fessionibus, ut siue blandè con-
 forteris pusillanimes, siue duri-
 ùs terreas induratos, semper vi-
 scera charitatis ostēdas, ut semper
 peccator sentiat, quòd verba tua ex
 pura charitate descendant. Et ideò
 charitativa verba, & dulcia sem-
 per pungitiva præcedant. Tu ita-
 que, qui desideras proximorum
 animabus esse utilis, primò ad
 DEUM ex toto corde recurre, &
 hanc petitionem ab eo simplicitet
 postula, ut tibi illam charitatem
 dignetur infundere, in qua est sum-
 ma virtutum, per quam possis per-
 ficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVÆDAM
 contra tentationes provenien-
 tes ex suggestione diaboli.

Ad

RELIGIOSORVM 163

AD honorem Domini nostri Iesu Christi dicam tibi remedia contra aliquas tentationes spirituales, quæ in isto tempore abundant in terra ad purgandum & probandum electos: quæ quamvis expressè manifestæ non sint de aliquo principali articulo fidei: tamen qui benè respicit cognoscit, quòd sunt in periculo destructionis principalium articulorū fidei, & quòd præparant cathedram & sedem Ante christo. Quas tentationes nolo exprimere, ne ponam materiam & occasionem scandali, seu offendiculum coram simplicibus & imperfectis. Sed monstrabo tibi, per quam spiritualem discretionem debes te regere, si non vis esse victus à prædictis tentationibus. Quæ prædictæ tentationes veniunt duobus modis. Primò quidem per suggestionem & illusionē diaboli, qui decipit hominē in regimine sui, quod deberet habere

erga

Tentationes fidei ex duabus causis.

M
us au-
bus &
arum
con-
con-
duri-
er vi-
emper
tua ex
ideo
sem-
u ita
um
ò ad
re, &
iciter
atem
sum-
per.

AM
en-
Ad

erga Deum, & in hoc quod est Dei.
 Secundo, per corruptam doctrinam
 aliquorum, & eorum modum vi-
 vendi qui jam venerunt in prædi-
 ctas tentationes. Propter hoc vo-
 lo tibi dicere, quod regimen debes
 habere erga Deum, & illud, quod
 est Dei, si vis esse immunis à præ-
 dictis tentationibus: & post, quo-
 modo debes regi erga alios, quã-
 tum ad doctrinam & modum vi-
 vendi eorum. Primum ergo re-
 medium contra tentationes spiri-
 tuales huius temporis, quas pro-
 curat diabolus in cordibus aliquo-
 rum est, quod illi, qui volunt se sub-
 dere Deo, nõ debent desiderare per
 orationem vel cõtemplationẽ, vel
 per alia opera perfectionis, visio-
 nes vel revelationes, vel opiniones
 quæ sunt supra naturam, & supra
 omnem cursum eorum, qui diligunt
 Deum & timent per verissimum
 amorem; quia prædictum deside-
 rium non potest esse desiderium

*Remedia
 adversus
 quaslibet
 tentatio-
 nes.*

*Non sunt
 captanda
 revelatio-
 nes seu
 visiones,
 quia hoc
 ipsum se-
 met artus
 est.*

sine

sine radice & fundamento super
 bix & præsumptionis: vel inten-
 tionis alicuius vanæ curiositatis
 circa Deum, vel sine fragilitate fi-
 dei. Et propter hunc defectum iu-
 stitia Dei dimittit animam quæ ha-
 bet ante dictum desiderium & per-
 mittit venire in talem illosionem
 & tentationem diaboli per falsas
 visiones & revelationes, & falsas
 seductiones. per quem modum se-
 minat maiorem partem tentatio-
 num spiritualium hujus temporis,
 & meditari facit eas in cordibus
 illorum, qui sunt nuntij AntiChri-
 sti, secundum quod poteris videre,
 per subsequencia. Debes enim
 scire, quod veræ revelationes &
 iudicia spiritualia secretorum desi-
 deriorum, neque per aliquem conatum
 seu studium quod anima habeat in
 se, sed tantum veniunt ex pura
 bonitate Dei in animam, quæ est
 in magna humilitate, & in magno
 desiderio Dei, & reverentia. Nec
 etiam

*Nunquã
teipsum
quarum
fugienda
propria ex
astimatio
Ecompla
centia.*

*Non faci-
le appari-
tionibus
vel revela*

etiam exercitet se quisquã in ma-
gna humilitate & timore Dei pro-
pter hoc, ut huiusmodi habeat vi-
siones & revelationes, & iudicia
supradicta, quia in idem delictum
caderet, in quo incidit per supra-
dictum desiderium. Secundum
remedium est, quòd in anima tua
in tua oratione vel contemplati-
one non sustineas aliquam con-
solationem vel parvam, ex quo tibi
videretur, quòd fundaret se in
præsumptione, & æstimatione, tu
ipsum, & postmodum te ducit in
abusionem proprii honoris, & re-
putationis, & suggerit menti tua
te dignum esse vel gloria & laude
de huius vitæ, vel gaudijs Paradi-
si: quia scias, quod anima, que
sentit se in talem consolationem
venire, incurrit in plures malos er-
rores, quia Dominus per suum iu-
stum iudicium permittit, postea
diabolo augmentare prædictam
cõsolationem, & accelerare & im-
prime.

primere in illa anima falsissima & periculosissima iudicia & alias illusiones, quas consolationes putat esse veras. Heu, heu Deus meus, quot personæ sunt deceptæ per istum modum. Et scias pro certo, quod major pars raptuum, imò rabierum nunciorum Antichristi venit per istum modum, & propter hoc cave, ne in tua oratione vel contemplatione sustineas aliquam consolationem, nisi illam, quæ venit post perfectam notitiam & completum iudicium tuæ humilitatis & imperfectionis & quæ facit perseverare dictam notitiam & antedictam opinionem in te, & in magnitudinem & altitudinem Dei per altam reverentiam, & cum magno desiderio honoris Dei, & gloriæ, & quod antè dicta consolatio fundetur in prædictis. Tertium remedium est, quod omnem cogitationem, quantumcumque sit secreta, & secretò tibi appareat, quæcunque sit, ex quo

*tionibus
credendū
non enim
omni spi-
ritu est
credēdis.*

*Nulla modo
admit-
tenda Si-
siones cō-*

tra fidem ex quo ducit cor tuum ad opini-
et bonos onem, vel infectionem, contra
mores, aliquem articulum fidei, vel con-
 tra bonos mores, & maximè con-
 tra humilitatem, vel contra hone-
 statem, exhorrescas; quia sine du-
 bio ex parte diaboli venit. Etsi
 appareret tibi aliqua visio sine il-
 lusione, & huiusmodi cognitione,
 de qua sis certus quòd venit ex par-
 te Dei, & propter quam sis certifi-
 catus in corde tuo, quod illud,
 quod inducit visio, est Dei placitum,
 noli te firmare in dicta visio-
 ne. Quartum remedium est. quòd
 nec propter magnam devotionem,
 nec propter magnam vitam, nec
 propter clarum intellectum, nec
 propter aliquam sufficientiam ali-
 am, quam vides in aliqua persona,
 vel aliquibus personis, sequaris eo-
 rum consilia, nec eorum modos;
 ex quo cognoscis clarè & multum
 rationabiliter. quòd eorum consi-
 lia non sunt secundùm Deum, &
 veram

Incōsuetas
respiciendas
quæ à
Christo
et Sāctis
non sunt
nobis tra-
ditas.

vera
 IES
 strati
 in d
 & p
 non
 lia o
 perb
 hoc
 rem
 um
 liari
 & il
 tatio
 & v
 nent
 re il
 eoru
 vide
 strati
 gnur
 rum
 les a
 nire
 & pr

veram discretionem, & per viam
 IESU Christi & Sanctorum mon-
 stratam, & per sanctam Scripturam
 in dictis Sanctorum notificatam,
 & prædicatam. Et propter hoc
 non timeas, quod spernendo ta-
 lia consilia eorum, pecces per su-
 perbiam & præsumptionem, dum
 hoc facis propter zelum & amo-
 rem veritatis. Quintum remedi-
 um est, quod fugias & vites fami-
 liaritates & societates, illorum
 & illarum, qui vel quæ dictas ten-
 tationes seminant & diffundunt,
 & vites illas Personas, quæ susti-
 nent & laudant eas, & noli audi-
 re illorum verba nec collationes
 eorum, nec modos eorum velis
 videre, quæ tibi dæmon submini-
 strabit, & ostendet magnum si-
 gnum perfectionis in pluribus eo-
 rum verbis & modis: quæ si vel-
 les accipere, & ea illis credere, ve-
 nires & rueres in pericula, ruinas,
 & præcipitia errorum illorum.

*Vitanda
 malorum
 consortia
 & collo-
 quia.*

CAPVT XII.

REMEDIA QVÆDAM

*contra tentationes per corru-
ptam doctrinam aliquorum*

Post hæc dicam tibi aliqua re-
media, quæ debes attendere per
temetipsum circa aliquas personas
quæ seminant dictas tentationes,
per eorum vitam & doctrinam.
Primùm, quod debes attendere er-
ga tales personas est, quòd non ha-
beas magnam æstimationem visi-
onum eorum, & iudiciorum, nec
eorum raptum: imò, si dicerent
tibi aliquid, quod sit contra fidem,
& contra Scripturam sacram, aut
contra bonos mores, abhorreas
eorum visionem & iudicia, tanquàm
stultas demētias, & eorum raptus,
sicut rabiamenta. Tamen si in-
ducant in hoc, quod est secundùm
fidem & sanctam Scripturam, &
secundùm Sanctos, & secundùm

*Non om-
nibus esse
adhiben-
dã fidem.*

bonos

bonos mores, noli spernere, quoniam sperneres quod est Dei. tamen non confidas totaliter, quia sæpè & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas absconditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; ut diabolus possit sæpè & meliùs mortale venenum sine suspitione diffundere. Et ideo credo, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & iudicia, & raptus, qui, secundùm quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantum valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamvis sit pium visionibus & opinionibus talium personarum cõsentire, tamen securum est, non totaliter credere eis, ratione sui &

*Quomodo
hominibz*

*Et si
suis adbi-
benda sit
fides.*

*Cum ma-
gna deli-
beratione
Et circū
spectatione
agendum*

*Non om-
nia facta
Sanctorum
sunt imi-
tandā.*

per rationē prædictam ; sed quan-
tum concors cum fide Catholica
est & sacra Scriptura, & bonis
moribus, & verbis sanctis, ac do-
ctrina Sanctorum. Secundum re-
medium est, quòd si per revela-
tionem, vel opinionem, vel ali-
um modum, cor tuum movetur
ad faciendum aliquod opus, &
maximè opus grave & notabile,
non tibi consuetum, de quo non
habeas certitudinem, an Deo pla-
ceat, imò dubitas rationabilitate,
contrahas moram ad faciendum
dictum opus, vsquequo inspe-
ris omnes circumstantias, & ma-
ximè finales, & cognoscas quòd
Deo placet : non tamen quòd tu
judices per te tuam opinionem,
sed si potes, per testimonium sa-
cræ Scripturæ, vel exemplum
imitabile sanctorum Patrum. Et
dico, exemplum imitabile ; quia,
secundum B Gregorium, aliqui
Sancti fecere aliqua opera, quæ
non

non debemus imitari, quamvis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reverentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, peras consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis. Tertium remedium est, quòd si tu es immunis à prædictis, sic ut nunquam habueris, vel quantumcumque habueris, fueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, imò indefinenter regratieris super hoc. Et caveas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, sive tuis moribus, neque quòd fuerit factum à casu seu à fortuna: quia secundum quòd dicunt Sancti, hoc est principalis per quod

Docti & probi consulentis

Discedens auxiliata humiliter implorans dicitur

H;

DEUS

Deus beneficium suæ gratiæ auferit, & subtrahit homini, & permittit eum subijci tentationibus & illusionibus Diaboli.

*Non esse
sequendū
prop. ium
iudicium.*

Quartum remedium est, quod te existente in tentatione spirituali, per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inconsuetum: sed cor tuum refranando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reverentia Dei, usque quo Deus cor tuum clarificet. Quia scias pro certo, quod si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inconsuetum tibi, non posses exire ad bonum finem. Et intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inconsueta, super quæ est dubium antedictum. Quintum remedium est, quod propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittras aliquod bonum quod incepisti dum non eras

*Propter
tentatio-
nes non
quæ omi-
tenda bo-*

in ten-

in
xim
fite
nara
tati
ven
xtu
tion
tuu
reno
hon
briu
cien
ti d
qu
nibo
Deu

RA
qu

Q

in tērationibus antedictis: & ma- *na opera*
ximè non dimittas orare, nec con- *confueria.*
fiteri, nec communicare, nec jeju-
nare nec opera pietatis & humili-
tatis, licet consolationem non in-
uenias in operibus antedictis. Se- *Deus da*
xtum remedium est, quod si tenta- *mi sin-*
tiones antedictas habeas, leues cor- *cero corde*
tuum & intellectū ad Deum, quæ- *quarēmus.*
rendo humiliter hoc quod erit ei
honorabilius, & tuæ animæ salu-
brius super tua tentatione, subij-
ciendo tuam voluntatem volunta-
ti diuinæ: sic, quod si illi placet,
quod perseveres in illis tentatio-
nibus, similiter & tibi placeat, ut
Deum non offendas.

CAPVT XIII.

RATIONES QVÆDAM

quibus excitatur cor ad ma-
iorem perfectionem vir-
tutū.

QVia placet mihi multum, de
hoc quod cœpisti bonum ad
H 4 hono-

honorem DEI, & desidero, non solum quod perseveres, quinimo ut ascendas ad maiora opera virtutum, vel saltem desideres, idcirco scribo tibi aliquas rationes unde poteris cor tuum excitare & movere ad majores perfectiones omnimodæ virtutis, quam non incepisti nec potes servare per propriam virtutem. Prima ratio est quia si inspicias quantum DEUS est dignus amari & honorari secundum suam bonitatem, & sapientiam, & alias suas perfectiones, quæ sunt in eo sine numero & sine termino, videbis quod hoc, quod credidisti multum & magnum ad honorem Dei, secundum bonitatem suam est minimum, & quasi nihil, in respectu ejus, quod deberes esse, secundum quod DEUS est dignus. Istam rationem idcirco pono primam, quia principaliter debemus attendere in omnibus operibus nostris honorem, & reverentiam

*Deus est
diligendus
super omnes crea-
turas.*

*Finis om-
nis actio-
num no-
strarum de-
bet esse ho-
mor & glo-
ria Dei.*

tiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturâ. Secunda ratio est, quòd si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc ut ames & honores eum, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amandum & honorandum secundum quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quàm sequentes, & ideo pono eam secundâ. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes habere secundum mandatû Dei, per quod teneris esse absque omni vitio, & sine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, sicut est, quod debes amare Deum ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifestè infirmitatem tuam, & distantiam in qua es à prædicta innocentia &

*Recordatio
passionis
Christi
in Jerusalem
in tribulationibusq;*

*Mandatorum
Dei
obligatio*

*Beneficio
rum Dei
obligatio.*

perfectiōe. Quarta ratio est, quia si cogitares multitudinem & largitatem beneficiorum DEI, & gratiarum corporaliū & spiritu- alium, quæ tibi & alijs, vel quæ sin- gulariter tibi datæ sunt, sentire quod hoc quod facis vel potes fa- cere propter Deū, est nihil ad dicta beneficia recompensandum & gra- tias Dei, & maximè si liberalitatē ejus attendas & bonitatem. *Considerā
da copiosa
merces ro
promissā.* Quinta est, quia si cogitabis altitudi- nē & nobilitatem remunerationis & gloriæ, promissæ & paratæ illis, qui faciunt opera virtutum ad ho- norem Dei, quoniam gloria tanto major, quanto opera erunt magis virtuosa & majora. Cognosces procertò, tuum meritum esse nihil in comparatione tantæ gloriæ; & desiderabis facere opera magis vir- tuosa quàm antè feceras.

*Considerā
da pulchri
tudo vir-
tutum &
surpitu-
ditudo.*

Sexta ratio est: quia si attendas pulchritudinē & generositatem, quam habent virtutes in se & no- bilitate.

bilitatem quam recipit anima per
supradictas virtutes, & si attendas
ad vilitatem & turpitudinē quam
habent vitia & peccata, conaberis,
si sapiens fueris, ad amplius acqui-
rendum virtutes, & amplius fugi-
endum vitia & peccata.

Septima ratio est, si attendas
altitudinem & perfectionem vitæ
sanctorum Patrum, & eorum mul-
tas & perfectas virtutes, cognosces
imperfectionem & infirmitatē vi-
tæ tuæ, & tuorum operum.

Octava ratio est, quia, si co-
gnoscas magnitudinem peccato-
rum & multitudinem offensarum,
quæ fecisti contra Deum, cogno-
sces, quia opera tua, quæ facis,
quantumcunque bona sint, sunt
nihil ad satisfactionem per viam
justitiæ, de offensis Dei.

Nona ratio est, quia si specule-
ris universitatem & pericula ten-
tationum carnis, mundi, & diabo-
li, conaberis ad assumendum mayo-
rem

*Considera
de Sancto-
rum per-
fectiones.*

*Considera
de multi-
tudo pec-
catorum.*

*Quotidia-
na peric-
cula.*

rem firmitatem, & majorem altitudinem, in omni virtute, quam feceris unquam ut possis in majori securitate perflittere contra di-
ctas tentationes.

*Decimam
pensandū
judicium.*

Decima ratio est, quia si cogites districtum judicium DEI finale, & cum apparatu bonorum operum, & cum satisfactione de offensis Dei, & quòd debeas venire ad dictum judicium, videbis quòd parum est quod fecisti per bona opera & pœnitentiam; secundum quod facere debuisses.

Undecima ratio est, quia si tu cognoscas brevitatem vitæ tuæ, & vicinratē tuæ mortis dubiæ, postquam non habebis spatium faciendi opera meritoria neque pœnitentiam. cognosces, quòd cum majori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiam, quam tu facis.

Aspirandum semper ad meliorem.

Duodecima ratio est, quia si anima advertas, qualitercunque incipias

epias bonam vitam in quovis gra-
 du, & conamine & desiderio ad
 majorem ascendendi & altiorent
 vitam, non posse esse sine funda-
 mento præsumptionis & superbiz,
 hujusmodi quod incepisti, nec po-
 test esse sine inclusione magnæ te-
 piditatis & negligentiæ, ex quo hæc
 duo mala includuntur, nec potest
 esse sine magno periculo vivendi
 in multis vitijs spiritualibus, se-
 cundum quod monstrare tibi pos-
 sem, sed nimis esset longum ad
 scribendum per literas. Nec du-
 bito quod, si velis dictorum malo-
 rum esse liber & immunis, quod
 quantumcunque altam vitam in-
 ceperis: tu adhuc conaberis in al-
 tiori & perfectiori vita esse. Ber-
 nardus super Psalmum 90. *Qui ha-*
bitat in adjutorio altissimi; loquens
 de illis qui sunt fervidi in princi-
 pio, & postea, credentes se aliquid
 esse, tepescunt: O inquit, si sci-
 res, quam paruum est, quod habes,
 & hoc

*Occulto
 Dei judi-
 cio & san-
 cto permit-
 tatur ea-
 dere.*

& hoc ipsum quàm cito perdes, si non servaverit qui dedit.

*Damna
sorum sup-
piscorum
recorda-
tio.*

Tertia decima ratio est, quia si cogites abyssalia iudicia DEI facta super aliquos, qui diu perseveraverunt in magna sanctitate & in magna perfectione, quòd DEUS deseruerit eos propter aliqua occulta vitia, quæ non credebant habere; non dubito quòd quantumcunq; aliam vitam inceperis omni die levabis tuas affectiones & tentationes, deserendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram sanctitatem, timendo ne fortè insit vitium aliquod occultum, propter quod merearis à DEO deserì.

Quarta decima ratio est, quia si cogites pænas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd levis erit tibi omnis poenitentia, humilitas & paupertas, & omnis labor, quem
in ista

in i
DE
Caa
nem
vita
di a

PR
na
t

P
rim
gna
tibi
& sp
veli
tion
lùm
est r
affe
tuar
rati

RELIGIOSORVM. 189

in ista vita possis sustinere propter
DEVM ut evadas pœnas supradic-
tas, & conaberis continuè ad te-
nendum altiore[m] & perfectiorem
vitam, timendo periculum veniē-
di ad supradictas pœnas.

CAPVT XIV.

PRÆDICTARVM RATIO-
num declaratio, qualiter ha-
beant efficaciam per applicatio-
nem singularum.

PRædictas rationes plus in bre-
vitate tetigi, quàm explicave-
rim, ut tu advertas in paucis ma-
gna cogitare, sic quod quælibet sit
tibi materia altæ cōtemplationis
& spatiosæ. Attamen scias, quod si
velis proficere cum prædictis ra-
tionibus, debes formare, non so-
lùm per intellectum, imò etiam
est necessarium, quòd per certam
affectionem moveas voluntatem
tuam ad hoc quod dicunt dictæ
rationes. Et ut melius intelligas,
repli.

replicabo tibi sub brevi memoriā dictas rationes, ostendendo tibi qualiter dictæ rationes non habent efficaciam in anima, nisi formetur per affectionem & cognitionē spiritualem.

Prima enim ratio non habet vigorem, nisi in anima quæ habet magnum spiritum, & sentit & contemplatur nobilitatem, & perfectionem & dignitatem Dei, & conatur ad amandum Deum, & honorandum in omnibus, secundum quod Deus est dignus.

Secunda ratio non habet efficaciam nisi in anima quæ cordialem devotionē sentit in spiritu, & charitatem & bonitatē Filij Dei, quam nobis monstravit in sua propria passione propter nos accepta, sic quod anima desideret totis suis viribus facere recompensationem Deo, de bonitate & charitate ostensa in passione.

Tertia ratio non proficit, nisi
in ani-

in anima quæ sentit altitudinem perfectionis, quam requirit Dominus & præcipit esse in creatura quæ profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere, & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem.

Quarta ratio solum locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorum Dei, & gratiam ipsius, & quæ conatur representare Deo servitutum debitam secundum beneficia recepta,

Quinta ratio habet valorem tantum in anima, quæ habet in æstimatione & ferventi amore gloriam promissam in Paradiso, & quæ habet firmam fidem & spem veniendi ad illam gloriam per bona opera virtutum, sic quod cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam supradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam,

am, nisi in anima, quæ habet in
horrore omnia vitia & peccata in
abominatione, & in magna com-
placētia & amore perfectiones vir-
tutum & gratiæ Dei, & hoc cum
magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solum ver-
ritatem in anima, quæ habet in
magna æstimatione vitas Sancto-
rum, cum desiderio imitandi. Et
maximè intendo dicere de vita
perfecta & perfectorum, sicut est
Virgo MARIA principaliter, Ioan-
nes Baptista, Ioannes Evangelista,
& omnes Apostoli: & sic de alijs.

Octava ratio non proficit nisi
in anima quæ aggravat offensas
contra se, quas fecit contra Deum
& quæ habet voluntatē magnam
faciendi Deo iustitiam, & satisfac-
tionem peccatorum suorum per
bona opera & virtuosa,

Nona ratio non habet locum,
nisi tantum in anima, quæ sentit
suam debilitatem & gravitatem,
& peri-

& periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ad veniendum in securitatem gratiæ Dei.

Decima ratio non habet locum, nisi in anima, quæ cognoscit peccata sua, & habet timorem & tremorem cordialem sententiæ finalis iudicij, quæ dabitur contra peccatores qui non egerunt poenitentiam de peccatis suis.

Undecima ratio non habet locum, nisi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera mentoria.

Duodecima ratio, tantum proficit animæ, quæ sentit, intelligit, vel quod inchoando bonam vitam sine conamine & desiderio, ad altiorem vitam ascendendi, non potest esse sine inclusione prædictorum vitiorum, & sine periculo grandium malorum, & ideo vult fuge-

fugere dicta vitia & pericula.

Tertia-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ summè curat de sua salute, & timet separationem à gratia.

Quarta-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, sentiendo, quòd digna est venire in pœnas supradictas propter offensas quas commisit contra Deum, & quæ vult & conatur vitare pœnas antedictas per satisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd conclusio & finis cujuscumque rationis debet esse in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis & nihilitatis, deinde in desiderio & conamine veniendi in altiorē vitam, sic quòd non sit cognitio propriæ imperfectionis & anihilationis sine desiderio atque conamine majoris perfectionis & vitæ altioris, nec è converso.

CAPVT

CAPVT XV.

DOCUMENTA SEV

Consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult evadere, laqueos diaboli.

Qui vult fugere atque evadere laqueos atque tentationes Antichristi seu diaboli finales, debet habere in propria cognitione sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti. & sicut de vno cadavere, quòd dignatur videre & intueri, imò super quod claudit nares, propter ejus pessimū odorem & fœtorem; & à quo avertit faciem, ut non videat talem & tantam abominacionem. Sic oportet charissime, facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia rota vita mea fœtida est, totus fœtidus sum, & corpus meum & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fece & putredine pecca-

*Mortificatio
tionis do-
rina.*

*Vere huius
militatis
actum qui.*

peccatorum & iniquitatum foetidissima & abominabilissima sunt; & quod deterius est, quotidie hunc foetorem in me sentio recentius & angustius revocari. Et debet talem foetorem de seipsa sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt & scit, sicut si esset coram districto iudicio; & dolere maximè de offensa Dei & perditione gratiæ animæ, in qua erat, quâdo redempta fuit pretiosissimo CHRISTI sanguine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo foetere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat; quòd non solum coram Angelis & sanctis animab⁹, sed etiam coram omnibus hominibus viventibus, sit abominabilis & foetidus, & quòd facta & dicta sua non solum homines videre & audire dedignantur, sed quòd nares suas claudant, & avertant facies, ne ipsum videant, & tanquã

foeti-

fatidum cadaver de medio eorum
 expellant, & sit ab eis alienatus &
 separatus, & projectus, sicut plus
 quàm leprosus, vsquequo veniat
 & reveniat ad seipsum. Et si quis
 de eo iustitiam faceret, de corpore
 suo sentiat quod iustum est, & ita
 credat, etiã si sibi oculi eruerentur,
 nasus trucarentur, manus absin-
 derentur, & aures & os, & sic de alijs
 sensibus corporalibus, & mēbris:
 quia cum his omnib⁹ DEUM offen-
 dit & creatorē. Item quòd despici
 desideret & cōtemni, & quòd om-
 nia vituperia, verecundias, diffa-
 mationes, injurias, blasphemias &
 cetera adversa, summo cum gau-
 dio & lætitia recipiat, & patienter
 ferat. Et oportet quòd diffidas de
 teipso totaliter, & de omnibus bo-
 nis tuis, & de tota vita tua, & con-
 vertas te rotum & reclines super
 brachia IESU Christi pauperrimi
 & vilissimi, & improperti, despe-
 cti & mortui propter te; usque
 quo

*Desideres
 contemni.*

quo tu sis mortuus in omnibus sen-
sualitatibus tuis humanis, & Iesu
Christus Crucifixus vivat in corde
tuo & in tua anima, & totus trans-
formatus & transfiguratus, cordi-
aliter sit in te, ut nunquam videas
nec sentias, nec audias, nisi ipsum
solum stantem in cruce propter
mortuum & suspensum, ad exemp-
Virginis **MARIÆ**, mortuus in mun-
do, & Vivens in fide: & quod in
la fide, vivat tota anima tua usque
ad resurrectionē, in qua Dominus
imittet gaudium spirituale & do-
num sancti Spiritus in anima tua
& in illis personis, in quibus de-
bet renovari status Apostolorum
& Ecclesiæ sanctæ **DEI**, exercen-
te in sanctis orationibus sive facili-
meditationibus & affectionibus ad
obtinenda dona virtutum & gratia-
am **DEI**, Sed debes præcipue se-
ptiformi affectu exerceri ad Do-
minum, scilicet 1. amore ardentis-
simo, 2. timore summo, 3. ho-
nore

*Oportet
Deo septi-
ormis af-
fectu in-
servire.*

7
nore
mo
arun
nim
& 7.
gust
ista
utpo
ut t
mē
ni h
sim,
briu
tipu
& p
vel
bria
Don
hum
& de
imp
hoc
dis.
per
gnif

nore debito. 4. zelo constantissimo, & 5. illis debet adungi gratiarum actio & vox laudis. 6. omnimodæ obedientiæ promptitudo, & 7. suavitatis divinæ pro posse degustatio. Et idem continuè debes ista septem devotè petere à DEO, utpote dicendo: Bone IESU, fac ut totis medullis amem te, summe timeam, reverear, & pro omni honore tuo fortissimè zelosus sim, ita quòd omne tuum opprobrium, tanquam tuæ gloriæ zelotipus, vehementissimè exhorrescā; & potissimè, si in me, aut à me, vel pro me, facta tibi sint opprobria ulla. Deinde da etiam, ut te Dominum tanquam tua creatura humiliter adorem & recognoscā, & de omnibus beneficijs à te mihi impensis gratias semper agam, & hoc cum summa gratitudine cordis. Da etiam ut in omnibus semper te benedicam, laudem, & magnificem, & hoc cum summo júbilo,

*Oratio pro
septiformi
affectu im-
petando.*

bilo, & tripudio cordis, & tibi in
 omnibus obtemperans & obediens
 semper reficiat dulcissima tua, &
 ineffabili suavitate, cum Sanctis
 tuis Angelis & Apostolis tuæ me-
 sæ assistens, licet omnino indignus
 & ingratus. Qui cum Patre, &
 Debet etiam circa seipsum exer-
 cere alio septiformi affectu. Pri-
 mò scilicet quòd totus de suis vi-
 tijs & defectibus cõfundatur. Se-
 cundò, ut peccata sua, tanquam
 offensiva, & sui ipsius maculativa
 acutissimo & acerbissimo dolore
 plangat, & deploret. Tertio, hu-
 miliatio sui, & conculcatio, cum
 contemptu: ut scilicet totis viri-
 bus se sicut rem vilissimam & fe-
 tidissimã spernat, & contemni ap-
 petat, ut dictum est. Quartò, ri-
 gore severissimo, ut scilicet cor-
 pus suum asperrimè maceret, &
 macerari appetat, tanquam pec-
 cato fatidum, imò tanquam la-
 trinam & sentinam, & tumultum
 omni-

*Affici sibi
 ipsi alio se-
 ptiformi
 affectu.*

omnium foeditatum. Quintò, ira implacabili contra omnia vitia sua & contra radices & inclinationes vitiorum suorum Sextò, vigore pervigili & strenuò, ut scilicet omnes sensus, actus, potentias suas semper cum quadam virili strenuitate, in omne bonum teneat pervigiles attentos. Septimò, discretionè perfectæ modestiæ seu moderantiæ, ut scilicet in omnibus districtissimè servet mensuram & modum, videlicet, inter nimium & non satis : ut scilicet nihil sit in eo superfluum, nihil diminutum, aut defectivum, nec plus quàm debet, aut minus quàm deceat. Debet etiam circa proximum se exercere alio septiformi affectu. Primò scilicet per piam compassionem : ut scilicet ita sentiat aliorum mala & incommoda, sicut sua. Secundò per dulcè congratulationem, ut scilicet de aliorum bonis lætetur, sicut de suis. Tertiò, per

*Proximo
affectu alio
septiformi
affectu.*

tranquillam supportationē & con-
 donationē ut scilicet molestias &
 iniurias ab alijs illatas patienter
 toleret, & ex corde indulgeat &
 condonet. Quartò, per benignā
 affabilitatem: ut scilicet sit ad om-
 nes benignus, & omnibus bo-
 num affectet & optet, & talem se
 exhibeat in gestibus suis & verbis.
 Quintò, per reverentiam humilem
 scilicet ut omnes sibi præferat, &
 omnes revereatur, & omnibus
 ex corde se subdat, tanquam Do-
 minis suis. Sextò, per concordi-
 am vnanimem, ut scilicet quantū
 in se est, & quantum secundū
 Deum potest esse, unum sentiat cū
 omnibus, & ita sentiat, se esse om-
 nes, & illos se, omnium rectum
 velle, pro suo reputet, & econtrā.
 Septimò, per Christiformem sui
 pro omnibus oblationem: scilicet
 ut ad instar Christi pro omnium
 salute sit paratus, & sollicitus po-
 nere vitam suam, & die noctūque
 orare

*Cum alijs
 concordi-
 ter & vere*

orare & laborare quod omnes in Christo inviscerentur, & Christus in eis. Sed tamen, ne ex hoc cre datur quin vitia hominum sint pro toto posse cavenda & fugienda: Sciendum, quod quodcumq; ex societate malorum hominum vel imperfectorum, periculum imminet, vel occasio retrahens, vel impediens à perfectione vel fervore prædictarum virtutum, debes à talibus, sicut à serpentibus vel draconibus, elongari. Non enim est carbo ita ignitus, quin in aqua frigeat aut tepescat. sic econtrà, vix est carbo ita frigidus, quin acervo carbonum ardentium accendatur. Alias vbi periculum hujusmodi non imminet, ex mera simplicitate debes aliorum non videre defectus, aut si vides per compassionem supportare ut tuos. Ut autè

Quando fugienda societates improborum

Similitudo commoda

Quomodo cogitandum de bonis externis, & corporis

plici sensu Primò scilicet tâquam peregrinus & advena sentias omnia ut extranea & aliena, in tantum, ut tua vestis tuo sit sensu ita extranea, acsi esset in India. Secundò, ut in tuo usu abundantiam timeas, ut venenum & mare submergens. Tertiò, ut in tuo usu omne inopiam & egestatem sentias, quia ipsa est scala per quam ascenditur ad cœlestes divitias & æternas.

*Societas
pauperũ
expetenda
magis quã
divitum.*

Quartò, ut societatem contubernium & apparatus divitum & magnatum fugiens non ex contemptu, tantum de societate pauperum glorieris & in memoria & aspectu atque conversatione pauperum & despectorum totus læteris, quasi qui exprimant imaginem Christi, & eis quasi regibus cum summa alacritate & jucunditate, & reverentia associaris.

CAPVT XVI.

PERFECTIONES QVINDE-

cim

*sim necessaria servienti Deo in vita
spirituali.*

Quindecim sunt perfectiones
necessariae personae quae servit
Deo in vita spirituali. Prima, est
perfecta notitia suarum infirmita-
tum. Secunda est magna & fer-
vens impugnantia contra malas
inclinationes; & contra volunta-
tes seu passiones rationi repugnā-
tes. Tertia est timor magnus, quē
habere debet de offensis hactenus
factis contra Deum, quia non est
certus, an bene satisfecerit nec si
cum Deo fecerit pacem. Quar-
ta, est magnus timor & tremor
qui debet esse in ipso, ne per su-
am fragilitatem iterum cadat in
similibus vel majoribus pecca-
tis. Quinta, est fortis discipli-
na & aspera correctio ad regen-
dum suos sensus corporales, &
totum suum corpus spiritui sub-
jugare in obsequium Iesu Chri-
sti. Sexta, fortitudo & magna pa-
tientia

tientia in tentationibus & adversitatibus. Septima, est vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut esset illi occasio non solum ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis, sicut unum dæmonem infernalem. Octava est, quod poterit in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum. Quartum sui ipsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nona est, divina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hæcenus recepit à Domino IESU CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Undecima est, gustare & sentire divinum dulcorem continue. Duodecima est, magni
& fer-

&
no
s u
me
re
om
mo
tad
cor
rifi
s u
est
cer
us
nih
tibi
fum

T
u

T
prin

& fervens desiderium exaltandi
 nostram fidem: scilicet quòd I E-
 S U S C H R I S T U S ab omnibus ti-
 meatur. Tertiadecima est, habe-
 re misericordiam & pietatem in
 omnibus necessitatibus suo proxi-
 mo, sicut sibi vellet haberi. Quar-
 tadecima est, regratari ex toto
 corde tuo, in omibus Deum glo-
 rificare, & laudare in omnibus I E-
 S U M Christum Quintadecima
 est, quòd postquam hæc omnia fe-
 cerit, sentiat & dicat: Domine De-
 us meus I E S U Christe, nihil sum,
 nihil possum, nihil valeo, & malè
 tibi servio, & in omnibus servus
 sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARIJ QVINQUE

*in quibus se exercere debet
 spiritualis.*

TRes sunt radices Evangelicæ *Paupertatis*
 & Apostolicæ paupertatis, seu *Evan-*
 Principales partes: Abdicatio om- *gelicæ tres*
 nis sui *radices*

*Abstinen-
tia tres
partes:*

*Tria
in primis
fugienda,*

*Tria ma-
gnopere
amplectē-
da,*

nis sui juris, rerum temporalium moderatio, paupertatis usus, habitatus ad utrumque affectus. Tres sunt partes abstinentiæ: scilicet enervatio carnalis amoris, & sollicitudinis vitæ suæ sustentationis; non curare de abundantia vel sufficientia victualium delicatarum; & uti parcè oblatis. Tria sunt à nobis singulariter fugienda & metuenda: Primum, exterior distractio negotiorum: secundum, interior promotio & exaltatio: tertium, temporalium rerum, & carnalium amicitiarū ad se, vel suos amicos, vel suum Ordinem immoderata affectio. Tria sunt à nobis singulariter exercenda & amplectenda: Primum, desiderium proprii contemptus, abjectionis, & externæ vilificationis. Secundum, vilerosa compassio ad IESUM Christum crucifixum. Tertium, sufferentia persecutionum & Martyriorum pro dilectione cultus nomi-
nis

nis Christi, & Evangelicæ vitæ.
 Hæc tria sunt per quædam verba
 extensiva post horas diei gemitib⁹
 & ardentibus suspirijs postulanda.
 Tria sunt à nobis singulariter, &
 quasi assidue meditanda. Primum,
 Christus Crucifix⁹ incarnatus, &c.
 Secundum, Status Apostolorum &
 Patrum præteritorū nostri Ordinis,
 hoc cum desiderio, ut illis cō-
 formemur. Tertiū, Status virorū
 Evangelicorū futurus. Et hoc de-
 bes die noctuque meditari. Scili-
 cet statum pauperrimorum, sim-
 plicissimorū & mansuetorum cha-
 ritate ardentissima sibi conjuncto-
 rum, nihil cogitantium, aut lo-
 quentium, nec saporantium, nisi
 solum IESUM Christum & hunc
 Crucifixum: nec de hoc mundo
 curantium sui que oblitorem, su-
 pernam Dei & Beatorum gloriam
 contemplantium & ad eam medul-
 litus suspirantium & anhellantium
 & ob ipsius amorem semper mor-

*Tria sapia
 us medi-
 tanda.*

tem sperantium, sive desiderantium, & ad instar Pauli dicentium;
Phil. 1. Cupio dissolvi, & esse cum Christo. Debes etiam meditari, innumerabiles ac inestimabiles thesauros divitiarum cœlestium, super dulces & mellifluos rivos divitiarum, suavitatum, ac jucunditatum, & super omnia mirabiliter expansos & superinfusos. Et per consequens imaginari debes eos ipsos ut cantes canticum Angelicum cum jubilo citharizantium in citharis cordis sui. Hęc imaginatio ducet te plusquam credi potest in quoddam impatiens desiderium adventus illorum temporũ, ducet te in quoddam admirabile lumen, a toto omnis dubitationis ac ignorantie nubilo, & limpidissimè videbis, & distinctè discernes omnes defectus istorum temporũ & mysticũ ordinem Ecclesiasticorũ Ordinũ productorum & producendorũ ab initio Christi usq; ad finẽ sæculi & usque ad glo-

RELIGIOSORVM 205

ad gloriam summi Dei, & IESU
Christi. Crucifixū semper portato
in corde tuo, ut te ad suam æter-
nam gloriam perducatur. Amen.

EX VITA S. CATHA-
rinæ Senensis.

SANCTA CATHARINA SENEN-
SIS soror tertiæ Regulæ Sancti
Dominici, virgo sanctitate mira-
bilis: quæ virginitatem ab ipsa
fermè infantia CHRISTO conse-
cratam, illibatam ad obitum us-
que custodivit, & innumeris virtu-
tum coronis insignis, à Christo
sponso crebris ac dulcibus allo-
quijs recreata, dolorum ac vulne-
rum eius particeps fieri meruit. Tã-
dem dono Prophetiæ, miraculis &
doctrina præfulgens, victo ac tri-
umphato sæpe sæpius Satana, ad
sponsi beatos amplexus in cœlum
conscendit anno 1380. Sepulta in
Ecclesia Prædicatorum, Romæ lu-
per Minervam. Quam Pius II. in
Sæctarū virginū numerū adscripsit.

206 SPEC. PARVVM
DIALOGVS
BREVIS
S. CATHARINÆ
SENESENSIS.

*De acquirenda vera
perfectiōe.*

Cum anima quædam, ab auctore lucis illuminata, propriam fragilitatem & miseriam, ignorantiam scilicet & pronam ad malum naturam cognosceret, aliquantulumque Dei magnitudinem, sapientiam (inquam) potentiam, bonitatem, cæterasque ipsius præstantiæ partes suspiceret, vidit, quam dignum & necessarium esset, ut idem perfectè coleretur & sanctè. Dignum, quia eum Pater universorum & Dominus sit omniaque; ut suum ipsius nomen collaudent; & ad suam referantur gloriam, fecerit: congruum & æquum est.

RELIGIOSORVM. 267

est, ut servus Dominum suum ob-
servans, ei serviat, & obsequio pa-
reat; necessarium, quia cum ipse
Deus, rationale animal, spiritu &
corpore compositum, hac condi-
tione condiderit, ut si voluntariè
usque ad mortem fidelem sibi præ-
stiterit servitutem, ad vitam per-
veniat sempiternam: aliter felicit-
tatem illam omni bonorum aggrega-
tione cumulatam consequi ne-
quit; Perpaucos autem hoc adim-
plere, sicque per paucos salvari,
quòd verè omnes querant quæ sua sunt.
non quæ Dei. Vidit præterea, bre-
ves Dies hominis esse, incertam
horam punctumq; quo id momē-
taneum promerendi tempus finia-
tur, in inferno verò nullam esse
redemptionem, sed vnumquemq;
in futura vita, immutabili & ine-
vitabili sententia præmia pœnasve,
prout in hoc suo vivendi genere
sit emeritus, iusta consequi retri-
butione. Vidit etiam multos mul-
ta di-

*Quare sō
pauci sal-
ventur*

ta dicere, & diversimodè mul-
 tifarimq; prædicare ac loqui de
 virtutibus quibus Deus fidei ser-
 viture colatur, rationalis autem
 creaturæ capacitatem modicam,
 intellectum hebetè, memoriam
 debilem, ut nequeat vel multa
 percipere, vel percepta fideliter
 continere: ac iccirco, licet multi
 studeant semper addiscere, quàm
 paucissimos tamen integritatis
 perfectionem attingere, DEO ut di-
 gnum necessarium esset, deservi-
 re; sed ferè omnes, curis anxios,
 mentis agitationibus fluctuantes,
 extremo semper in periculo dege-
 re. Videns igitur hæc omnia anima
 illa, spiritu coram Domino exur-
 gens, ardenti desiderio, ac vehe-
 menti affectu, ab ipsius majestate
 efflagitavit, ut succinctè & brevi-
 bus præcepta aliqua tradere vel-
 let, quibus vita nostra sanctè in-
 strui ac perfici posset, quæque vi-
 sententiarum, prædicationum ve-

*S. Cathar.
 efflagita-
 vit à Deo
 præcepta
 sanctè vi-
 vendi &
 perveni-
 di ad per-
 fectionem.*

rita-

ritatem, & vniversas complecteretur Scripturas, quorum obseruatione & ipse debita seruitute coleretur, & ex hac brevi, mortali ac misera vita, ad eam ad quam creaverit felicitatem perveniremus.

DEUS itaque, qui sancta desideria inspirat, & eadem suscepta irrita non esse permittit, statim huic animæ in mentis excessu constitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta mea, mirum in modum huiuscemodi desideria tua, ad eum placent, ut eis longè magis cupiam ipse satisfacere, quam ipsa cupiant satisfieri. Ingens namque meum optatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ saluti vestræ utilia, commoda, & necessaria sint, atque ideo tuum adimplere desiderium & te voti competentem efficere paratissimus sum. Quare attende & diligenter observa quæ tibi ipse ineffabilis & nunquam fallens veritas dicturus sum, quoniam

Deus annuit petitioni & desiderio S. Catharina.

niam tuæ annuens petitioni, breviter proponā, quid sit quod summam perfectionem omnesq; contineat virtutes, ac simul Scripturarum volumina; & multiplices complectatur prædicationes, ut si tuam faciem speculatura fueris, & te ad illud composueris, ac servandum formaveris, quicquid patet & latet in divinis sermonibus, adimpleretur sis, & sempiterna læticia & perpetua pace fruitura. Scias igitur servorum meorum salutem perfectionemque hoc vno constare, ut meam solius faciant voluntatem, atque eam summo semper studio adimplere nitantur; ut mihi uni obsequi, me unum observare, me unum attendere, omnibus vitæ suæ contendant momentis; quantoque diligentius in id incumbant, tanto perfectioni proprius accedere; quoniam mihi, qui summa perfectio; magis pressiusque adhærent, copulantur, junguntur.

*Præcepta
sancti
Geneti à
Deo & Ca-
tharina
tradita.*

*De solum-
tate Dei,
facienda
& adim-
plenda.*

tur. Ut autem planius hanc (licet ine fabilem) brevibus tamen traditam veritatem intelligas, Respice in faciem Christi mei, in quo mihi benè complacui. Ipse namque exinanitus servili forma assumpta, factusque in similitudinem carnis peccati est, ut vos cæca caligine obrutos, & à via veritatis aversos, suæ lucis splendore illuminans, ad rectum iter & verbo converteret & exemplo. Obediens fuit usque ad mortem, sic sua perseverandi obedientia vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabili instituto pendere: nam si quis diligentis studio & consideratione, ipsius vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet proculdubio, mortaliû integritatem perfectionemq; nulla re alia constare, quàm jugi, perpetua ac fideli meæ voluntatis observatione, quod idem dux vester toties attestando repe-

Proponitur exemplum Christi sibi servatoris.

Christi obedientia.

rit. Ait enim: *Non omni qui dicit*
mibi, Domine, Domine, intrabit in regnum
calorum, sed omni qui fecerit
voluntatem Patris mei. Et attende
 quòd non frustra repetit bis, *Domine,*
Domine,; quoniam cùm omnis
 transitoria conditio ad duo universa
 scilicet & sæculare, significare vult,
 neminem, cujuscunq; conditionis
 sit æternæ vitæ gloriam consecutus
 rum licet omnem mihi extrinsecus
 honorem exhibeat, nisi meam
 fecerit voluntatem. item alio lo-
 co: *Non veni facere voluntatem me-*
am sed ejus qui misit me Patris. Et
 iterum: *Meus cibus est ut faciam vo-*
luntatem ejus qui misit me. Item, *Non*
mea voluntas sed tua fiat. Et, *Sicut*
mandatum dedit mihi Pater, sic facio.
 Si vis ergo, Salvatoris tui exem-
 plum imitando, meam facere vo-
 luntatem, qua constat esse bonum
 tuum; necesse est ut tuam omni-
 bus in rebus prorsus contempnas
 facere

Matt 7.

Ioann: 5.

§ 6.

Luc. 21.

facere voluntatem, illamque ab-
neges & extinguas, quoniam quā-
to magis morieris in te tātō magis
vives in me: & quo purgatius ei-
cies quod tuum est eō abundantius
ipse reponam quod meum est.

Postquam illa anima hæc veri-
tatis saluberrima documenta per-
cepit, & tota lætabunda dixit: Pa-
ter & Deus meus placent summo-
pere, & plus quā̄m explicare que-
am, quæ servulæ tuæ narrare di-
gnatus es: & quā̄m magnas pos-
sum benignæ majestati tuæ grati-
as ago, quoniam quantum mea rudi-
di intelligentiâ consequi possum,
non aliter est, quā̄m mihi per Sal-
vatoris exemplum præclarè ac lu-
cidè demonstrasti. Cū̄ enim
tu summum & omne bonum sis,
non volens iniquitatem, sed ju-
sticiam tantū̄m, & honestatem,
quicquid faciendum est perago, si
tuam voluntatem adimpleo, &
eam impleo, si meam propter te
abne-

s. Cathar.

*Salutari
prudens
petitio.*

*Exponit
Deum quid
ab homi-
ne postu-
les fideli-
cui ut su-
per omnia
ametures
in eo pra-
cipue con-
sistit di-
na Solan-
100.*

abnego, quam tu minimè viola-
vis, quoniam mihi iccirco libe-
ram tradidisti, ut ego sponte tibi
subigendo, & tuam solius face-
semper intendendo, gratior tibi
fiam, & majora apud te mea sin-
merita. Volo igitur ac vehemen-
ter desidero id adimplere quod
precipis, sed non planè scio, quibus
rebus tua contineatur voluntas,
quòve tibi fideli obsequio
emancipari queam: si arrogans
non sum & mea temeritas tua non
abuitur lenitate, supplex obsec-
ero, ut iuxta petitionem meam
quoque me paucis doceas.

At Dominus: Si paucis & col-
lectim scire desideras voluntatem
meam, ut eam integrè valeas ad-
implere, hæc mea voluntas est ut
summè & semper ames me, sicut
præcepto mandavi vobis, ut toto
corde, tota anima, & omnibus viribus
vestris diligatis me: huiusque præcep-
ti observatione, tua perfectio
conti-

continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & plenitudo legum est dilectio.

S. Cathar.

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionem meam in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (ut par est) summo amore ac vehementissima dilectione prosequi vellem, sed quonam pacto id efficere possim aut debeam, satis mihi comperitum non est. Quocirca orans expeto, ut me hac quoque in parte brevibus instruas.

Tunc DEUS: Audi igitur, & ad ea quæ dicam, tota mentis attentione invigila. Si me perfecte amare vis, te tria hæc facere necesse est. Primò ut voluntatem tuam ab omni amore affectuque terreno & carnali prorsus amoveas, segrege, mundifices: ita ut in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis

Quibus rebus contentetur amor Dei super omnia.

Primum consistit in abnegatione sui ipsius.

Doctrina notatu digna de amato.

& ma.

& maximum est) ames me propter
 te, aut te propter te, aut proximum
 propter te: sed ames me, propter
 me, te propter me, & proximum
 propter me: quoniã divinus amor
 terreni affectus aut alterius cuius-
 vis amoris consortium pati non
 potest. Vnde quantum te terrenarum
 rerum contagione infeceris
 tantum & in mei amore peccabis
 & de tua perfectione deperdes.
 Mentem quippe, ut munda & san-
 cta sit, omnia quæ corpus sentit
 fastidire necesse est. Effice igitur
 ne quicquam ex his quæ à bonitate
 mea vestros in usus profecta sunt
 te ad me amandum impediat, sed
 omnia adjuvent, accendant, infla-
 ment. Quoniam vobis illa crea-
 do concessi, ut bonitatis meæ lar-
 gitatem latius ex ipsis dignoscer-
 tes, me abundantiore quoq; amo-
 re prosequeremini. Perstes igitur,
 appetitu lumbisque succincta, ac
 vigilantia custodia te semper obser-
 vans,

vans
 unde
 seria
 alacr
 meo
 des n
 pede
 endu
 cupi
 per e
 temp
 impi
 am a
 nire
 nes,
 meu
 riam
 stud
 bus,
 mod
 sed a
 dem
 vers
 lanc
 qua

vans, terrenis concupiscentijs, quas undecunq; tibi mortalis vitæ miseria, & corrupta suggerit natura, alacriter resiste, ut cum propheta meo dicere possis. *Qui perfecit pedes meos, id est, affectus qui animi pedes sunt tanquã cervorum, ad fugiendum canes, id est, laqueos concupiscentiæ terrenarum rerum, super excelsa statuens me, id est, in contemplatione.* Quum hoc primum impleveris, ad secundum, quod etiam altioris perfectionis est, pervenire poteris, ut omnes cogitationes, actus, & opera tua dirigas ad meum solūmodo honorem & gloriam, semperque solius meæ laudi studiosissimè des operam, precibus, verbis, & exemplis; & quomodo possis, ut non tu tantum sic, sed alij omnes tecum pariter & eodem modo affecti sint, utque universi me unum norint, ament, colant. hocque mihi magis placet quam primum, quoniam magis

Psal: 17.

Secundum
in quo cer
nitur a
mor Dei.

K implet

*Tertium in
quo ce-
sur amor*

Dej.

*Summus
gradus a-
moris Dei
in confor-
mitate vo-
luntatis.*

implet voluntatem meam. Tertium, quod reliquum est, si affectu fueris, tibi nil deesse, teque consummatam integritatem consecutam scito. Illud autem hoc est, ut summo desiderio quæras, nitaris & studeas, ad hanc pervenire mentis dispositionem, ut mihi ita conjuncta sis, tuaque mea (quæ perfectissima est) ita similis sit conformisq; voluntas, ut nolis, non solum malum, sed & bonum quod ipse nolim, utque eveniat quicquid velit, & vndeunque velit, in istius vitæ miseria, sive spiritualibus, sive temporalibus in rebus, minimè frangatur pax tua, turbeturvè quies mentis tuæ, sed incuncta fide semper teneas me Deum tuum omnipotentè magis amare te, quàm tu te ipsam, meque tui diligentissimam habere curam, & multò diligentiorè quàm tu. Quanto magis sic te mihi commiseris de-derisque tanto magis te adjuvans, tibi

gis accendaris ad subigendam mihi copulandamque meæ voluntatem tuam, vide & alta mente considera, voluisse me, ut Unigenitus meus incarnaretur, neque mea divinitas majestatis dignitate seposita, vestræ copularetur humanitati: ut tanto amoris & charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demonstratione, vos ad participandam meæ voluntatem vestram, unique mihi jugiter adherendum provocarem, allicerem, traherem. Voluisse præterea, ut ille ipse dilectus Filius meus tantam horrendam, immanem, crudelēque crucis mortem subiret, ut sui tormentis vestrum peccatum tolleretur. Peccatum (inquam) quod inter me & vos divisionem fecerat, & meam à vobis ira faciem averterat, ut nullo pacto possem respicere. Parasse insuper mensuram maximi & parum agniti Sacramenti corporis ipsius & sanguinis, ut illud

illud in cibum sumentes transfor-
memini, uteminiq; in me, ac si-
cut panis & vinum quibus yesci-
mini in substantiam transeunt cor-
poralem, ita & vos, manducantes
ipsum (qui mecum unum est) sub
panis & vini specie, in substantiã
spiritualẽ & in meipsum conver-
tamini. Et hoc illud est, quod Au-
gustino seruo meo his verbis dixit:
*Cibus sum grandium, cresce & mandu-
cabis me: nec tu me mutabũ in te, sed
tu mutaberũ in me.*

Cũ audisset anima illa quæ. *s. Cathari*
nam esset Dei voluntas, & quem
admodum ad eam implendam ne-
cessaria etiam erat perfecta chari-
tas; perfectãmq; charitatem pro-
priæ voluntatis abnegatione con-
stare, dixit. Significasti mihi Do-
mine Deus meus voluntatem tu-
am: significasti Domine, quòd
si perfectè amavero te, nihil ter-
renum aut mortale, nec etiam
meipsam amabo propter me, sed
K 3 quic.

quicquid amabo, secundum te
 propter te amabo. Dixisti, ut sum-
 mo semper studio tuam solius lau-
 dem, honorem & gloriam vellem
 perquirere, simulque operam daret
 ut alij quoque idem nitantur fa-
 cere. Et ut quæcunque adven-
 tura mihi in hac misera adveniunt vi-
 ta, ea composita mente & æquo a-
 nimo ac lætanti tolerare contem-
 dam. Nunc, quoniam hæc per
 propria voluntatis abnegationem
 efficienda sunt, doce, quæ so, quo-
 nam pacto ad hanc pervenire ab-
 negationem, ac tantam virtutem
 comparare & assequi queam: ut
 enim per tuæ doctrinæ lumen vi-
 deo, tantum in te vivo, quantum in
 me morior.

*Praclarum
 dictum per-
 fectio ho-
 minis ma-
 xime consi-
 stit in ab-
 negatio-
 ne.*

DEUS autem, qui sancta nun-
 quam frustratur desideria, sic intru-
 lit: Perfecta tui abnegatione om-
 ne bonum constare certum est, quo-
 niam te tantum mea gratia repleo, quan-
 tum te tua voluntate evacuo: & per-
 fectio.

fectionem tuam efficit participatio
 divinæ bonitatis meæ per gratiam,
 sine qua humana creatura (quan-
 tum ad virtutem & dignitatem su-
 am) nihil est. Ad hanc igitur si per-
 venire vis, tibi est in summa hu-
 militate præstandum, & ex vera at-
 que intima miseriæ & inopiar tuæ
 cogitatione id unum jugiter vehe-
 menterq; affectandum, ut mihi so-
 li parcas, meamque solius volun-
 tatem observes. Quò autem id
 præitare queas, necesse est ut per-
 mentis conceptum & animi exulti-
 matione tibi habitaculum circum-
 undique concameratum ex solius
 meæ voluntatis materia construas,
 teque eo concludas & semper inha-
 bites, ut quocunque eas, nunquam
 progrediaris; quocunque prospici-
 eas, nunquam extra aspicias, sed tu-
 os mentis & corporis sensus, mea
 semper circumstet voluntas, nec
 quicquam aliud loquaris, cogites,
 aut efficias, nisi quod mihi placet,
 K 4 & meæ

*Dignitas
 voluntatis in
 omnibus
 observan-
 da.*

*Superiori-
bus obedi-
endam.*

& meæ esse voluntatis credas: sic
que te quicquid agendum erit san-
ctus Spiritus edocebit. Alia eti-
am via ad propriæ voluntatis ab-
negationem perveniri potest, si ad-
sunt qui te secundum me instruant
regantque, ijs propriam subijcien-
do voluntatem, te totam ac tua
omnia his committendo, his pa-
rendo, & eorûm semper sequendo
consilia: quoniam qui fideles &
prudentes servos meos audit, me
audit.

Luc 10.

Sed hæc volo, ut certa fide, ab-
soluta mente, ac frequenti considera-
tione mediteris, me Deum tuum
gloriosissimum, qui te ad beatitu-
dinem perfruendam creavi, æteri-
num esse, summum, omnipotentem,
vobisque omnia quæ mihi placita
sunt facere, nec esse qui vel tantu-
lum meæ possit resistere voluntati,
nec quicquam sine eadem volun-
tate mea vobis accidere, nihil pro-
venire, ut per Prophetam vobis e-
nuntia-

*Nihil sine
Deo & sua
ciente & vol-
permittente
se fieri,
Amos 3.*

nuntiavi. Non esse malum in civitate
 quod non ipse fecerim, id est, permi-
 serim. Mediteris pariter, me De-
 um tuum summæ esse sapientiæ,
 perfectissimæ cognitionis, & intel-
 ligentiæ omnia certa ratione vidē-
 tis & acutissimè penetrantis, ut ad
 te, cælum, terram, mūdum totum,
 & universa gubernanda, nulla pos-
 sim ratione falli, nullo errore tur-
 bari. Quod si ita non esset, nec De-
 us essem, nec sapientissim⁹. Et ut
 tantillum percipias vim huius sum-
 mæ sapientiæ meæ, scias de malo
 culpæ & pœnæ me longè majus bo-
 num quàm sit malū elicere. Tertiò
 velim consideres, me eundē Deum
 tuum non minus summè bonum
 esse, & vi amoris benevolentiaq;
 constare, hac de causa non posse,
 nisi quæ bona sunt, utilia & salu-
 bria tibi & alijs velle, non posse
 me aliquid malum provenire, ni-
 hil odisse: & hominem ut mea bo-
 nitate creavi, ita per me semper in-

*Expositio
 cujusdam
 loci apud
 Prophetā*

*Summa
 Dei sapiē-
 tia & sci-
 entia, cu-
 jus provi-
 dentia om-
 nia dispo-
 nit.*

*Sūma Dei
 bonitas,
 qua nil ni-
 si bonū de-
 siderat &
 omnia ad
 suam glo-
 riam &
 nostrā sa-
 lutē di-
 sponit.*

æstimabili dilectione prosequi. His
 verò per firmam fidem mente ac
 meditatione collectis cognosces,
 tribulationes, tentationes, difficul-
 tates honores, infirmitates & ad-
 versa omnia ob nullam aliam cau-
 sam, me gubernante provenire,
 nisi utilitatis & salutis vestræ gra-
 tiâ; ut per ea quæ videntur vobis
 mala, à pravitate corrigamini, &
 ad virtutem, qua itur ad verum &
 summum bonum vobis incognitâ
 perducamini. Cognosces præte-
 rea, hoc fidei lumine perlustrata,
 me Deum tuum magis posse scire
 velle bonum tuum quam tu, teque
 id nec posse, nec scire, nec velley
 absque gratia mea. id igitur cum
 ita sit, danda tibi summo studio
 opera est, ut voluntatem tuam di-
 vinx voluntati meæ prorsus subij-
 cias quoniam sic placida semper
 mente quiesces, & me semper tecum
 habebis (factus est enim in pace
 locus meus) nec erit tibi scanda-
 lum

*In quo cõ-
 sistat qui-
 escentia
 tranquillitas
 mentis,*

lum peccati, hoc est offendiculum aliquod ad peccatum nec per impatientiam, nec alio quovis modo: *nam pax multa diligentibus nomen meum, & non est illis scandalum.* Tantum etenim amant legem meam, id est voluntatem: meaue lex est qua cuncta reguntur, tantumque mihi per ipsam copulati sunt, & in ipsis delectantur observatione, ut eveniat quicquid velit, cujuscunq; generis & æstimationis sit, nullare præterquam culpæ, unde mihi si at injuria, perturbari queant. Prospiciunt namque claro & purgatissimo mentis oculo, à me summo universi gubernatore, mirifica sapientia, charitate & ordine cuncta administrante, non nisi bona posse provenire, meque sibi ac rebus suis melius utriusque prospicere quàm ipsimet per se sciant, possint, ac velint: sicque omnibus in rebus quæ eveniant, quasque sustineant (ut ut sint) me autorem &

non

*Cuncta ea
venia
comitten-
da divina
providen-
tia eius, ac
quiescen-
dum in o-
mnibus.*

non proximum firmo consideran-
 tes proposito quadam invicta &
 inexpugnabili patientia ita robo-
 rantur, ut non solum æquo animo,
 sed libenti ac gaudenti sustineant
 degustantes in omnibus (sive in-
 trinsecus sive extrinsecus accidit
 meæ ineffabilis dulcedinem char-
 ritatis, quod est *sentire de me in boni-
 tate*: in omnibus (inquam) tribu-
 lationibus difficultatibusque at-
 dere, credere, & læto animo grato-
 que meditari, me disponere omnia
 suaviter & ex profundo meæ dile-
 ctionis fonte cuncta provenire.
 Atq; hujus ultimæ considerationis
 compositionisque sanctissimæ, ma-
 ximum bonum nil aliud corrup-
 pit impedit & perdit, quam propria
 voluntas vestra & amor vestri, quæ
 si tollerentur à vobis, tolleretur
 & infernus à vobis: tum ille qui
 maledictis æterno mentis & cor-
 poris tormento, paratus est; tum
 ille quem in mortali vita multi-
 plici

*Omni ho-
 minis per
 ditio com-
 sistit in
 propria vo-
 luntate,
 vel in a-
 more sui-
 ipsius.*

pl
 rar
 re.
 lab
 lo t
 am,
 prop
 enin
 &
 tale
 tion
 deit
 hon
 V
 N
 Ex
 le
 P
 Vir
 Rel

plici agitatione animi ac vario curarum æstu, immo sustinetis errore. Igitur si vivere cupis & in hoc labenti sæculo per gratiam & in illo stabili sempiternoque per gloriam, moriaris, *temetipsam abnegans & propriam veluntatem deponens.* Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & Beati pauperes spiritu, quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuam amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem, Amen.

Luc. 9.
Apc. 14.
Mat. 5.

VITA SERVI DEI
NICOLAI MOSCENSIS.

Ex actis capituli Generalis, Valentia, 1647. celebrati, de verbo ad verbum desumpta.

P Fr. NICOLAUS MOSCENSIS Sac. Theol: Doctor, Vir Religiosissimus, 38. annis in Religione peractis, nullius unquam mali

mali nominis, aut turpis famæ maculâ laboravit. Constitutionum Ordinis, præcipuè silentij, rigidissimus observator, ambitionis & præminentiarum capitalis hostis multis ante obitum suum annis omnibus Religionis officijs, & gradibus valedixit. In absolvendo divino officio, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, scrupulosissimus; caeremonias Ordinis exactissimè ab omnibus observari faciens, grandævam senectutem in pura & liberali Constitutionum nostrarum observantia finire satagebat.

Literarum peritissimus, in enodandis casibus Conscientiæ, & difficillimis juris Ecclesiastici locis interpretandis tantâ fælicitate pollebat, ut ad eum summi Regni Antistites, tanquã ad Oraculum confluerent. Præclaræ doctrinæ suæ reliquit monimenta, præcipua ista sunt. Rudimenta Logices doctissimè simul & clarissimè collecta.

Tyro.

RELIGIOSORVM. 231

Tyrocinium Artis pœnitentiariæ
Elementa ad Sacras Confessiones.
Examen approbandorum. Aca-
demia Pietatis. Infirmary spiri-
tualis, & rudimenta Christianæ perfe-
ctionis. Ad SS. TRINITATEM
specialiter devotus, ipso die festo,
Sacrosancto Missæ sacrificio devo-
tissimè peracto, apoplexiâ corre-
ptus, in Conventu Cracov: eiusdē
SS. TRINITATIS placidissimè ob-
dormivit. Cujus sanctitatem mi-
ra populi devotio cum præcisione
illius vestium, cinguli & Rosarij
testificata est.

**DE STUDIO MEDITA-
tionis.**

Pater Magister NICOLAUS
MOSCICENSIS, p. 12.
Elem: ad S. O.

*Multa sunt, quæ nos movere
in amorem meditationis rapere
possunt.*

I. Execel.

I. **E**Xcellentia Meditationis
 Nam meditatio habet excellentias omnes, quas habet oratio, de qua quidam ex antiquis patribus, teste Theodoro in Religiosa historia dixit: Medicos quidem varia medicamentorum genera adhibere solitos: cæterum ad omnes animorum morbos depellendos omniaq; huius mundi seu vitæ incommoda perferenda, orationem esse commune medicamentum atque remedium. Et præter hæc ipsa meditatio habet propriam excellentiam, videlicet hominem meditationi deditum transformare in **DEUM**. Equidem magnum est **DEUM** propè habere, quod invocantibus eum evenit: maius verò coniungi **DEO**: multò magis uniri ipsi, sed maximum transformari in **DEUM**, quod cõtemplationi seu orationi mentali proprium est, per quam & vocali convenit: ita ut
 quem

que
 que
 prop
 soliu
 sic an
 & co
 nihil
 niq;
 soliu
 ut cu
 vo e
 in m

E

Q
 est s
 que
 om
 terre
 coele

C
 om

quemadmodū poma diu multum-
que saccharo ac melle decocta, vix
proprij saporis aliquid retinent, sed
solijs sacchari dulcorem referunt:
sic anima divinarum rerum studio
& contemplationi addicta, vix aut
nihil in ea veteris hominis pristi-
niq; saporis quicquam residet, sed
solijs Christi imaginem ita refert,
ut cum Apostolo dicere possit: vi-
vo ego, iam non ego, vivit verò
in me Christus.

*Ex hac autem excellentia
multa alia derivantur.*

PRIMA.

Quòd meditationi assuefactus,
est super omnia; quia & Deus in
quem ipse transformatur est super
omnia. Est autem super omnia:
terrena quidem per contemptum,
coelestia verò per possessionem.

SECUNDA.

Quòd potest omnia, atque adeò
omnibus inimicis potentior erit.

Nam

Nam si, qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem: quid illi qui transformantur in Deum, qui potest omnia.

TERTIA,

Omnes influxus spirituales, si Deo coniunctus, facile capere poterit, sicut & mundus hic inferior, teste Aristo: in Metheoribus propterea superiori mundo coniunctus est, ut cœlestes influxus astrorumque virtutes participare possit.

QUARTA.

Homo purior efficitur: nam sicut cera, ad solis radios diu exposita, candida fit, & quo diutius sub sole manet, eò fit candidior: ita anima radijs iustitiæ solis exposita (quod quidem fit per elevationem mentis in Deum) purior indies efficitur. Hinc Eccl: Qui timent DEUM, præparabunt corda sua, & in conspectu eius animas sanctificabunt.

Quinta,

RELIGIOSORVM. 235

QVINTA.

Facile scire poterit, quo pacto in corde nostro tabernaculum Deo sit ædificandum, quemadmodum, & Moyses montem conscendens & cum Deo versans, ab eo didicit, quemadmodum illi tabernaculum fabricare deberet.

SEXTA.

Homo meditationi deditus perficitur atq; in suo esse conservatur res enim omnes tunc in suo esse conservantur, cum ijs causis ununtur, à quibus existendi initium acceperunt. Hinc piscis gaudet in aqua, planta immobilis manet in terra, pulli sive avium sive ferarum, lateribus semper matrum hærent, ipsasq; quocunq; ierint sequuntur.

SEPTIMA.

Sequitur denique, eum sic coniunctum Deo, omnia secreta eius cognoscere. Quæ verò? An forte S,

te. S. TRINITATIS. Incarnationis
 hæc enim sunt præcipua. Minimè,
 ista siquidem paganis, & ludæis
 secreta sunt, non verò nobis Chri-
 stianis, quibus cõmunia sunt. Sed
 illud; vacate, & videte quàm sua-
 vis sit Dominus, quàm bonum sit
 eum cognoscere, diligere & con-
 templari. Et hoc est illud manna
 absconditum, quod nemo novit,
 nisi qui accipit. Grego: Non po-
 test sciri, nisi à quo possit haberi
 hoc sciri potest, dici non potest.

II. Quòd nos movere debet ad
 studium meditationis, est finis pro-
 pter quem conditus est homo.
 Hic autem est secundum D. Augu-
 stinum ut summum bonum intelli-
 geret ac amaret.

III. Quia officium boni & iusti
 viri est, in lege Domini meditari
 nocte dieque.

IV. Quia meditatio continet
 hominem in officio suo: & præte-
 rita non prætereunt ei & futura ad-
 sunt,

RELIGIOSORVM. 237

sunt. Vnde D. Bonaventura testatur suo tempore per experientiam multos profecisse, mediante hoc exercitio.

V. Nam meditatio bonos affectus conservat, malos verò eradicat; sicut per oppositum, quia non est Deus in conspectu eius, inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore. *Psal 6.*

VI. Quoniam meditatio excitat devotionem & efficit. Vnde D. Augustinus: meditatio parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio autem commendat orationem.

VII. Quoniam meditatio ornat Religiosum & spiritualē, vnde Caietanus 2. 2dæ. q 82. ar. 3. docet has meditationes debere esse quotidianas religiosis & spiritualibus. Qui nec hoc nomine (inquit ipse) censendi sunt, qui ad minùs semel in die non se transferunt ad studium meditationis.

VIII.

VIII. Multa exempla Sanctorum David quidem proponebat Dominum in conspectu suo semper, & tota die meditabatur legem Domini. Gregor: Nazianen: amor hulus studij ductus, refugit Episcopatum. B. Dominicus etiam in itinere socijs suis dicebat: præite, cogitemus aliquid de Salvatore nostro. B. Franciscus per integram noctem vacans huic exercitio: hanc solam oratiunculam meditabatur. Da mihi Deus, ut me & te cognoscam.

IX. Voluptas animi. Neq; enim habet amaritudinem convictus eius sed neque tedium conversatio illius, sed gaudium & lætiam. Sap. 8.

Meditationis exercitium, quædam exigit ante se, quædam in se, alia post se.

Ante se lectionem & præparationem.

De Le-

De Lectione.

DE lectione dicendum est, quæ
& qualis esse debeat. Quæ? Ea,
quæ sit materia meditationis. Ma-
teria autem meditationis est omne
illud, quod nos movere potest ad
aliquem salutarem affectum, sive
amorem Dei, sive timorem, odi-
um peccati, horrorem gehennæ,
desiderium salutis &c. Eius autem
generis sunt, tum perfectiones di-
vinæ, tum beneficia, tum loca Sa-
cræ Scripturæ, tum vitæ & exem-
pla Sanctorum, tum defectus hu-
mani, miseræ & pericula, tum
mundi vanitas, & vitæ brevitatis,
tum severa iudicia Dei.

Qualis autem lectio esse debet?
non festina sed lenta: non negli-
gens sed attenta: non proluxa sed
sufficiens, ne suffuretur utiliora
exercitia: non currens sed rumi-
nans. Occurrente autem aliquo
notabili loco, subsistendum est &
ruminandum. non tantum intel-
lectiva,

lectiva, sed etiam affectiva, ut si non tantum intellectus pascatur lectione, sed etiam voluntas gustetur & afficiatur delectatione: non multa sed respondens, nimirum occurrente aliquo devoto loco, respondendum est Deo, qui per lectionem ad hominem loquitur. Respondendum autem est per aliquam brevem seu jaculatoriam orationem, illi loco congruentem.

Notatio.

Licet lectio non debeat esse prolixissima, tamen qui distractionem in corde patiuntur, satius est meditationem distractam convertentem in lectionem attentam.

De Preparatione.

Meditationem preparatio precedere debet: nam & in cythara fides componuntur priusquam concentum edant.

Preparatio autem in multis consistit: nimirum in corporis afflictione

Etione per ieiunium, abſtinentiam, flagellationem, cilicium, vigiliam, durum lectum, tenuem & sobriam mensam: ista enim sunt fomenta & bases devotionis. Et præterea regula universalis est, Deum gratiam suam dare, prout dispositi fuerimus: magis autem dispositi erimus, si non tantum Spiritum sed etiam corpus præparaverimus.

Secundo. Consistit præparatio in meditationis desiderio. Desiderium enim cõmunis est mater omnium virtutum, dummodo non tepidum sed intensum & vehemens est. Iuvabitur hoc desiderium, si antequã cubitum eas, hanc sanctam cogitationem meditationis habeas: sic enim fiet, ut quemadmodum is qui velperi carbone tegit cineres, facile manẽ focum struit, rogam parat, ignemque accendit, ita & is qui cum hac sancta meditatione dormitum ijt,

L Iuva,

Iuvabitur adhuc, si antequam cōponas te ad somnum, orationem pro hoc sancto desiderio facias manè enim fructum huius orationis, in corde tuo invenies.

Fovebitur hoc desiderium si quotiescunq̄ expergiseris, versiculam Gloria Patri, vel aliam orationunculam proferes, quod etiam ad pellenda phantasmata, & turpes cogitationes proderit. Fovebitur adhuc, si quam primùm evigilaberis è lecto surrecturus, hanc sanctam cogitationem statim arripas antequàm externa cogitatio præoccupet te. De hoc desiderio vide de Granatensem libro 1, de devotione cap. 4. & 14.

Tertiò Præparatio consistit in cordis custodia seu munditia & purgatione. Purgandum est autem, tum à vanis, tum à noxijs cogitationibus, tum ab inordinatis affectibus seu desiderijs. Quemadmodum enim Pictores, priùs solent

lent mundare & dealbare tabulam,
 postea verò pingere imaginem :
 ita in tabula cordis nostri priùs ex-
 tergere supradicta debemus & mū-
 dare, antequam pulchram DEI
 imaginem per meditationem pin-
 gamus. Vnde & Dionysius forma-
 tionem DEI assimilat sculpturæ,
 nam sicut sculptura in lapide vel
 ligno per ablationē fit: ita in corde
 nostro Dei formatio. *Authoritas*
Grego: In altum crescere arbor co-
 gitur, quæ per ramos distendi pro-
 hibetur. De hac cordis custodia,
 vide Granatensem cap. 6. & 11.

Quartò Præparatio consistit in
 figura corporis, ut videlicet sit fle-
 xio poplite, & signo crucis impres-
 so fronti, ori, & pectori. *Beatus*
Pater Dominicus quatuor formas
 in corpore observare solebat, tem-
 pore orationis: aliquando toto
 corpore humi prosternebatur, ali-
 quando stabat erectis in cœlum
 oculis: aliquando manibus in cru-

modum expansis, quandoque ver-
sursum erectis, interdum verò ver-
gari modo, genibus flexis.

Quintò. Dispositio consistit in
oratione succincta seu jaculatoria
videlicet per psal: Ad te leuavi
vel illam oratiunculam: Actiones
nostras. Vide lib. 1. Granatens.
de mediatione, capite 8.

Sextò. Consistit in loci tempo-
risq; apti electione: aptus autem
locus est, obscurus, tempus verò
matutinum, vespertinum, & no-
cturnum. vide Granatens: ut su-
pra cap. 14.

Septimò. In apprehensione co-
fortij & societatis in hoc exercicio
cogitare enim debes, quot per totum
mundum Religiosi & Religio-
sæ, pueri & puellæ, sacerdotes &
seculares, eodem tempore tecum
insistunt huic sancto exercitio,
quorum aliqui intima suspiria du-
cunt, aliqui flagellationes usq; ad
sanguinem iungunt.

Octavò.

RELIGIOSORVM 245

Oratio. Consistit præparatio in
 sui ipsius accusatione veniæque pe-
 titione, siue hoc fiat solo corde,
 admiscendo examen conscientia,
 siue per generalem confessionem
 & psalmi alicuius pœnitentialis sub-
 iunctionem. Et hæc est illa cal-
 ceamentorum extractio ad intrā-
 dum terram sanctam & vestimen-
 torum ablutio ad ingrediendum
 in sancta sanctorū. Hanc præpara-
 tionē natura docet, ut prius evellā-
 tur inutilia quàm plantentur, fru-
 ctifera ut prius petam veniam ab
 amico offenso, quàm nova beneficia.

Nota. In propria indignitatis
 confessione & Dei bonitatis præ-
 dicatione: debet enim judicare se
 indignum esse omnibus quæ Deus
 fecit: seque accessisse ad hoc san-
 ctum exercitium, magis ut gratias
 agat de præteritis beneficijs quàm
 ut alia accipiat: vnde promptus es-
 se debet ad suscipiendū, quicquid
 occurrat, siue consolationes, siue

desolationes, ariditates & siccitates: neque enim propriæ utilitatis causa, instar sui amatorum accedere debet ad sanctam meditationem, sed implendæ diuinæ voluntatis & sui officij gratiâ.

Decimo, Præparatio consistit in consideratione diuinæ maiestatis in cuius cōspectu stamus. Et quidem audit verba nostra, & videt devotionem, tanquam testis & iudex. Ea verò est maiestas, ut comparatione eius totus mundus sit tanquam formica, imò minùs formicâ. Et ut verbis Sapientis utamur Sapient: 11. tanquam momentum stateræ & gutta roris antelucani. Ante hanc divinam maiestatem, ita multa millia Angelorum stant ut contremiscant: ipse filius Dei in oratione, quam ad Patrem fundebat, in terram proiecit se: quid me, qui pulvis & cinis sum (ut ille Patriarcha ait) facere potest? Ex hac consideratione, magna
re-

exercitio experieris: multoties tibi veniet in mentem propositū de ferendi tale exercitium, & via laxior, sapius tibi occurrent alij huic exercitio non vacantes, nec propterea reprobi vel damnati. Hæc sunt illæ muscæ quas abigebat Abraham à suo sacrificio quibus etiam vir cōtemplativus ex tota fortitudine resistere debet. Vide Gratianensem. lib. 1. cap. 5.

De Ipsa Meditatione.

HÆc debet esse non velox sed gravis & lenta, eodem ferè ordine absolvenda, quo & lectio facta. Non tantum intellectu cogitando ut faciunt qui se componunt ad studendum pro concione ad populum habenda: nec tantum memoria revoluendo ea quæ lecta sunt, sed vel maximè curandum est, ut accendatur inflammeturq; voluntas, gustet & odoret Deum: elevando cor in ipsum per aliquos affectus
 utiles,

utiles, qui affectus non sunt magno conatu exprimēdi, tunc enim magis deficeret, & memoria fatigaretur, cerebrum læderetur. de hoc vide fufius Granatensem parte 2. Memorialis. libr. 6. & in Floribus eius.

Hac meditatio habet post se tria.

Gratiarum actionem, Sacrificiū spirituale, & petitionem.

De Gratiarum Actione.

PRO qua cum præcedentibus continuanda & introducenda, ex rebus quas quis meditatatus est, sumatur occasio, ut si de peccato meditatatus est: gratias agat Deo, quod illum vel liberavit ab ipso, vel non statim morte subitanea, &c. punivit. Si de vanitate mundi, gratias agat: quod Deus ei oculos aperuerit, & sic de alijs. Vnde subiungat oratiunculā: Agimus tibi gratias Omnipotens DEUS, pro universis beneficijs &c.

Huc annectat omnia reliqua beneficia, pro quibus seorsim gratias agat: nimirum creationis, conservationis, gubernationis, redemptionis, vocationis, justificationis, glorificationis. & alia infinita tam communia, quàm propria, sive bona collata, sive mala exclusa.

Bona, naturæ, fortunæ, gratiæ, præterita, præsentia, futura, cognita, occulta.

Mala verò, culpæ & pœnæ, pericula, infidias, laqueos Diaboli, tentationes, occasiones peccandi, à quibus omnibus nos Deus præservavit, impedivitq; inimicum euntem ad nobis nocendum.

Et quoniam tu solus insufficientes Deo gratias agere: invocare debes creaturas, tam cœlestes quàm terrestres, ut te in hoc officio adjuvent, per illud canticum: Benedicite omnia opera vel Psal. 201. Benedic anima mea Domino. Et alia, secundùm quod Dominus inspiraverit.

De Sa.

De Sacrificio seu Oblatione.

HÆc connecti debet cum præcedentibus, hoc modo.

Quid itaque retribuam Domino pro omnibus beneficijs quæ præstitit mihi? subjungat.

En me ipsum totum offero, & omnia mea, & quidquid feci, facio, & faciam: hoc totum in laudem, gloriam & honorem Domini mei converto, sic me totum Deo meo dedo; ut velim esse mancipium vel servus catenis vinctus ut abnegem voluntatem propriam, & sim aptus ad faciendam S Dei voluntatem, Ante omnia verò, offerenda sæpiùs, & alleganda sunt merita & labores Christi Vide Granat: in Memoriali ut supra.

De Petitione.

HÆc sic continuanda est cum præcedentibus: ut digna hostia tua, o Domine, efficiar: multa pe-

to à te,

to à te, quæ non deneges mihi antequam moriar. Suppliciter autem prostratus ante tuam divinam maiestatem protestor, non me discessurum hinc, donec benedixeris mihi.

Sunt itaque petenda ea, quæ ad salutem sunt necessaria.

Eorum autem quædam spectant ad Deum: ut omnes creaturæ serviant & laudent eum, quia omni cultu dignus est.

Ad alios: ut omnes gentes cognoscant & serviant tanto Domino, Pagani, Iudæi, Schismatici, Hæretici.

Deinde pro Ecclesia Catholica

Tertio. pro cunctis Rectoribus & Prælati.

Quarto. pro parentibus, amicis, consanguineis, familiaribus, benefactoribus.

Quinto pro curæ suæ commissis.

Sexto. pro iustis & peccatoribus.

Septimo. pro defunctis.

Octavo.

RELIGIOSORVM. 253

Octavo. pro inimicis.

Nono. pro pauperibus, oppressis.

Decimo pro infirmis, afflictis, ad mortem condemnatis, servis, captivis, bellum contra hostes Ecclesiæ gerentibus, agonizantibus, navigantibus, peregrinis, gravidis, parturientibus, obstinatis, quacūque necessitate laborantibus, pro regno, civitate, servientibus tibi, pro peste, fame, bello, &c. avertendis, pro fructibus terræ producendis & conservandis.

Ad se. pro gratia quæ peccata remittantur, vitia eradicentur, passionēs refrænentur, cordis levitas expellatur, detestatio honoris, & voluptatis, amorisq; sui ac indulgentiæ conferatur: inconstantia in bonis propositis auferatur.

Pro fundamentis totius vitæ spiritualis petendum: quæ sunt, bona compositio hominis interioris, & exterioris. Interior est, in corde Deum præsentem semper circumfer-

cumferre. Exterior: omnia facere
tanquam si stares in præsentia Dei
judicis & testis totius vitæ tuæ.
De qua re vide Granatensem in
exercitijs prope finem, cap. 8 de
petitione fol. 110. omnino legatur.

3. Discretio & sollicitudo in
omnibus agendis & dicendis, ut om-
nia rectæ rationi sint cōsentanea.
frænum & custodia linguæ, quo li-
centia eius cohibeatur, aspera &
rigida propriæ carnis tractatio.

4. Illa quoque petenda, in qui-
bus summa perfectio consistit.
Hæc autem sunt, obedientia perfe-
cta, & cum divina voluntate con-
formitas in omnibus. mortifica-
tio propriæ voluntatis. fortitudo
in superandis difficultatibus, affe-
ctibus, inclinationibus, & adver-
sitatibus.

5. Altissimæ quoque virtutes,
scilicet humilitas interior & exte-
rior, paupertas spiritûs & corporis.
patientia in adversis & tribulatio-
nibus,

nibus. puritas intentionis in bonis operibus.

6. Illæ quoq; virtutes, quæ sunt principium & finis totius perfectionis. Fides invicta. secunda spes. amor Dei. timor iudiciorum Dei. reverentia illius maiestatis, & perseverantia in hoc exercitio.

7. Illa quoque quæ statum Religionis concernunt, ut castitas corporis, cordis munditia, terrenorū ac voluptatum contemptus, vanæ sollicitudinis & curæ fuga, in divino officio diligentia, exercitiorum Religionis sapor.

8. Illa præterea quæ ad emendationem vitæ spectant, ut poenitentia recta, verus dolor pro peccatis, firmum ac stabile propositum non peccandi.

Pro horum impetratione Litanias de omnibus Sanctis subiungere potest.

Admonitiones.

1. In petendis his virtutibus debes

debes paululum quiescere, & circa singulas cor ad Deum elevari.

2. Non est necessarium semper omnes has partes meditationis observare.

3. Non est despondendus animus, aliquando dulcedinem devotionis anima non sentit, suo enim tempore recompensabit Deus.

Quòd si animus fuerit distractior, recolligendus erit per lectionem alicujus devoti libri, & orationem vocalem paulò fufiorem.

5. Huic exercitio statuendum est tempus quàm fieri potest longissimū, & præstat semel & simul orare plusculum quàm bis modicum.

6. Optimum consilium Granatensis est: per nullam penitus occasionem prætermittere horam, iam semel ad hoc exercitium delectam, Si namq; hoc exercitium semel prætermiseris, vix tibi patebunt fores revertendi ad illud.

V
formu
Religi
tim in
instru
Religi
Insupe
quo fa
provoc
eur. V
ra sur
aperte

FC
SEC

DE
k
ti, &

VT novitijs & iunioribus magis pos-
simus prodesse, apposuimus breve
formularum, concernens communes mores
Religiosorum. Quo novitijs ab ipso sta-
tim ingressu commodissime imbuantur &
instruantur, discantq; jugum Domini ac
Religionis portare ab adolescentia sua.
Insuper quotidianum pium exercitium,
quo facilius ad pietatem & Religionem
provocentur, atq; ad devotionem excitentur.
Ultimo hac omnia in sacra Scriptura
fundari, & ex doctrina CHRISTI
aperte colligi ostendimus.

**FORMVLARE
NOVITIORVM
SECUNDVM QVOD**

mores suos confor-
mare studeant.

**DE CORPORALI MEMBRO-
rum dispositione religiosa.**

I Manus caveant ab omni
contractu sui indeceden-
ti, & injurioso proximi; easq; ge-
rant

258 SPEC. PARVVM

rant sub scapulari cancellatas.

2. Ne vagentur unquam, aut discurrant, nec intrent loca ulla prohibita: omnem insolentiam & lasciviam vitare studeant.

3. In sessione caveant genuum divaricationem, & tibiæ super tibiam positionem.

4. Incedant cum maturitate; nec facillè se moveant, sine causa præmeditata.

5. Cum steterint, non sint ut arundo mobiles, sed potius gradu suo fixi permaneant.

6. Oculis non sint vagabundi, leves vel curiosi; nec videre appetant, quod concupiscere non licet.

7. Linguam refrenare silentio discant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro sola necessitate: & verba prius ad limam, quam linguam veniant; & audire potius, quàm loqui exoptent.

8. Nullum verbum injuriosum
scan.

T
scan
quan
juran
gnon
min
9.
te n
quad
10
vem
11
num
mod
12
aut s
derat
dulan
13
sitate
vultu
14
ant, n
tius o
15
laria,
præbe

RELIGIOSORVM. 259.

scandalosum vel inhonestum unquam proferant: Nec aliquid cum juramento asseverent, nemini cognomen imponât, vel sine pronomine (frater) appellent.

9. Quisque majoribus se, capite nudo loquatur, cum religiosa quadam verecundia.

10. Vultum jucundum & gravem habeant; non morosum.

11. Ad cachinnos & risus, pronum os non habeant, nisi fortè moderatè subinde id fiat.

12. Cervicem collo erectam, aut supinam non gerant, sed moderate inclinatam, non tamen pendulam.

13. Iram, impatientiam, morositatem, aut passionem aliam, in vultu vel actu non ostendant.

14. Oculos sublimes nō habeant, nec supercilia erecta, sed potius depressa gerant.

15. Aures non ad vana & secularia, sed ad pia & salutaria faciles præbeant.

16. Na-

16. Nares ad factores (si subinde occurrant) non sint nimis delicati; nec notabiliter obturentur, sed pro illicitis odoribus fortè in sæculo usitatis, ista ut pœnitentiã ferant.

17. In venia faciendã, non prosternãt se in ventrem, sed in latus dexterum & in longum, tibiam sinistram super dexteram reiectã tenendo.

18. Inclinationes suas debito modo exhibere studeant; nec unquam inclinando sedeant; nec caput aliquãlter attollant.

19. In genuflexionibus, nitantur super genua, capite erecto, oculis demissis, manibus sub scapulari cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

I. Vestes religiosè, non lascivè aut curiosè corpori suo aptare studeant; nec altè nimis, & inverecundè, succingant.

2. In

RELIGIOSORVM. 261

2. In cella sedendo non nimium vestes elevent, & minus in publico, sed seipsos honestè cooperiant.

3. Sedendo aut inclinando capam nigram super genua complacent.

4. Capucium non sit super oculos reductum, & sine caputio non incedant: pileolum nunquam sine capucio gerant.

5. Lectum sive stratum, semper manè decenter componant, & cubiculum seruent mundum, sæpius purgando.

6. Vestes & quæcunque alia indigentibus libenter concedant habita tamen licentia.

7. Viles vestes & detritas, carius complectantur, & libentius habeant, quam pretiosas: nec faciliè multiplicent.

IN CHORO.

1. **A**D Oratorium omnes rempestivè, dato primo signo conve-

convenient: ad Templum simul
descendant; semperq; bini & bini
incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes intersint diu
noctuque: ibique clarè, distinctè,
attentè, divinum persolvant offi-
cium.

3. simul incipiant canere, si-
mul desinant, simul inclinent, si-
mul sedeant, & surgant, simul ce-
ant, & redeant; conformitas sit in
omnibus.

4. Oculorum dimissio, manu-
um compositio, sit gravis & quie-
ta: corporis status, omniumque
gestuum moderatio exterior, pie-
tatem interiorem, & religionem
testentur, ad ædificationem saccu-
larium.

5. Veniam cum prostratione
faciant, serius venientes, graviter
errantes, alios turbantes, malè le-
gentes lectiones, vel calendas.

6. Igitò terram in loco tan-
gant ultro, leviter errantes legen-
do,

RELIGIOSORVM. 263

do, cantando, non inclinando, strepitum excitando.

7. Quæcunq; legenda vel cantanda, semper prius ac tempestivè prævideant.

8. Circa ministerium Altaris, devotè, & reverenter se habeant, junctis semper manibus. Sacra vasa ac ornamenta Ecclesiæ, diligenter custodiant, & reverenter pertractent.

IN REFECTORIO.

1. Simul descendant, de more pro defunctis orantes: lavent manus citò eantque ad locum. Refectorium intrantes ante imaginè inclinent, inque partes & choros se dividant.

2. Sedentes ad mensam, panem non scindant nisi dato prius signo à Prælato: nimium quoque panem non præscindant, neque in micæ conterant.

3. Cibum non avidè vorent, nec obsonia delicatiora affectent, ne
limites

limites sobrietatis vel temperantiae excedant, aut parsimoniam paupertatis violent.

4. Honestatem & civilitatem servent, ne vel comedendo vel edendo, vel aliquid fastidiosè rejectando, vel etiam felibus obijcendo, alijs nauseam pariant.

5. Dexteram cibum ori ministrant non sinistra: & utraq; manu bibant. Si quem cibum non assueverint, asuescant: & plus pulmentum, quàm obsonij comedant. Manusque non deturpent: nec habitum commaculent, sed mundum custodiant.

6. Sedeant erecti, non proni. Oculis submissis, & attentis auribus, ea quæ leguntur auscultent, & silentium strictè teneant.

DE LOCUTIONE.

1. **I**N colloquijs, sint sine clamore, sine cachinno, gesticulatone, contentione, asperitate,

cacita-

cacitate ; & sæculari vanitate ac levitate.

2. Certis verò temporibus & locis, utpotè in clauſtro, dormitorio, cellis; in reſectorio & oratorio, ſemper ſeruent ſilentium.

3. Nunquam ſæcularibus, ſine licentia ſpeciali, & ſocio deputato loquantur: Atque eoſ tum religioſa affabilitate, ædificare ſtudeant. Rumores narrare, vel captare ceyeant, ſed potius ſpirare & ſapere pia & Sancta addiſcant.

4. Proſſis nunquam loqui liſitum novitijs, multo minus ſacerdotibus vel laicis, niſi urgente neceſſitate, & tunc pauciſſimis verbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut quam citiſſimè finiant; ne fraternæ charitas lædatur, vel tranquillitas mentis turbetur.

6. Vocati & appellati, familiariter reſpondeant, reverenter & hilariter. Et quocunq; ire neceſſe fuerit,

M

fuerit,

fuerit, nō vadant nisi duo vel tres. quo li

7. A Superioribus appellati, & 4. reprehensi, statim veniam faciant, & rant, prostratique maneat, donec verbo conce vel signo erecti fuerint. fermo

8. Si quando superioribus lo- tis, ve qui necesse fuerit, prius osculando monijs scapulare, licentiam petant, capite similib inclinato, debita cum reverentia. D

9. In funeribus & processioni- 1 SE bus, alijsque publicis actibus sine f. fabulis & evagatione oculorum in- sint p cedant, & socium collateralem 2. cum debita distantia observent. cis ac

DE TEMPORE.

1. PRæsentiam Dei, ubique lo- cent: corum, sedula mente, sem- in cho per perpédant, qui nusquam abest, pultur & omnia intuetur. 3. S

2. Temporis benè impendend- dando di, otijque fugiendi præcipuan- do, ve curam habeant. sunt p

3. Proinde nunquam sint uspi- 4. C am sine Rosario (quod omnes cre- Supple brò debent recitare,) aut pio ali- promp quo

quo libello, ut vel orent, vel legāt.
 4. Et ne tempus infructuosè te-
 rant, etiam quando colloquium
 conceditur, poterunt tunc miscere
 sermonem, vel de piè lectis audi-
 tis, vel de re Litteraria, vel cere-
 monijs Ordinis, rubricis, cantu &
 similibus.

DE SERVITIIS

& obsequijs.

1 Servitia sunt necessitatis, ob-
 sequia charitatis; ad utraq;
 sint promptissimi.

2. Servitia in templo ex rubri-
 cis accuratè addiscant & practi-
 cent: ut sunt ministeria ad altare,
 in choro, in processionibus, in se-
 pulturis aut funeribus.

3. Servitia in refectorio mun-
 dando, apparando, cibos inferren-
 do, vel auferendo. Servitia alia
 sunt prout in domo occurrunt.

4. Obsequia vero sunt, aliorum
 supplere vices, etiam spontè ac
 promptè; præcipuè in humiliori-
 bus

bus servitijs; ut in lotione pedum
in verendo, laborando in hortis
(Et quod magis charitativum est
& meritorium) agris ac infirmis
inserviando.

DE REVERENTIA.

1. **R**euerentiam debitam, exhibeant, tam personis, quam locis sacris, & imaginibus, ut dum vel altare, vel imaginem sacramentalem aut Superiorem, aut Patrem, aut fratrem transeunt, caputio detrahto, aliquali inclinatione, honorem exhibeant, cum maturitate gestus, incessus & vultus elucente in omnibus humilitate religiosa, suaviusque magis quam austeram.
2. Fit autem reverentia plurimimodis: ut cum transeunti, vel assidenti assurgitur: cum prætereundo alium, non propè nimis transiatur: cum decenter assurgitur: cum alter humili servitio, gestu reverentioso, honore & alloquio antevenitur. Cum dexter, honoratio-

que

que locus, actus prior, aut præcedentia in sessione, ambulatione, vel etiam sermone, alteri deferatur. Singula tamen absque notâ ambitionis sæcularis exhibenda.

DE ORATIONE

& Lectione pia.

I. **S**tudeant circa cultum DEI,

& B. MARIE VIRGINIS,

nostræ singularissimæ Patronæ,

serventissimi & devotissimi semper

existere: cum constet, tam cultum

VEN. SACRAMENTI AL-

TARIS, quam NOMINIS

DEI, & SACRATISSIMI RO-

SARII, principalibus ac hæredi-

tario jure, Ordini nostro esse divi-

nitus commendatum, & traditū.

2. Quare in omnibus dubijs; tē-

tationibus, angustijs, difficultatib⁹,

actionum initijs, in recentissimis

peccatis, statim DEUM, & B. MA-

RIAM Virg. cōfugere non differāt;

& per pias preces auxilium conti-

nuo implorent.

M 3

3. Stu-

3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & devotionis affectum.

4. Assuescant inter privatim legendum vel studendum, ad jaculatorias orationes, genuflexiones; nunc pro hac nunc pro alia necessitate. seu publica, seu privata.

5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad DEUM ire, ad nostra exire, ad DEUM redire. Desiderare propter ipsũ bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicq; habitulariter quasi semper orare. Et DEUM tam in prosperis quam adversis semper laudare.

6. Tametsi quovis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac congruentius in communi, quàm in privato & præcipuè in Templo, propter devotionẽ loci, præsentiam Ven. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum

R
lorum
non
choro

7-
mum
verta
inde
lum a

DE

Plas
infl
Dei i
devot

M
ria et
ribus
suppe

1.
parti

2.

3.

4.

5.

6.

lorum, & Societatem Fratrum: non ergo facile se subtrahant à choro, vel divino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum pascant; lectaque in succum vertant, inque usum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBVS.

Plas meditationes singulis diebus instituant, quibus in amorem Dei inardescant, & in pietate & devotione magis proficiant.

Materia autem meditandi varia esse potest, & diversis temporibus diversa, prout hic eis fusè suppeditatur

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.
2. Opera creationis.
3. Opera redemptionis.
4. Mysteria vitæ Christi.
5. Mysteria passionis Christi,
6. Mysteria gloriosæ resurre-

- tionis & ascensionis ejusdem.
7. Extremum iudicium.
 8. Præmia Bonorum.
 9. Pœna malorum.
 10. Misericordia Dei.
 11. Vindicta divina.
 12. Peccata ingratiitudinis generalia vel particularia.
 13. Miseriæ perversorum, & hæreticorum.
 14. Gaudia Beatorum.
 15. Tormenta damnatorum.
 16. Creaturæ DEI.
 17. Scripturæ sacræ.
 18. Profectus spiritualis.
 19. Defectus quotidiani.
 20. Ministeria Angelorum.
 21. Fallaciæ dæmonum.
 22. Exempla Sanctorum.
 23. Perversitas malorum.
 24. Status interior.
 25. Status exterior.
 26. Peccata propria, vel aliena.
 27. Dei omnipotentia.
 28. Providentia.

29. Scientia.
30. Benignitas.
31. Largitas.
32. Mors animæ vel corporis.
33. Animæ in purgatorio.
34. Iudicia Dei manifesta & oc-

culta. Aliaque quæ pia lectio & devotio abundè suggerunt, ad hoc pietatis exercitium continuandum; omnibus Religiosis vtilissimum.

Affectus autem piarum meditationum, sunt Spes, Timor, Amor, Dolor, Gemitus, Suspiria, Admiratio Exclamatio; Supplicatio, Gratiarum actio, Reverètia, Verecundia & alia, quæ per experienciã rectius discuntur, quam per doctrinã. Effectus quoque harum, & fructus sunt uberrimi in animabus.

Interea visiones vel revelationes, non expetant, ne illusiones incurrant.

Temeraria vota caveant: consolationes internas gratanter & humiliter acceptent: Desolationes

M s

patien-

patienter tolerant, seq; culpent.

Compuñtionem & devotionem
apperant & exoptent; si absint, ea-
rum desiderium Deo offerant.

Conscientias semper mundas
habere studeant: & in dubijs erro-
neis, Patri suo Spirituali, seu Con-
fessario in omnibus pareant.

Intentionem semper rectam, &
affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriam
vel suspectam habeant. Privatos
amores, sensualitates, proprias opi-
niones detestentur. Proprietatem
ut venenum mortiferum evitent.
Aliena dicta vel facta non judicent.

Denique mortificationi sensu
abnegationi sui, & divinæ resigna-
tioni, se totos consecrent: superio-
rumq; directioni sese humiliter
submittant, cum obedientia pro-
pta, inviolabili castitate, in vo-
luntaria paupertate, pro-
pter Christum.

RELIGIOSORVM. 275
PRÆCIPVA STUDIA
Religiosi.

1.

Abnegare seipsum.
Extirpare vitia.
Plantare virtutes.

Amare DEUM:
Sibi Mundoquè mori.

2.

NECESSARIA ad ANIMI
Tranquillitatem.

Infima petere.
Silentium custodire.
Non contradicere.
Seipsum in aliena non ingerere.
Indifferenter omnia de manu
Dei accipere.

3.

RELIGIOSVS ASSIDVE
se exercent.

In humilitate & charitate.
In patientia & mortificatione.
In lectione & oratione.

In

In communicatione cum Deo.
In meditatione vitæ Christi.

4.

RELIGIOSO CVMPRIS
mis fugienda.

Familiaritas mulierum,
Singularitas propriumq; iudicium
Voluntas Amorque proprius.
Otium ventrisque studium.
Superbia vanaque gloria.

5.

QVÆ RELIGIOSO
Domi agenda.

Cogitare Deum præsentem, & omnia
perspicentem usque ad minimas
cordis cõmotiunculas.
Resistere suggestionibus Inimici.
Legere & studere ad bene agenda.
Orare ad se inflammandum.
Armare se ad tuto & utiliter ex-
eundum.

6.

OFFICIA SUPERIORIS
erga

RELIGIOSORVM 277

erga subditos.

- Omnes æqualiter amare.
- Religiøsæ disciplinæ attendere.
- Bono exemplo omnibus præesse.
- In spiritu lenitatis omnes instruere & corrigere.
- Pro omnibus Deum orare.

7.

OFFICIA SVBDITI

erga superiores.

- Illum amare ut patrem.
- Audire ut Doctorem.
- Honorare ut Dominum.
- Obedire ut Christo.
- Pro illo Deum orare.

8.

OFFICIA ERGA FRATRES

- Omnes in Domino amare.
- Omnes sibi superiores reputare;
- Illos ex charitate admonere.
- Patienter supportare.
- Bono Exemplo ædificare.

9.

SVMMO MANE QVID

agendum.

Stato

278 SPEC. PARVVM

Stato tempore surgere.
Se mox divino conspectui & ser-
vicio sistere.

Pro custodia noctis gratias agere.
Bona proposita concipere.

Ad eadem exequenda gratiam &
auxilium petere.

10

CIRCA ORATIONEM
seu Meditationem observanda.

Prius animum & materiam præ-
parare

Alienas cogitationes expellere.

Constanter perseverare,

Dictum S. Spiritus humili corde
sequi.

Pro admissis defectibus dolere &
pro bono successu gratias agere.

11.

IN ORATIONE FREQUENTER
tractanda.

Cognitio seu dolor de peccatis.

Quatuor novissima.

Beneficia DEI.

Vita & passio Christi.

Con-

RELIGIOSORVM. 275

Conversatio cum DEO & Sanctis
ejus.

12.

**OBSERVANDA CIRCA
confessionem.**

Conscientiam bene examinare.

De peccatis vehementer dolere.

De peccatis integrè confiteri.

Emendationem serò promittere.

Pœnitentiæ injunctæ mox satisfacere.

13.

CIRCA SACRVM

Missæ officium.

Conscientiam per confessionem
ejus purgare.

Corde humiliato & contrito ac-
cedere.

Illud cum Reverentia & devotio-
ne pro se & Ecclesia off. rre.

Cum fame spirituali & charitate
communicare.

Cum gratiarum actione recedere.

POST

14.

POST SACRVM

In corde cum Christo se abscondere.

Se totum Christo offerre.

Suas aliorumq; necessitates Christo explicare.

Pro se alijsque multa à Christo petere.

Ad æternam beatitudinem aspirare.

15.

IN RECITATIONE

Officij observanda.

Cor ab alijs cogitationibus purgare.

Devotionem præparare.

Ad sensum Deumque attendere.

Verba integre proferre.

Ad finem non properare.

16.

EXAMEN CONSCI-

entia.

Lumen à DEO petere.

Pro beneficijs gratias agere.

Con-

RELIGIOSORVM. 281

Conscientiam discutere.

De peccatis dolere.

Emendationem proponere.

17.

**IN EXAMINE CONSCI-
entia attendendum.**

Transgressionibus votorum &
Regulæ.

Trepiditati in Dei seruitio.

Distraktionibus Mentis.

Pravis animi motibus.

Detractionibus & murmurationi-
bus.

18.

IN REFECTORIO.

Tacere.

Studere mortificationi.

Sobriè comedere & bibere.

Lectiōni attendere.

Animam spirituali cibo reficere.

19.

EXTRA DOMVM.

Portas sensuum diligenter custo-
dire.

Religi-

Religiosam gravitatem & modestiam servare.

Rebus vanis ac novis non attēdere.

De rebus spiritualibus loqui.

Breviter se expedire, citoque domum redire.

20.

IN LECTO.

DEO, Sanctis Patronis, Angeloque custodi se commendare.

De morte & se pulchro cogitare.

Contra Inimici insidias se munire.

Quoties evigilas ad Deū recurrere.

Ultra necessitatem in lecto non manere.

LAUS DEO. &c.

POterit hoc formulare ab unoquoque novitio, in quadā charta bella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad majorē recordationem & observātiā.

Pluraq; autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Novitiorum.

EXER-

RELIGIOSORVM 283

EXERCITIUM

Quotidianum.

MANE è lecto surgens, tria facies.

Primò, DEO gratias ages pro illius noctis custodia, cæterisque beneficijs ejus.

Secundò, offeres teipsum & omnia quæ illo die facturus es Deo, ad gloriam nominis ejus,

Tertiò petes gratiam divinam ad totum illum diem ad illius obsequium impendendum, illisque vitijs ad quæ propensior es, fortiter resistendum.

Cùm igitur jam expergiseris, signabis te signo S. Crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Deinde junctis manibus hanc orationem proferes.

IN nomine Domini nostri IESU Christi crucifixi surgo, qui me redemit suo pretioso sanguine, ipse
me

me regat, benedicat, & custodiat,
hodie & quotidie ab omni peccato,
& perducatur me ad vitam æternam,
Amen.

Et sanctissimæ Trinitati dabis
gratias, eam invocando, & dices
Benedicat me Pater qui cuncta cre-
avit ex nihilo; benedicat me Deus
Filius, qui me redemit suo pretio-
so sanguine; benedicat me Spiritus
Sanctus cujus me salvet piæ
consolationis infusio. Benedica-
mus Patrem & Filium cum Sancto
Spiritu, laudamus & superexalte-
mus eum in sæcula. Benedictus
es Domine in firmamento cæli,
laudabilis & gloriosus in sæcula.

Te DEUM Patrem Ingenitum,
te Filium Unigenitum, te Spiritum
Sanctum Paracletum, sanctam &
individuum Trinitatem toto cor-
de & ore confitemur, laudamus,
atque benedicimus, tibi gloria in
sæcula sæculorum, Amen.

Postea dicere poteris Psalmum
quo

quo magis ad devotionem excita-
ris: ad quem quidem psalmum te
indues. Indutus verò, dum sca-
pulare accipies, illud exosculabe-
ris, & DEO gratias reddes, qui te
ad Religionem Dominicanam vo-
cavit, fecitq; te in illa vsque ad e-
am horam perseverare.

Interim dices B. *MARIÆ* Vir-
gini, quæ habitum nobis contulit.
hos pios versiculos.

Montra te esse Martem, sumat
per te preces, qui pro nobis
natus, tulit esse, tuus.

Deinde capucium accipiendo,
itidem illud osculaberis, & mētem
elevans ad Patrem nostrum S. Do-
minicum, Responsi: dices.

O Spem miram, quam dedisti,
Mortis hora te flentibus,
Dum post mortem promissisti, Te
profuturum fratribus.
Imple Pater quod dixisti,
Nos tuis juvans precibus.

Postea

Postea flectes genua, & cum
 omni devotione & attentione di-
 ces *Pater: & Ave, & Credo.* Postea
 divinæ Majestati gratias ages, pro
 omnibus beneficijs: quod tibi de-
 dit esse: quod ad imaginem suam
 te fecit: quod ex Christianis &
 Catholicis Parentibus & in fide
 Christiana nasci ac erudiri voluit.
 Quod ad sacram Religionē te vo-
 cavit. Quod te conservavit in-
 vita, in fide Catholica & Religio-
 ne usque ad eam diem. Quod
 præservavit te ab infinitis pecca-
 tis, quæ cōmississes, & à multis quæ
 incurrisses, sine DEI ipsius auxi-
 lio. Quod te redemit suo pretio-
 so sanguine, totque passus est pro
 tua salute.

Etiā reddes illi gratias, de cor-
 pore non vitioso tibi dato: De
 omnibus bonis naturæ & gratiæ tibi
 impertitis: De occasione, in-
 spirationibus & modis benefici-
 di: & de patientia quam erga te
 habet,

hab
 gr
 cere

G
 us,
 mer
 cust
 ver
 mi
 sanc
 que
 gere
 servi

D
 stodi
 lo a
 om
 vide
 trem

RELIGIOSORVM. 287

habet, ob tua peccata & tuam in-
gratitudinem. Poteris autem di-
cere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

GRatias ago tibi Domine, Pa-
ter omnipotens, æternus DE-
us, qui me hac nocte non meis
meritis, sed sancta tua misericordia
custodire dignatus es, & pro uni-
versis beneficijs tuis. Et concede
mihi Domine diem istum in tuo
sancto servitio & amore, etiam us-
que in finem vitæ meæ, ita pera-
gere, ut tibi placeat obsequium
servitutis meæ,

Ad Filium.

Domine IESU Christe, Fili
DEI vivi, miserere mei, & cu-
stodi me, quæso, ab omni pericu-
lo animæ & corporis, & tolle à me
omnes tenebras ignorantia, ut te
videam, & per te cognoscam Pa-
trem omnipotentem.

Ad

Ad Spiritum Sanctum.

Spiritus Sancte DEUS, ignis illuminans & calefaciens, accende lumen tuum, ut fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, ut faciam quod deceat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum, Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

Spes animæ meæ post DEUM MARIAM VIRGO MARIA, commende tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq; actus meos. Et precor ut serves me à peccatis, à periculis, à scandalis, & ab omni confusione humana, à ira judicij tremendi, à immundis cogitationibus, à subitanea & improvisa morte, & ab omni malo animæ & corporis. Et tandem perducas miseram animam meam

ad lo.

RELIGIOSORVM. 289

ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

O Bsecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, ut indefinenter protegas, defendas, munias me ab omni incurso Diaboli, vigilantem, dormientem, & ubicunq; fuero. Et in quacunq; tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigravero, & in agonia fuero, non permittas me à maligno spiritu terreri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum pervenero, Amen.

AD S. DOMINICVM

& Sanctos Ordini,

O Mnipotens sempiternae DEUS, qui renunciantibus saeculo,
N mansi-

mansiones paras in cœlo, immen-
sam clementiã tuam humiliter im-
ploramus, ut intercedente B. Vir-
gine Filij tui Genitricis & B. Do-
minico Patre nostro, & Sanctis tu-
is Petro, Antonino, Thoma, Vin-
centio, Hyacintho, Raymundo,
Ludovico, Catharina Agnete, &
Rosa, Prædicatorum Ordinis Pa-
tronis: vota quæ profitendo feci-
mus, fideliter implere, & ad ea quæ
perseverantibus in te dignatus es
promittere, valeamus salubriter per-
venire Per Christum.

Has vel alias pias Orationes &
preces pro majori devotione pote-
ris dicere, & Religiosus alterius
Ordinis, pro suis Patronis & San-
ctis accommodare, & subinde breves
jaculatorias, quales hic subiunxi-
mus adhibere.

ORA-

OR
la

D
dum

D

me fa

Re

serere

Es

tudin

Pr

& res

Est

rem,

vum

Ac

mine.

Fia

quem

PR

ORATIONES IACULATORIA, ad imploandum divinum
auxilium.

DEVS in adiutorium meum
intende: Domine ad adjuvan-
dum me festina.

DEUS in nomine tuo saluum
me fac, & in virtute tua iudica me.

Respice in me Domine, & mi-
serere mei.

Esto mihi Domine turris forti-
tudinis: à facie inimici.

Protektor noster aspice DEUS:
& respice in faciem Christi tui.

Esto mihi in DEUM Protecto-
rem, & in locum munitum, ut sal-
vum me facias.

Adjuva me, & salvus ero Do-
mine.

Fiat misericordia tua super nos,
quemadmodum speravimus in te.

PRO REMISSIONE.

peccatorum.

N 2

Domini

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Domine.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordie tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.

Adiua nos DEUS salutaris noster, & libera nos & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Erravi sicut ovis quæ perijt: quare seruum tuum Domine.

Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce seruo tuo.

Tribularer si nescirem misericordie

R
cordi
nolo
gis ut

J N

D
quæ

S

salvu

T

tur a

D

pro

M

in te

E

liber

C

sub

ge n

D

nedi

suun

cordias tuas Domine, tu dixisti,
nolo mortem peccatoris, sed ma-
gis ut convertatur & viuat.

IN INFIRMITATE
vel angustia.

DEVS noster Refugium & vir-
tus, adiutor in tribulationib⁹
quæ invenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor,
salvum me fac & salvus ero.

Tantum dic verbum; & sanabi-
tur anima mea.

Domine vim patior, responde
pro me.

Miserere mei Deus, quoniam
in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuva me, &
libera me propter nomen tuum.

Custodi me ut pupillam oculi,
sub umbra alarum tuarum prote-
ge me.

DEUS misereatur nostri, & be-
nedicat nobis: illuminet vultum
suum super nos.

N

Per

Per S. ✠ libera nos Domine de
inimicis nostris.

PRO SALVTARI
morte.

Illumina Domine, oculos meos,
os, ne unquam obdormiam in
morte.

Mane nobiscum Domine, quoniam
niam advesperascit.

Suscipe me Domine, & vivam,
& non confundas me ab expectati-
one mea.

Educ de carcere Domine ani-
mam meam, ut cōfiteatur nomini
tuo.

Portio mea Domine sit in terra
viventium.

Moriatur, Domine, anima mea
morte iustorum.

Recordare I E S U pie, quod
sim causa tuæ viæ, ne me perdas
illa die.

Quærens me sedisti lassus, redē-
misti crucem passus, tantus labo-
non sit cassus.

Pi s

RELIGIOSORVM 295

Pie IESU Domine dona mihi
requiem sempiternam

Domine IESU, suscipe spiri-
tum meum.

In manus tuas Domine com-
mendo spiritum meum.

VERSUS.

MORIENTI SVG-
gerendi.

QVemadmodum desiderat cer-
vus ad fontes aquarum, ita de-
siderat anima mea ad te DEUS.

Quam dilecta tabernacula tua
Domine virtutum, concupiscit &
deficit anima mea in atria Domini.

In te Domine speravi, non con-
fundar in æternum, in iustitia tua
libera me.

Erue à framea DEUS animam
meam, & de manu canis unicam
meam.

Dominus illuminatio mea & sa-
lus mea quem timebo.

Tibi dixit cor meum, exquisi-

N 4

vis

vir te facies mea, faciem tuam Domine requiram.

Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei,

AD B. VIRGINEM.

Monstra te esse Matrem, &c. Maria Mater gratiæ, &c.

A subitanea improvisa morte, & damnatione perpetua liberet nos pia Virgo MARIA.

In omni tribulatione & angustia nostra, subveniat nobis pia Virgo MARIA.

O Mater DEI, memento mei.

QUALIS ESSE DEBEAT
Religiosorum conversatio.

Restat ut per totum diem in omnibus tuis actionibus disciplinatum, Religiosum, morigerum, circumspectum, disciplinatum te ipsum exhibeas: maxime in templo, in choro, & coram hominibus devotum & exemplarem præbeas.

& gra-

RELIGIOSORVM 207

& gravem in moribus: ut nulla levitas mentis oculorum. evagatio, risus oris, vel ulla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studendo, vel quodcumque opus honestum & pium exercendo: ne vnquam te diabolus otiosum reperiat, & ad malum provocet.

Cella quasi cælum tibi fit, ubi *vsus relicta calica* cernas: hic ores, studeas, *gros cubi culis* mediteris, crimina plangas.

Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Horas autem *Pana pro- prietario- rum, & ne- gligentia* Canonicas omnes & integras devotè & attentè *Horas Canonicas* persolvere studeas: ne unquam iusto Dei iudicio contingat te à gratia Dei, vel Ordine tuo apostatare. Hoc namq; à senioribus observatum est, & experientia cõprobatum, quòd sicut monachi vel Religiosi proprietarij sapissimè su- bita-

bitaneâ morte solent mori; sic facile negligentes. vel omittentes divinum Officium, seu Horas Canonicas, solent communiter protendere ad apostasiam.

D. HIERON:

HOras canonicas dicere ante horam, est pietas.
Debita hora est charitas,
Post horam satisfactio.

D. AVG.

Orare ante tempus providentia est.
In tempore obedientia.
Post tempus negligentia.

D. GREG.

Horas dicere ante horam securitas.
In hora iustitia.
Post horam negligentia.

D. BERN.

Qui orat omne tempus, timet
DEUM.
Qui orat in tempore, laudat DEUM.
Qui post tempus, readit rationem.

RELIGIOSORVM. 299

In cibo & potu maximè temperantiam & parsimoniam servare studeas. Apposita grato animo recipias, & pro benefactoribus, & elargientibus suas eleëmofynas Deum orabis. Cibarijs appositis facile contentus sis, cogitans quàm innumerabiles sint pauperes, qui delicias maximas reputarent, si tantummodo haberent panem, quem Deus tibi cum alijs cibarijs ministravit. *Iustus enim (inquit Sapiens) Prov. c. 31* comedit, & replet animam suam. *venter autem impiorum insatiabilis.* Unde impiorum est, conqueri & obmurmurare, cum cibaria ad appetitum suum non habent.

Tu verò subinde cibos ceteris delicatioribus pœnitentiæ causa tibi subtrahas, vel cum sobrietate sumas.

Super omnia verò tanquam venenū & pestem fugias maledictū & damnabile vitium ebrietatis per quod viri Religiosi non tantum in-
fames

*Vitanda
summo-
re crapu-
la & ebrin-
etas omni-*

nis, & oc-
casio con-
fusionis &
scandali.

fames & contemptibiles omnibus redduntur, sed ipsa execranda crapula & ebrietas est, quæ integra monasteria & Religiones solet evertere & extirpare, nam ex ea solent provenire infinita incommoda, confusiones & scandala, à quibus omnibus maximè debet verus Religiosus abhorrescere & abstinere. Vnde Christus tam severè nos præmonitos voluit, his acrioribus verbis: *Attendite autem vobis, ne forte gravetur corda vestra in crapula & ebri-
tate & superveniat in vos repentina dies illa; scilicet vindictæ & exterminij.*

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maximè ferijs 6 in memoriam Dominicæ passionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel jejuniando, vel flagris corpus cædendo, aut cilicium ad carnem gestando, aut quodlibet aliud asperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apostolo Paulo
1. Cor. 9. *castigo corpus meum, & in servitutum
redigo.*

RELIGIOSORVM. 301

redigo, ne forte cum alijs predicaverim, ipse reprobus efficiar.

Similiter ne tu, qui cum pia vita, & sana doctrina, aliorum debeas animas salvare: ille ipse irreligiosè vivendo negligas, & perdas tuam. Cum unusquisque teneatur majorem propriæ suæ salutis habere rationem, quàm aliorum; quòd ordo charitatis docet. Quare prius incipias facere, & postea docere, ad exemplum Christi, Apostoli Pauli, & aliorum Sanctorum, eorumque vestigijs semper insiste.

Deum semper habeas præ oculis. *Nam oculi Domini in omni loco, Provi: 15, contemplantur bonos & malos.*

Cum igitur Deus sit inspector omnium tuorum actuum, & quem latere nihil potest: cogita semper eum tibi præsentem, & omnia tua conspicientem. Ut possis dicere cum propheta *Providebam Dominum in conspectu meo semper.* *Psalm: 15.*

In tu-

In cuius conspectu ambulaverunt Pa-
tres nostri, pie, probè & sanctè vi-
vendo: & honestè timoratè & lau-
dabiliter conversando.

TEMPORE NOCTVRNO.

Vesperis ad lectum iturus, in-
tres tecum in iudicium, & cõ-
scientiam diligenter examines. De
beneficijs tibi à Deo collatis iterũ
gratias ages: & de commissis eo
die peccatis humiliter à Deo ve-
niam precaberis: firmiterque pro-
pones omnium eorum siaceram
emendationem.

BREUITER QVISQVE

*In mentem revocabit quod
presenti die peccaverit.*

1. Contra DEVM.

EI cultum debitum per negli-
gentiam non exhibendo nomẽ
eius in vanum assumendo. &c.

2. Contra proximum.

EVm sive presentem sive absens
tem

tem verbo vel opere lædendo, scã-
dalizando, corde seu affectu eum
non amando, neque ei complacẽ-
do : curam, providentiam, admo-
nitionem & correctionem ei ex of-
ficio debitam non ut par est impẽ-
dendo.

3. Contra seipsum.

Vitiosas qualvis affectiones nõ
extirpando, passiones non co-
hibendo, Lingvam, internos, ex-
ternosque sensus negligenter custo-
diendo, Modestiam Humilitatem,
Temperãtiam, Pudicitiam, similes-
que Virtutes parum promovẽ-
do. &c.

Dolor.

HÆc igitur & omnia alia pec-
cata quæ unquam admisi in vi-
ta mea, odi & detestor ex omnibus,
super omnia mala quæ usquam sunt
aut esse possunt, eò quod offende-
rim te Deum meum, & summum
bonum, in quo est tota mea Fœli-
citas, & quem timeo & amo su-
per omnia.

Petitio

Petitio Venia.

Oro igitur te clementissime
IESU, dele iniquitatem me-
 am, & dimitte mihi uniuersa deli-
 cta mea.

Propositum.

Propono unà firmiter amplius
 non peccare, omnesque peccã-
 di occasiones deuotare, confiteri &
 implere pœnitentiam quæ mihi fut-
 erit injuncta.

Satisfactio.

Offero autem tibi in satisfacti-
 onem peccatorum omnium
 sacratissimã tuam passionem. pre-
 tiosissima merita B. MARIÆ Vir-
 ginis Rosarij Reginæ, & Sanctorum
 omnium, atque omnia opera mea
 & vitam meam uniuersam.

Spes.

ET confido in bonitate & mise-
 ricordia tua infinita, quod per
 merita pretiosi sanguinis & mor-
 tis tuæ, me sis exauditurus, mihi-
 que

RELIGIOSORVM. 305

que omnia peccata mea remissurus, & gratiam vberem largiturus, quã vitam sanctè instituere, tibi que perfectè usque in finem servire valeam. Qui cum Patre sanctoque Spiritu vivis & regnas DEUS, benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

Poterũ etiam dicere has orationes.

*ORATIO PRO REMISSI-
one peccatorum.*

Confiteor tibi Dñe DEUS omnipotens, creator cœli & terræ, omnia peccata mea quæcunq; feci ab infancia mea, usque in hanc horam scienter vel ignorâter; & præsertim quæ cõmisi hoc die factis, cogitationibus & omissionibus adversus tuam divinam voluntatem. Tibi Domine confiteor ex corde, & peto veniam, quia peccata mea innumerabilia sunt, & supplico humillimè, ut obliviscaris omnium peccatorum meorum, quorumcun-
que

que me nosti reum in omni ante-
acta vita mea. Accende etiam in
me ignem tuæ charitatis & timo-
ris, & concede mihi ferventem
emendationem totius vitæ meæ,
cum vera spe, fide, & charitate. O
clemens, O pie, O Issu Filii Mariæ.

ALIA ORATIO.

O IESU dulcissime, tu mecū
quæso maneat, hac nocte me-
cum dormias, & corpus somnum
capiat, & nunquam cor obdormi-
at, sed semper ad te vigilet. Me
Angelus custodiat, & signo crucis
muniat. Hinc Satan procul fugi-
at, & IESUS solus maneat. Quos
amo tecum colligas, in lecto cor-
dis foveas, nec me nec ipsos dese-
ras, sed benedicens protegas, & in
ævum custodias, Amen. *Pater &
Credo.*

*Vel dicere poteris ordinari-
as preces quæ hic sequuntur.*

*Prius Rosarium B. Virg. cum medi-
tatione Myſteriorum.*

MYS-

RELIGIOSORVM. 307
MYSTERIA GAVDIOSA.

Quinque,
POST (IESUS) ACCOM.
modando.

1. Quem virgo concepisti,
2. Quem visitando Elisabetha.
portasti,
3. Quem Virgo Genuisti,
4. Quem in Templo presentasti,
5. Quem in Templo inuenisti.

Quinqué Dolorosa.

1. Qui pro nobis sanguinem su-
davit,
2. Qu pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis corona-
tus est.
4. Qui pro nobis Crucem por-
vit,
5. Qui pro nobis Crucifixus est.

Quinque Gloriosa.

1. Qui resurrexit à mortuis.
2. Qui cœlos ascendit.
3. Qui Spiritum Sanctum misit.
4. Qui

4. Qui te assumpsit.
 5. Qui te in cœlis coronavit.

Nota præterea, quod tria hæc
 Rosaria per septimanam ita distri-
 bui possunt. Ut Feria secundæ,
 tertia, & quinta dicatur Rosariū
 Gaudiosum.

Feria quarta & sexta Doloro-
 sum oretur.

Sabbatho autem & die Domini
 Gloriosum persolvatur.

Postea Preces Vespertinas.

Confiteor Deo, &c.

Misereatur, &c.

HYMNVS.

CHriste, qui lux es & dies,
 Noctis, tenebras detegis,
 Lucisq; lumen crederis,
 Lumen beatum prædicans.

Precamur sancte Domine,
 Defende nos in hac nocte,
 Sit nobis in te requies,
 Quietam noctem tribue.

Ne gra

RELIGIOSORVM 309

Ne gravis somnus irruat,
Nec hostis nos surripiat,
Nec caro illi consentiens,
Nos tibi reos statuatur.

Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.

Defensor noster aspice,
Insidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos sanguine mercatus es.

Memento nostri Domine,
In gravi isto corpore,
Qui es defensor animæ,
Adesto nobis Domine.

Præsta Pater omnipotens,
Per Iesum Christum Dominum,
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum S. Spiritu.

Antiphona.

Media vita in morte sumus,
quem quærimus adiutorem,
nisi te Domine, qui pro peccatis
nostris iustè irasceris, sancte Deus,
sancte

fortis, sancte & misericors Saluator, amaræ morti ne tradas nos. Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster. *Vers.* Et ne nos. *Vers.* Dignare Domine nocte ista.

Resp. Sine peccato nos custodire.

Ps. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus, &c.

Oremus.

Visita quæsumus Domine habitationem istam, & omnes insidias inimici ab ea longè repelle, & Angeli tui sancti, habitantes in ea, nos in pace custodiant, & benedictio tua sit super nos semper. Per Christum, &c.

Antiph. Evigila super nos & retere Saluator, ne nos apprehendat callidus tentator, quia factus es nobis sempiternus adiutor,

Ps. Salvos fac servos tuos.

R. Deus meus, &c.

Oremus.

Parce Domine, parce populo tuo,

RELIGIOSORVM 311

tuo, ut qui digna castigatione flagellatur, in tua misericordia respiciat. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diversitatem linguarum cunctarum Gentes in unitatem fidei congregasti.

V. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

R. Et renovabis faciem, &c.

Oremus.

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus, illustratione docuisti da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de ejus consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiph. Sub tuum praesidium confugimus sancta, DEI genitrix nostras deprecationes ne despicias
in ne-

in necessitatibus, sed à periculis
cunctis libera nos semper virgo
benedicta.

R. In omni tribulatione & angustia nostra.

R. Subveniat nobis pia virgo
MARIA.

Oremus.

Protege Domine famulos tuos
subsidijs pacis, & beatæ Mariæ
semper Virginis patrocinijs confiden-
dentes, à cunctis hostibus redde
securos. Per Christum Dñm, &c.

Antiph. Laudemus Dominum
quem laudant Angeli: cui Cheru-
bin & Seraphin, Sanctus, Sanctus
Sanctus, proclamant.

Ÿ. Angelis suis Deus manda-
vit de te.

R. Ut custodiant te in omni-
bus vijs tuis.

Oremus.

Deus qui miro ordine Ange-
lorum ministeria hominum
dispensas, concede propitius, ut
quibus

RELIGIOSORVM. 313

quibus tibi ministrantibus in cœlo
semper assistitur, ab his in terris vi-
ta nostra muniat. Per Christū,
Dominum, &c.

Antiph. Magne Pater S. Domi-
nice, mortis hora nos tecum su-
scipe, & hic semper nos piè respice.

Ÿ. Ora pro nobis B. Pater Do-
minice.

Ꝟ. vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

Concede quæsumus omnipotens
Deus, ut qui peccatorum
nostrorum pondere premimur, B.
Dominici Confessoris tui, Patris
nostri, patrocinio sublevemur.
Per Christum. &c.

Antiph. O quam felix gloria sem-
per est Sanctorum, quam præclara
merita sunt Prædicatorum: quo-
rum verbo & opere mundus de-
coratur, eorumque munere mens
consolidatur.

Ÿ. Sapientiam Sanctorum nar-
rant populi.

O

Et lau.

R. Et laudem eorum nunciat
Ecclesia.

Oremus.

Concede quæsumus omnipo-
tens Deus, ut ad meliorem vi-
tam Sanctorum tuorum. Ordini
nis N. exempla nos provocent
quatenus quorum memoriam ag-
mus, etiam actus imitemur. Per
Christum, &c.

Antiph. Sancti DEI omnes, in-
tercedere dignemini pro nostra
omniumque salute.

Ÿ. Orate pro nobis omnes
Sancti.

R. Ut digni efficiamur, &c.

Oremus.

Tribue quæsumus Domine, o-
mnes Sanctos jugiter orare pro
nobis, atque eos clementer exau-
dire digneris. Per Christum, &c.

Antiph. Da pacem Domine in
diebus nostris: quia non est alius
qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Vers. Fiat pax in virtute tua.

Resp.

RELIGIOSORVM 315

Resp. Et abundantia. &c.

Oremus.

DEus à quo sancta desideria,
recta consilia, & iusta sunt
opera, da servis tuis illam quam
mundus non potest dare pacem: ut
& corda nostra mandatis tuis de-
dita, & hostium sublata formidine,
tempora sint tua protectione trà-
quilla. Per Christum, &c.

Antiph Fidelium animæ per mi-
sericordiã Dei requiescant in pace.

Vers: A porta inferi.

Resp. Erue Domine, &c.

Oremus.

Fidelium DEUS omnium condi-
tor & Redemptor, animabus
famulorum famularumq; tuarum
remissionem cunctorũ tribue pec-
catorum; ut indulgentiam quam
semper optaverunt, pijs supplica-
tionibus consequantur. Per. Am.

IN lecto ita te componas, quem-
admodũ in sepulchro post mor-
tem

O 2

tem

tem aliquando ponendus es cancellatis brachijs in formam crucis: & tecum paulisper figuram illam quam hoc situ representas, cum omnibus circumstantijs diligenter expendas. Responsorium aliquod vel Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro defunctis dici solent, super te tantquam mortuo leges. Ac denique Deum rogabis, ut in hora mortis tua te defendere, & contra omnes inimici tentationes & insidias tue ri dignetur.

Cinctus autem dormies, & proferes hæc verba: *Cinge me Domine cingulo castitatis, & extingue in lumbis meis ignem concupiscentiæ & libidinis.* Quotiescunque nocte expersgisceris, dicas: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto: vel O IESU, nostra Redemptio.* Vel aliquid simile.

Quia

RE
Q
pe
scienti
jorem
dum &
dere, c
præta

MO
quot
bw,

S
dici
dices
B. Don
tibi Pa
tation
sione,
tuam
dias m
Co
dolore
emenc
accede

RELIGIOSORVM. 317

Quia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare, placuit ad majorem instructionem quèdam modum & brevem methodù hic tradere, quò faciliùs & commodiùs id præstare possint.

MODVS CONFITENDI

quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus utilis.

Signo crucis facto, dices: Benedicite. Complicatisq; manibus dices Confiteor DEO, B. MARIÆ B. Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater quia peccavi nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor inprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ; ad cõfessionem accedere, ut tantum Sacramentum

& peccatorum meorum gravitas
& multitudo requirit. Bonum
propositum emendandæ vitæ, &
in virtutibus proficiendi, non ob-
servavi, sed in antiqua vitia & pra-
vos mores reincidi, nec injunctam
pœnitentiam debita cum devotio-
ne & contritione absolvi.

Confiteor me Dominum DEUM,
nec ex toto corde & animo dile-
xisse, laudasse, & gratias egisse, nec
debito fervore inservisse. In ora-
tione sæpe plus caducis & corpora-
libus, quam divinis & spiritua-
libus deditus fui. Divinum offi-
cium & horas meas canonicas de-
bita cum devotione & attentione
non peregi, sed magna distractio-
ne mentis & cordis: adeo quod in-
tegras horas, subinde absq; actu-
ali ulla attentione perfolverim,
vixque virtuales servaverim.

In omnibus meis operibus &
actionibus ante omnia, & super
omnia divinum honorem & ma-
iorem

lorem
& recta
sed mag
modum
litate
do boni
& vete
fincero
omnem
omnip
vi, sed
No
ipsum a
ut mih
tes &
non tu
indign
vindic
amore
dientia
tum er
limè a
cum n
nerem
ritate

gloriam Dei gloriose, purè
& recta intentione non inquisivi,
sed magis meipsum, proprium com-
modum, sæculi laudem. meam uti-
litatem. Si quid etiam aliquan-
do boni fecerim, id magis timore,
& veteri consuetudine, quam ex
sincero DEI amore perfeci. Spem
omnem atque fiduciam in DEI
omnipotentis manu non colloca-
vi, sed nimis me terrenis occupavi.

Non ita proximum, quàm me-
ipsum amavi, nec ita cum alijs egi
ut mihi optassem fieri. Infirmi-
tes & defectus aliorum patienter
non tuli, ob minimam causam ijs
indignatus fui, pronus ad iram &
vindictam. Superioribus illum
amorem, honorem, fidem & obe-
dientiam non exhibui, ut congru-
um erat. Aliorum vitia facil-
limè animadverti & observavi,
cum mea minimè curarem vel cer-
nerem. Facillimè etiam ex teme-
ritate aliorum dicta vel facta ju-
dicavi,

dicavi, aliosque contempsi & spre-
vi. Linguam meam & aures me-
as, ab omni detractioe, oblocu-
tione, murmuratione, non satis
castè, & cautè custodivi, sed mul-
ta inordinata, inepta, obscena,
& otiosa verba in ore habui. Si-
lentium in locis & temporibus in-
terdictis sapius fregi: mendacia
jocosa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter de-
duxi & consumpsi. Debitam Pas-
sionem in cibo & potu non ser-
vavi. Nimum effusus in levita-
tibus & dissolutionibus, & in mul-
tis nimis curiosus & sensualis ex-
titi. Cor denique & affectum
in creaturis nimum collocavi.
Sancti spiritus suggestiones, &
bonas quaslibet inspirationes at-
que instructiones non ut oportu-
it observavi, nec benè impendi:
sed magis meas pravas cōcupiscen-
tias & inclinationes secutus sum.
Omnes peccandi occasiones non

fugi,

R
fugi,
& pro
habui
js gra
Im
tiones
que fa
tam d
in ijs
centia
que n
præbu
A
Sacra
humil
te, qu
Sacra
T
quisq
cepta
sua ve
nes su
nullu
tale c
concl

fugi, nec evitavi, vanam gloriam
& propriam complacentiam sæpè
habui; nec DEO pro suis benefici-
js gratus extiti.

Immundas & obscenas cogita-
tiones varias in mente habui, ijs-
que facilè me oblectavi, nec debi-
tam displicentiã & detestationem
in ijs habui, sed majorem compla-
centiam & delectationem: (si quo-
que non subinde ijs consentum
præbuerim.)

Ad sacrosanctum Eucharistiæ
Sacramentum tanto cum honore,
humilitate, & conscientia purita-
te, quanta in tanto tamq; augusto
Sacramento exigitur non accessi.

Tandem conscientiam suam
quisq; examinet. An decem præ-
cepta Decalogi, præcepta Eccle-
siæ vota sua, statuta & ordinatio-
nes suas benè observaverit. An
nullum grave peccatum seu mor-
tale commiserit. Et tandem ita
concludet suam confessionem.

De his & omnibus alijs, sive iam dictis, sive per negligentiam & oblivionem omisiss, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum novit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te pater humiliter veniam & absolutionem in quibus, ex iam dictis, arbitratur, se esse à veniali immunitatem, omittat.

ANTE CONFESSIO-
onem poteris dicere hanc O-
rationem.

PER Sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, atque Virginum merita: Orationes, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam, Spiritus Sancti, compunctionem & fontem lacrymarum, ut possim reatum conscientia mea perfectè cognoscere & delicta

RELIGIOSORVM. 323

licita facinorum meorum plenarie
confiteri, & devotè commissa ac-
cusare, & de cōmissis omnibus di-
gnā pœnitentiam agere, & de his
tua præstante misericordia, perfe-
ctam habere veniam, Amen.

HANC VERO POST
confessionem.

Sit tibi Domine obsecro, meri-
tis sanctissimæ matris tuæ sem-
per Virginis **MARIÆ** grata & ac-
cepta ista confessio mea, & quid-
quid mihi defuit nunc & alias,
de sufficientia contritionis de pu-
ritate & integritate confessionis,
suppleat pietas & misericordia tua,
quæ dignetur me habere plenius, &
perfectius absolutum in cœlo, **A.**

ORATIO ANTE SANCTIS-
simam Communionem
Sacramentalem.

Dulcissime **I E S U** Christe Do-
mine benignitatis, & miseri-
cordiæ infinitæ, qui cum Patre &
Spiri-

Spiritu sancto existens unus Deus gloriosissimus & immortalis, pro me dignatus es Homo fieri, teque in pretium cum ignominia & dedecore tradidisti, ut me vilem & miserabilem redimeres, & his non contentus in hoc sacro altaris convivio teipsum in animæ meæ cibū præbueristi. Domine qui me hic jugiter expectas, ut mihi tecum ipso bona cœlestia & inestimabiles divitias in hac vita largiaris. Domine qui in alia vita te mihi in æternum præmium ineffabili charitate præparasti: pro his tam immensis muneribus, quæ omnem intelligentiam hominum superant, & Angelorum & pro alijs innumeris beneficijs quæ mihi tribuisti, sint infinitæ laudes, infinitæ benedictiones, infinitæ glorificationes, infinitæ gratiarum actiones, Tibi, qui dignus es infinito amore, infinito honore & gloria in cœlo & in terra, in mari & in omnib⁹ Abyssis, nunc & semper

per

per, & in sæcula sæculorum. Am.

Et ego peccator te Dominum confiteor, te laudo, te honoro, te magnifico, te superexalto, & toto corde te invoco, & in sinum misericordix tuæ me projicio, atque resigno: In te Domine credo, in te Domine spero, te Domine diligo, te Domine quæro, te Domine desiderat cor meum, ad te Domine suspiro in hoc exilio; in te confidit anima mea, & uniri tecum perfectissima charitate concupiscit, ut melius tibi seruiat, te semper laudet, tibi gratias agat & te nunquam offendat, Domine me tibi totum offero & in manus tuas me commendo; Amen.

Dicuntur etiam tribus vicibus cum Sacerdote illa verba-

Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea.

ORA.

326 SPEC. PARVVM
ORATIO.

Post Sanctissimam Communionem.

DULCIS IESU DEUS meus propter immensam charitatem tuam qua dignatus es venire in animam meam, obsecro te ex toto corde meo, ut nunquam permittas me labi in peccatum mortale, si vero ego miser tale scelus aliquando committerem, rogo te nunc pro illo tempore, ut illicò digneris mihi tribuere gratiam tuam, quâ corde contrito & humiliato ad te conversus redeam ad laudem & gloriam divinæ Maiestatis tuæ, Obsecro te dulcis IESU ut vis ardentissimi & suavissimi Amoris tui cor meum inflammet, penetret, purget, & omnes sensus meos ad te rapiat, ut velut ignis ardens aut ferrum corde totus amore tuo ardeam, mei ipsius penitus obliviscar, te solum cogitem, te solum desiderem, te solum sapiam
ac sen-

RELIGIOSORVM. 327

ac sentiam, tibi soli vinculo charitatis adhæream, Amen.

**MODVS COMMVN-
candi siue sumendi sacram
Eucharistiam Spiritualiter.**

Communio spiritualis fieri potest in omni loco quodocunque & quoties fidei cuique placuerit, etiamsi centies & sæpius quotidie voluerit, quod exercitium plurimū confert ad animæ salutē.

Cum igitur sanctissimā Eucharistiam spiritualiter sumere volueris, primum statue ante oculos mentis tuæ conscientiam tuam & advertens te reum alicujus peccati, præcipue mortalis illicō remissionem à D^{eo} impetrare stude per actum contritionis.

Post contritionem peccatorum meditare paulisper Amore Christi erga te in sanctissima Hostia nam quodāmodo ac si Cæli, terræ creaturarumque omnium oblitus, tibi
soli

foli vacaret, tibi sese exhibet, imò te expectat die noctuq; cum Beatissimorum Spirituum frequentia, in sacra pixidè ad altare in tēplo.

Attende quoties sacratissimam Eucharistiam de manu Sacerdotis accipis, eundem Dominum dignari in animam tuam solo amore utilitatis salutisque tuæ venire, longèque majori cum benevolentia venire quam tu illius Adventum desideres.

Considera quod licet aliquando rationabilibus de causis sanctissimam Hostiam non sumas per ministerium Sacerdotis, nihilominus Christus pulsat ad ostium cordis tui, in quod existente te à peccatis mundo, ac devota mente eius adventum præstolante, vocem vel affectum tui se vocantis exaudiens, ipse ingreditur cum omnibus donis, Virtutibus, meritis & divitijs suis, ut te ipsum expurget, ornet, regat, salvet & ditet.

Horum

RELIGIOSORVM. 229

Horum mysteriorum vel simi-
lium adhibita meditatione, quod
brevissimo temporis spatio fit ab
ijs, qui hac in re fuerint paululum
exercitati, ubicunque fueris & tam
valens corpore quam ægrotus re-
putabis te ipsum ingratiſſimum,
viliſſimum, & divinis omnibus in-
digniſſimum beneficijs, præcipue
verò, quod nunc es accepturus, ni-
hilominus tamen oculis veræ fidei
realem præſentiam Chriſti Domini
in ſanctiſſima Euchariftia contem-
plans, reddensq; Vices pro modu-
lo tuo, Amori quo ipſe Dominus
ſemper paratus eſt, ad te venire,
tuique deſiderio ardet: Exoptabis
tu etiam illum recipere, eundem-
que cum pietatis affectu vocabis
ad te, proferens aliquoties ore, vel
corde ingeminans, IESU mi, IESU
mi, vel eodem incenſus deſiderio
ſilens ad eum devote ſuſpirabis:
Vel ad idem intentus aliquo actu
interiori vel exteriori vocabis ad
te Chri-

te Christum tuum, & ipse faciet, ut
Anima tua in se divinæ eius præ-
sentia & unionis effectus experiatur.

Et hæc est Communio Spiritu-
tualis, in qua si te exercueris, non
sufficit per magnum volumen ad
describendum tibi fructus admi-
randos, & quæ cōsecutus es bona.

Hæc præparatio & modus cō-
munis adhiberi etiam potest in
communione Sacramentali, exce-
pto eo, quod non sufficit sola con-
tritio de peccatis mortalibus, sed
necesse est accedere ad sacramen-
tum pœnitentiæ, antequam
homo ad sanctissimū Eucharis-
tiæ Sacramentum suscipiendum
accedat.

MODVS EXERCENDI

*actum Humilitatis & resigna-
tionis in Deum perutilis in vi-
ta & tempore mortis.*

Domine Deus ego sum miser,
ille quem tu pro paterna bo-
nitate

RELIGIOSORVM 331

nitare & potentia tua creasti, per te
ipsū, & ad te ipsum. Domine IESU
Christe ego sum ille miser, quem
tu per ignominiosissimā & innocē-
tissimā mortē tuam redemisti ab
omni potestate inimici. Tu ergo
solus Imperiū habes & potestatem
super me. Domine DEUS ego sum
homo miser, quem tu servare po-
tes secundum abyssum misericor-
diæ tuæ in qua spero & confido.

NB.

Ioannes Thaulerus Ord: Præd:
in sermone seu exhortatione ad
felicem mortem, ait experientia
compertum esse & sanctorum Au-
thoritate comprobari huiusmodi
verba morientibus recitata mirum
in modum prodesse.

Idem affirmat Abbas Blossius in
monili spir: c. 12. DEUM quibus-
dam amicis suis revelasse. Qua in
re animadvertendum est tibi frater
mi dilectissime, talem virtutem
admi:

admirabilem, non cōsistere in verbis solis, sed in vere contriti & ante Deum humilitati cordis affectu. Ideo disce orare sæpius & recitare, vel meditari devote in vita tua præfata verba, facies enim qualibet vice actum magnæ virtutis & meriti, & promptus evades, ad præstandum auxilium hac pia oratione multis morientibus & tibimet ipsi in mortis agone.

MODVS EXERCENDI
actum contritionis ad impetrandam peccatorum remissionem.

NOtandum, ad actum veræ contritionis quæ provenit ex charitate, requiritur ut homo poenitens & dolens propter Deum de offensa ipsius DEI, speret in eo & veniam petat cum proposito confitendi & satisfaciendi.

Quotiescunque igitur conscientia tua te reprehendet alicujus peccati

RELIGIOSORVM. 333

cati eliciens actum hunc, teque ad Deum convertens ore vel corde hæc vel huiusmodi verba dices.

Peccavi Domine miserere mei.

Post hoc noli perturbari metus & animi agitatione disceptans tecum, an tibi D E U S pepercerit nec ne, hoc enim nihil aliud est, quam superbia, vexatio mentis, & laqueus diaboli. Ideo te libere committens in manus divinæ pietatis, prosequere bene operati, æquè ac si in nulla re peccavisses. Hunc actum contritionis comprehendimus in sequenti oratione, ut ea sæpius repetita, unicuique maior præbeat occasio à Deo impetrandi multa, quæ per illum actum habentur bona, in quibus præcipua est remissio peccatorum (quantacunq; magnitudo sit eorum & multitudo) & huiusmodi remissio statim impetratur quamvis poenitens actu minimè tunc cõfiteatur, sufficit enim
eum.

eum habere propositum confiten-
 di, & contritionem perfectam iam
 dictam. Siquidem imperfecta so-
 la non sufficeret. Quanti sit mo-
 menti scire hunc actum perfectè,
 ex hoc intelligi potest. Quispi-
 am reus peccati mortalis repen-
 tino mortis discrimine corripitur,
 & Sacerdotem qui ipsi ministret sa-
 cramentum pœnitentiæ non ha-
 bet, tum per actum perfectæ con-
 tritionis salvatur, qui alioquin mo-
 riens perpetuò damnaretur. Cum
 igitur aliquis in perpetuo mortis
 articulo versabitur, tempusq; eum
 deficiet cōmodius animæ suæ con-
 sulendi, ad contritionem peccato-
 rum tunc necesse non est eum scru-
 tari conscientiam, sed sufficit ut
 doleat generaliter de peccatis an-
 teactæ vitæ, verumtamen si in il-
 la temporis angustia aliquod pec-
 catum singulare venerit in men-
 tem, dolendum erit ei etiam præ-
 cipue de illo, & hunc dolorem sive
 contri;

contritionem tam generalē quam particularem habendam sibi fore meminerit propter offensam DEI charitate summa dilecti, maximo amore dignissimi. Habebit pariter propositum accedendi ad sacramentum pœnitentiæ, si tempus dabitur, & firma fide ac spe in misericordia DEI veniam petet omnium peccatorum ore vel corde dicens.

Iesu miserere, Iesu miserere, Iesu miserere.

Vel quæcunq; alia verba, quæ tunc statim occurrent animo, aut sequentem orationem si memoriter sciat.

Hoc loco te horror quicumq; es, ad cuius manus DEI beneficio hoc scriptum pervenerit, ut dum hanc tibi vitam suppeditat DEUS, exerceas te sapius modo suprascripto, in petendo misericordiam, & tuorum veniam peccatorum ab ipso DEO, id enim singulis vicibus utilitatem

litate tibi magnam afferet, fieri
que promptior indies, ut possis ti-
bimet ipsi & alijs consulere, si ali-
quando necessitasurgens postula-
verit.

ORATIO VEL ACTVS

Contritionis.

EA humilitate quâ possum ma-
jore, miser ego pœnitens & dol-
lens de peccatis, quibus adhuc of-
fendi te Deum meum, creatorem
meum, benefactorem meum, qui
usque modo fuisti ergame tam mi-
sericors atque benignus, veniam
à te peto. Confirmo propositum
meum accedendi pie atque fre-
quenter, adiuuante te ad Sacramen-
tum pœnitentiæ, abstinendiq; po-
sterum cautius à peccatis & ab oc-
casione peccatorum. Domine
amo te, & nihil aliud amo sicut
te, nec etiam meipsum: Domine
Amo te ex toto Corde meo, & spe-
rans in tua summa bonitate, de-
precor te ut ignoscas mihi ad ho-

norem

norem & gloriam tuam, sicut etiam omnibus qui aliquando me laeserunt. Ego propter Amorem tuum libenter ignosco, Amen.

Exercitium utile.

AD PURIFICANDAM

animam quotannis, sumptum ex pharetra divini Amoris, Iohanni Landisbergij Carthusiani.

Sunt (inquit ille) qui velut præsentem mortem quotannis sibi exercitio quodam præfigunt, sequentem non aliter ac si jam forent morituri ad mortem parant, id que ad quinque dies continuos.

Prima die meditantur pænas atque infirmitates mortem præcedentes atque horrorem mortis ad quæ omnia se resignant.

Secunda die de peccatis suis cogitant, illa tanta diligentia atque sedulitate confitendo, ac si post confessionem statim forent morituri, ita-

P

ri, ita-

ri, itaque illam diem gemitibus & fletibus transigunt.

Tertia die ad sacram Eucharistiam quasi viaticum pro exitu huius exilij sumentes, quanto potius sunt fervore accedunt.

Quarta die pro unctio[n]e sancti Spiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis eorum durities DEUM rogant assidue: & hoc faciunt quasi pro extrema unctio[n]e.

Quinta die DEO, ferventissime supplicant pro morte spirituali, qua Mundo & sibi ipsis perfecte moriantur, vivant autem DEO.

Singulis autem his diebus possunt applicari Psalmi & orationes congruæ nec non invocationes sanctorum, & tandem gratiarum actio pro omnibus beneficijs à DEO per totam vitam collatis.

Verumtamen quod attinet ad psalmos, orationes &c. quando quidem nil certi assignatum est si

tu le;

tu lector per temetipsum nescis,
quid hac in re tibi sit agendum,
consule confessarium, vel

Primo die pro defunctis pote-
ris orare ac pro ijs præcipue qui-
bus te plus debere cognoscis, &
pro ijs quorum morti interfuisti,
recitando pro ipsis officium defun-
ctorum, vel eisdem B. MARIÆ
Virgini commendabis ad ejus ho-
norem recitando pro eis Rosarium,
aut alia ex instituto Rosarij frater-
nitatis perficiendo.

Secunda die recitabis Psalmos
pœnitentiales aut orationes devo-
tas ad IESUM, Officium de S. Cru-
ce, de quinque vulneribus, ad ho-
norem sanctissimæ vitæ passionis
& mortis eiusdem.

Tertia die recitabis omnes psal-
mos graduales vel Rosarium B. V.

Quarta die recitabis Officium
Spiritus Sæcti, & Officiũ B. Mariæ
V. aut Offici: de æterna Sapientia.

Quinta die recitabis Hymnum

Te Deum Laudamus, Psalmum 99
 Qui habitat, & Tria cantica, nempe
 pe Magnificat, Benedictus, Nunc
 dimittis. Vel Rosarium cætera
 confessorio disponens.

Oratio.

D. THOMÆ AQVINATIS
Ordinis Prædicatorum, ad Be-
V. Mariam ab omni Re-
ligioso dicenda.

O Beatissima & Dulcissima Vir-
 go MARIA, Mater Dei, omni
 pietate plenissima, summi Regiæ
 Filia, Domina Angelorum, Mater
 omnium Creatoris, in sinum pie-
 tatis tuæ cōmendo hodie & omni-
 bus diebus vitæ meæ corpus me-
 um, & animam omnesque actus
 meos, cogitationes, voluntates de-
 sideria, locutiones, operationes,
 omnemque vitam finemq; meum,
 ut per tua suffragia disponar in
 bonum, secundum voluntatem di-
 lecti Filij tui, Domini nostri IESU
 Christi

RELIGIOSORVM. 341

Christi: Vt sis mihi O Domina
 mea Sanctissima, adiutrix & con-
 solatrix contra insidias & laqueos
 hostis antiqui & omnium inimico-
 rum meorum à dilecto Filio tuo
 Domino nostro IESU Christo, mi-
 hi impetrare digneris gratiã, cum
 qua potenter resistere valeam ten-
 tationibus mundi, carnis, & dæ-
 monis, ac semper habere firmum
 propositum ulterius non peccandi,
 sed in tuo, & dilecti Filij tui servi-
 tio perseverandi. Deprecor te eti-
 am Domina mea Sanctissima, ut
 impetres mihi veram obedientiam
 & veram cordis Humilitatem, ut
 veraciter me agnoscam miserum,
 ac fragilem peccatorem & impo-
 tentem non solum ad quodcunque
 opus bonum, faciendum sed etiam
 ad resistendum continuis impugna-
 tionibus sine gratia & adiutorio
 creatoris mei & sanctis precibus
 tuis. Impetra mihi etiam O Do-
 mina mea Dulcissima perpetuam

mentis & corporis castitatem, qua
 tenuis puro corde & casto corpore
 dilecto filio tuo, & tibi in tuo or-
 dine valeam deservire, obtine mihi
 ab eo voluntariam paupertatem,
 cum patientia, & mentis tranquil-
 litatem, ut labores eiusdem ordinis
 valeam sustinere, & pro salute pro-
 pria & proximorum in eo valeam
 laborare. Impetra mihi etiam O
 Domina dulcissima charitatem ve-
 ram qua dulcissimum & dilectissi-
 mum Filium tuum Dominum no-
 strum IESUM Christum toto cor-
 de diligam, & te post IESUM su-
 per omnia, & proximum in DEO
 & propter DEUM, sicque de bono
 ejus gaudeam, de malo doleam,
 nullumque contemnam, neque tem-
 merariè judicem, neque in corde
 meo, me alicui præponam. Fac eti-
 am O Regina Mater, ut dilectissi-
 mi filij tui timorè pariter & amo-
 rem semper in corde meo habeam,
 & de tantis beneficijs, mihi, non

meis

meis
 coll
 de pe
 ram
 tentia
 mere
 Oro
 Mate
 torum
 vitor
 tholic
 sed tu
 dia m
 ritibu
 et fil
 tua p
 pta,
 eo m
 eius d
 salvat

PR

IN
 TA

RELIGIOSORVM 343

meis meritis sed tua benignitate collatis, semper gratias agam, ac de peccatis meis puram & sinceram confessionem & veram pœnitentiam faciam, ut suam consequi merear misericordiam & gratiam. Oro etiam ut in fine vitæ meæ tu Mater unica, cœli porta, & peccatorum advocata me indignum servitorem tuum, à sancta fide Catholica deviare non permittas, sed tua magna pietate & misericordia mihi succurras & à malis spiritibus me defendas ac de benedicti filij tui gloriosa passione etiam tua propria intercessione spe accepta, veniam de peccatis meis, ab eo mihi impetra, atq; me in tua & eius dilectione morientē, in viam salvationis & salutis dirigas. Am.

PROTESTATIONES

Quotidie facienda.

IN nomine Sanctissimæ TRINITATIS, Patris, & Filij, &

P

Spiri-

Spiritus ꝑ Sancti, protestor coram
 te gloriosissima Dei genitrice MA
RIA, te sancto Angelo DEI, cuR
 stode meo, te Sancto N. N. Parro
 nis meis, & vobis sanctis omnibus
 quod mori desidero & volo in
 vera fide Catholica, quam sancta
 Romana Ecclesia profitetur.

Protestor nunc pro hora mor
 tis meæ, quod credo omnes arti
 culos fidei & totam sacram scriptu
 ram, secundum expositionem Do
 ctorum Catholicorum.

Etiã nunc pro tunc detestor
 & reprobò omnes hæreses & super
 stitiones à sancta Matre Romana
 Ecclesia damnatas & reprobatas, &
 gaudeo mori in hac fide.

Credo non proprijs meritis, sed
 virtute passionis IESU Christi ad
 gloriam posse pervenire, quod quocun
 que alio modo nullus possit salvari, nisi
 si merito dictæ Passionis.

Cognosco me multum offendi
 esse creatorem meum, à quo tot
 bene-

tor coram
trice M
DEI, cu
N. Parro
omnibus
olo in el
am sancti
tur.
ora mo
nes arti
m scriptu
nem Do
detestoi
& super
Romana
obatas, &
ritis, sed
christi ad
quodque
lvari, ni
m offen
quo rot
bene;

beneficia recepi, pro quibus immē-
sas ei gratias, ago & ab omni crea-
tura cupio sibi famulatum præstari.

Doleo ex corde nunc pro tunc
de omni offensa contra Dominum
ipsum & proximum meum qualiter
cunq; commissa.

Doleo de omni negligentia &
omissione bene operandi, & con-
temptu gratiarum à Deo meo mi-
hi datarum.

Desidero recordari omnium
peccatorum meorum, ut de ipsis
habere possim specialem contriti-
onem.

Doleo nunc pro illa hora, quæ
non recordor de omnibus pecca-
tis, quæ commisi qualitercunque,
& quæ, si recordarer, confiterer Sa-
cerdoti.

Doleo quod postquam de pec-
catis à Domino veniam sum con-
secutus, recidivans ad eadem vel
similia vel majora sum reversus.

Parco omnibus ob Amorem.

P s Dei,

Dei, qui verbo vel facto mihi nocuerunt.

Paratus sum omnibus satisfacere quibus teneor, de omni re, de fama vel honore.

Protestor quod nec ad momentum temporis vivere affecto, nisi quantum divinæ placuerit pietati.

Protestor quod mori intendo absque omni desperatione, vana gloria de bonis operibus, & fidei dubitatione: quodque verè scio unam guttam Deifici sanguinis Domini mei in ara crucis effusam suffecisse in redemptionem totius humani generis.

Protestor quod in casu ubi ex pusillanimitate spiritus propter tremendum divinum iudicium cui de necessitate astare debeo, vel debilitate Rationis in aliquâ inciderem desperationem, aut fidei dubitationem (quod Deus avertat) totum nunc pro tunc, sana mente existens, revoco, casto, & pro non

tali

michi no-

satisfacere
ni re, de

momen-
to, nisi

pietati
intendo

ne, vana
& fidei

erè scio
inis Do-

sam sus-
otius hu-

ubi ex
propter

ium cui
vel de-

incide-
ei dubi-

vertat)
mente

ro non
casi

tali facto habere volo, eo quod nõ
discursu libero, hoc ipsum eveniet.

His protestationibus præmissis,
sanctissima DEI genitrix, sancte
Angele DEI, custos meus, sancti
N. N. Patroni mei, & vos omnes
electi, vobis extremam meam vo-
luntatem & affectionem pro testa-
mento Animæ meæ commendo,
ut super eas in extrema hora vitæ
meæ, fideles testes & protectores
sitis. Precorque vos ut unum la-
chrymosum intuitum & dolorosũ
susprium ex innumeris doloribus,
quos in cruce pendens tribus horis
vivus, salvator meus habuit, mi-
hi obtineatis, ad mitigandum do-
lorosos meos singultus, quibus tunc
affigat. Teque mæstorum Advo-
catam humillime deprecor, ut me-
cum condividere velis in illa mea
angustia unum cordis tui Virginei
susprium, & mœstum intuitum,
ex innumeris quos sub cruce stan-
do suspirijs & lachrymis habuisti,
filium

filium tuum & redemptorem meum morientem intuen- do: meque tandem introducere digneris ad amœna paradyſi loca, ubi lætaris in perpetuum. Amen.

PROTESTATIO
SANCTI VINCENTII

Ord. Præd.

O Domine IESU Christe ego quavis indignus & miser peccator, firmiter & puro corde & ore ad plenum cōfiteor sanctam fidem Catholicam, & omnes eius articulos, & sicut alma Mater Ecclesia Romana prædicat, docet & tenet, sed cum multa Domine occurrant pericula, & varia tentamēta, si forsitan (quod absit) occasione ipsorum, aut in articulo mortis, aut alias per alienationem intellectus, ab ipsa sancta fide deviarem, aut alicui peccato consentirem, protestor nunc pro tunc & e contra cor-

ram

coram tua sanctissima Majestate,
 & tua gloriosissima Matre MARIA,
 sancto Angelo meo custode & Pa-
 tre meo Divo Dominico, & omni-
 bus Sanctis, quod in hac sancta fi-
 de Catholica, & in plenitudine fer-
 voris ejusdem fidei, in sinu sacro-
 sanctæ Matris Ecclesiæ, Matris
 meæ, quæ nescit claudere gremiũ,
 redeunti ad te, sine consensu ali-
 cujus peccati, volo semper vivere
 & mori. Amen.

REMEDIA CONTRA

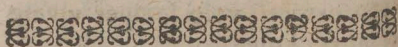
subitanæ & improvi-
 sam mortem quotidie
 adhibenda

IESVS Nazarenus Rex Iuda-
 orum Titulus Triumphalis de-
 fendat nos ab omnibus malis, †
 Sancte DEVS, † Sancte Fortis, †
 Sancte immortalis miserere nobis
 Signatum est super nos Lumen esat. 42
 vul.

vultus tui Domine: dedisti la-
titiam in corde meo.

1 Psal: 90. *Et sagitta volante in die, à
negotio per ambulante in tene-
bris: ab incurſu & dæmone me-
ridiano libera me Domine.*

1 Psal: 115. *Dirupisti Domine vincula
mea tibi sacrificabo Hostiam lau-
dis & Nomen Domini invocabo.*

VT omnibus clarè constet, quod vita
monastica, & trium votorum ob-
servantia. sit apertè fundata in sacra
Scriptura immò ipsius Christi Salvatoris
luculenta doctrina & non (ut heretici
obganniunt) esse inventiones, supersti-
tiones & doctrinas humanas. Deniq;
ut quilibet Religiosus, tanto magis suam
obligationem agnoscat, quanto apertius
per eloquium sacra Scriptura, & doctri-
nam Christi, se se obstrictum agnoscit,
ad religiosam vitam instituendam, & vo-
ta sua servanda que distinxerunt labia
ejus

ejus, juxta illud: Vovete & reddite Pj. 75.
 Domino Deo vestro.

Placuit quadam loca, & testimonia
 sacra scriptura, & dictorum Christi. hic
 breviter subiungere, & ad oculum de-
 monstrare; ut promptius quisq; vocatio-
 ni suae, & professioni satisfaciat, & ad
 perfectionem tendat ad quam Christus nos
 hortatur, dicens. Estote ergo perfecti, Mat. 9.
 sicut & Pater vester caelestis perfe-
 ctus est.

Maxime cum nobis ipsa vita
 & doctrina Christi Salvatoris, tanquam
 clarissimum speculum esse debeat, in quo
 defectus nostros aperte conspiciamus agno-
 scamus; & verum Christianum virtutibus
 exornemur.

DOCTRINA CHRISTI
 de Vita Religiosa.

CHRIStus Salvator noster
 tria Religiosorum Vota non
 solum verbis suasit & docu-
 it, sed suo exemplo comprobavit
 & declaravit.

Nam

*De casti-
tate.*

Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem servavit, laudavit & extulit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipso castraverunt propter regnum caelorum: qui potest capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respicientes nuptias & uxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? Nam (*inquit* Apostolus Paulus) *qui sine uxore est sollicitus est quae Domini sunt: qui autem cum uxore est, sollicitus est quae sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad servitium & obsequium Dei.

*De pau-
pertate.*

2. Cor 8.

An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cum dives esset, pro nobis egenus factus est, ut non haberet ubi caput suum reclinareret? sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatem suaserit. *Si vñ* (*inquit*)

perse-

*perse-
habe
sauri*

*Ch
hun
lese
feme
tem
solu
ria*

subd

*voc
sum
quie*

E

han

mili

bilic

vos a

me s

tate

vult

feme

sequ

VM
qui de
delicias
virgini-
& extu-
qui seipso
coelorum:
Qui sunt
sti, quia
tate re-
castam
ui? Nam
sine v. o.
sunt: qui
us est que
uxori, &
tionem,
s sint ad
ei.
ertatem
dives el-
us est, ut
am recl-
o suis se-
antariam
(inquit)
perfe-

RELIGIOSORVM. 353

perfectum esse, vade, vende omnia que *Matt. 19:*
habes, & da pauperibus, & habebis the-
saurum in celo, & veni sequere me.

Tertio denique, an non idem *De obedi-*
Christus Dominus obedientiae & *entia.*
humilitatis perfectum simulacrum
sele nobis exhibuit? *Qui humiliavit Phil. 21.*
semetipsum, factus obediens usque ad mor-
tem, mortem autem crucis. Et non
solum Deo Patri, sed Ioseph & Ma-
riae, testante Evangelista: *Et erat Luc. 21.*
subditus illis.

Et ad sui imitationem nos pro- *Matt. 23.*
vocans, ait: *Discite a me, quia mitis*
sum & humili corde, & inuenietis re-
quiem animabus vestris.

Et ut Superioribus promptam
hanc obedientiam cum omni hu-
militate exhibeamus, eorum sta-
bilendo auctoritatem dicit: *Qui Luc. 10.*
vos audit, me audit; qui vos spernit,
me spernit. Vnde propriam volun-
tatem docet esse abnegandam: *Qui Luc. 9.*
vult (inquit) venire post me, abneget
semetipsum, & tollat crucem suam, &
sequatur me. *Vide.*

Videtur ergo ubi sit fundata trium Votorum essentialium oblatione, & quis sit Auctor vitæ monasticæ?

Religio Sed dicit aliquis: Valdè difficilis & molesta, hæc doctrina & oblatione servantia Religionis. Fateor equidem: sed hæc via salutis, quæ tendit ad astra, quam Christus ipsemet ingressus est, & pleriq; omnes

Ps: 117. Sancti & Beati *Hæc enim porta Domini, iusti intrabunt per eam.* Hancque angustam portam & arctam viam Christus demonstravit & docuit, quando dixit. *Intrate per angustam portam: quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Matth 7. *Intrate per angustam portam: quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Nolite ergo mirari, O Religiosi, nolite turbari, vel indignari, si obedientia subinde vobis gravis, si paupertas, si jeiunium, abstinètia, carnis

RELIGIOSORVM. 355

carnis maceratio, Spiritus mortificatio, durus lectus, nocturnæ vigiliæ, disciplinæ, silentium, reprehensio, & punitio, & qualiscūque Ordinis vestri austeritas, molesta, dura & aspera & difficilis esse videatur: quia hæc illa angusta porta & arcta via est quæ ducit ad vitam, quam Christus vobis proposuit, quam pro securitate spontaneè elegistis, & status professionis vestræ à vobis exigit, & hic certa vobis salus.

Non enim otiosis, tepidis, & negligentibus, (multo minus mundanis, carnalibus, & voluptuosis) promittitur regnum DEI; sed laborantibus, vincentibus & sustinentibus. Nam, Christo attestante, *Regnum celorum vim patitur, & mali uolenti rapiunt illud.* Id est, Regnū cœlorum, per varias molestias, difficultates, labores, & sudores, per humilitatem, patientiam, pœnitentiam, carnis afflictionem & mortifica-

tificationē obtinetur & acquiritur.
Act: 14. Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et nullus coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Quare (inquit idem Apostolus) *2, Tim: 2.* semper mortificationem IESU in corpore vestro circumferentes, ut *2, Cor. 4.* vita Christi in corporibus vestris manifestetur. Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exemplandam?

Christus enim (inquit Apostolus *1. Pet. 2.* Petrus) passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia eius.

Hinc toties Salvator ipse non invitatur ad ferendam crucem, ad agendam poenitentiam. Poenitentiam, inquit, agite, & appropinquabit *Matt: 3.* Regnum caelorum. Et iterum: *Es 4.* Poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Et qui non accipit crucem *Luc: 14.* non sequitur me, non est me dignus. Quare multum aberrant, & eorum *Matt: 10.* salutem graviter periclitantur.

RELIGIOSORVM. 357

qui religionem ingressi, libertatē
quærent, voluptates & corporalia
commoda sectantur, honores am-
biunt, propria affectant. Quid
enim hoc aliud est, quàm latam
portam & spaciosam viam ingredi,
quæ ducit ad perditionem? Quod
cum in hominibus sæcularib⁹ eti-
am sit damnabile, quanto magis
in Religiosis?

Multo ergo melius saluti suæ
consultant illi Religiosi, qui divi-
tijs omnibus & delitijs hujus sæ-
culi contemptis, Deo tantum pla-
cere & servire student. Potiùs eli-
gentes, in humilitate, sobrietate,
asperitate, paupertate, castitate, &
obedientia, brevem vitam transi-
gere, & ad vitam trāsire æternam;
quàm hic delitiosè, pomposè, de-
licatè & gulosè, vivere: & postea
mortem subire æternam, atque
in infernalibus flammis in perpetuū
cruciari: Sic enim dicit scriptura:
Quæ de vobis poterit habitare cum igne. Isa; 33;
devo.

devorante? & qui habitabit ex vobis
cum ardoribus sempiternis?

Hac ratione moti tot nobiles
divites, potentes & Principes, tam
innumeri homines, sua omnia de-
serentes, vana gaudia & carnis il-
lecebras cōculcantes; ad crucis ve-
xillum & Religionis portum Chri-
sti amore cōvolarunt: vitam aspe-
ram & rigidam sæpe ducentes, ut
animas suas hic salvas facerent,
& æterna supplicia ac tormenta e-
vaderent.

Hinc tot præclari Sancti, Viri
perfecti atque gloriosi, ex diversis
Ordinibus & Religionibus usque
ad hanc diem prodierunt. Felices
ergo jam illi, & terque quaterque
beati, quos ipse D E U S jam summa
gloria & honore coronavit, & pro
eorum meritis, laboribus ac virtu-
tibus mercedem copiosam reddidit.
Ut nullus merito à vita Religiosa
& monastica, ac Dei servitio ab-
horrere debeat, tametsi ibi multas
dura

dura & aspera prima fronte apparent: quia Amor Dei, & merces promissa, ea ipsa levia & suavia reddunt. Vt meritò Christus dixerit: *Iugum meū suave est, & onus meū leve.* *Matt: 11°*

Vis scire quantam mercedem & gloriam Christus Dominus suis sectatoribus hic & postea re-
mittit. Eandem planè quam Beato Petro & reliquis Apostolis re-
promissit. Cùm enim Petrus dixisset Christo: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo eris nobis?* Protinus asseverando promissit; *Amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione, cùm sederit Filius hominũ in sede maiestatis sue, sedebitis & vos iudicantes duodecim tribus Israel.* *Matt: 19*

*Merces
promissa
bonis Reli-
giosis.*

Ne verò dicat quis, tantum duodecim Apostolis hoc esse promissum, audi quid illis ulterius promittat, qui domum Parentũ cõsortium fratrum & sororum deserentes, nuptias & vxores, eius amore re-

se respuentes, divitias & possessiones contemnentes, propterea monasteria ingrediuntur & Religiosi fiunt: sequitur in Christi promissione:

Matt. 19. Et omnium qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet (Addit Luc.) etiam in hoc tempore, & in seculo venturo vitam eternam.

Fatentur hoc plerumque boni Religiosi, quod etiam in hoc seculo & in hac vita multo plura recipiant sine cura & solitudine, quam reliquerunt in mundo cum mille curis & anxietatibus: sicque cum magna consolatione futuram promissionem præstolantur. Cujus

S. Ber. consolationis satis expertus S. Bernardus sic loquitur. Vos mundani videtis quidem nostros labores, consideratis nostras afflictiones eternas ac cruces, & exhorrescitis. Sed non aspicitis ad nostras unctio-

nes nec attenditis ad nostras consolationes.

solationes internas Spiritus Sancti. Quod verissimum esse, testantur cum S. Bernardo, omnes Monasticae disciplinae obseruatores. Nam quanto quis magis affectum abstraxerit à creaturis, propter DEUM: tanto pluribus diuinis consolationibus in animo fruetur. **N.B.**

Et ut scias quòd peculiarem gloriam & mercedem Religiosis suis addicat DEUS in futurum, audi quæ eis per Prophetam longè antè promisit. *Hac dicit Dominus Eunuchù Isa. 65.* (intellige qui seipsos castraverunt propter regnum cœlorum;) *Qui custodierint sabbata mea (id est, in meo cultu & obsequio continuè se occupauerint:) & legerint quæ ego volui; scilicet obedientiam, paupertatem, castitatem; & tenuerint sœdus meum (quod per professionem fecerunt:) dabo eù in domo mea & in muru meù locum, & nomen melius à filiis & filiabus: nomen sempiternum dabo eù, quod non peribit.* Audis meliorem

Q

liorem mercedem & maiorem gloria
 riam præ reliquis fidelibus Religio
Matr. 5. sis addicit? *Gaudete ergo & exultate*
quoniã merces vestra copiosa est in caelis

Sed ut quis summam illam mercedem & coronam gloriæ assequatur, non sufficit, externo habitu religiosum esse, sed observantia trium votorum planè necessaria est. Denique humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, cæterarumque virtutum exercitium: ac præcipue generosæ charitatis, DEI & proximi. Quæ est omnium virtutum Regina & forma: Sine qua nihil prodest Religio, vel summa austeritas virtutis, vel quodcunque aliud opus bonum. Ut testatur S. Paulus, & fusi-
Charitas
Religiosis
maxime
necessaria

Col. 3. *Dei, sancti & dilecti, viscera misericordie, benignitatem, humilitatem, non desistam,*

RELIGIOSORVM. 363

*stiam, patientiam, supportantes invicem
super omnia autem hac, charitatem ha-
bere, quod est vinculum perfectionis.*

Idem inculcat Apostolus Petrus:
*Super omnia (inquit) in vobismetipsis
charitatem continuam habete, quia cha-
ritas operit multitudinem peccatorum.* 1. Pet. 4.

Imò Christus Dominus in ulti-
ma sua cœna quam seriò hanc cha-
ritatem nobis cõmendavit? Nam
præcipiendo dicit: *Hoc est præceptũ
meum, ut diligatũ invicem.* Et ex eo Ioani 15.
signo maximè voluit ut eius disci-
puli & sequaces dignoscerentur, di-
cens: *In hoc cognoscent omnes, quod
discipuli mei estis, si dilectionem habue-
ritũ ad invicem.* Ioan: 13.

Hinc omnes fundatores Ordi-
num, & Religionum institutores,
in suis Regulis & statutis præcipuè
hujus charitatis rationem & curã
habere voluerunt. Vnde S. Aug. s. Aug. in
sua Reg. sic incipit: *Antesua Reg.
omnia, fratres charissimi, diligatur
Deus, deinde proximus: quia ista*

Q 2 præce-

S. Hieron. præcepta sunt principaliter nobis data. Et verissimè dixit S. Hieronymus claustris & monasterijs. Si ne charitate, monasteria sunt rartara, & habitantes in eis sunt demones: porro cum charitate, monasteria sunt Paradisus in terris, & commorantes in ipsis sunt Angeli.

Quare nulla vitia Religiosis magis vitanda, quàm quæ huic charitati & dilectioni contrariantur: ut pote discordiæ, contentiones & rixæ, odium & invidia, rancor & livor: quæ vitia tanquam venenû pestiferum sunt fugienda, quia pacem auferunt, & charitatem necant. Ea autem sectanda & amplexanda, quæ pacis & dilectionis: ut sic Filij Dei, discipuli Christi, & veri Religiosi nominemur & simus, & tandem promissionum quoque ejus mereamur esse participes, & bonorû operum mercedem & gloriam consequamur in cœlis.

Sed non omnibus ista spes &

conso:

consolatio. Nam mali & perversi Religiosi, qui nullam suæ professionis, vocationis & salutis rationem habent: sed discoli, incontinentes, protervi, contumaces, rebelles, fidei fragi ac operarij iniquitatis existunt, justam habent damnationem, quia fidem suam irritam fecerunt.

Graviter talibus Dominus comminatur, eosque perstringit cum Scribis & Phariseis hypocritis, quando dicit: *Va vobis Scribæ & Pharisei hypocritæ, quia similes estis sepulchro dealbato, quæ à foris apparent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcicia: sic & vos à foris quidem pareris hominibus justis, (id est, ex habitu tantum Religiosi) intus autem pleni estis hypocritis & iniquitate.*

Tales hypocritas egregiè describit S. Bernardus Hypocritæ (inquit) volunt esse humiles sine respectu, pauperes sine defectu bene vestiti sine sollicitudine: delicatè pasci sine

1. Ti. 5

Gravis
censura &
comminatio in malos Religiosos.

Matt. 23

S. Bern.

Q3

sine

sine labore: alijs adulantes, alijs detrahentes: mordaces ut canes, dolosi ut vulpes, superbi ut leones. Volunt esse, iudices sine autoritate sine visu testes, falsi accusatores, & omni veritate carentes. Hæc ille quàm verissimè: solent enim tales malè & scandalosè viventes, alios piè & religiosè vivètes temerariè iudicare, eos vocantes & calumniantes esse hypocritas, cum ipsi verè tales sint. Hoc autem provenit (ut inquit Sanctus Thomas) ex eorundè superbia & invidia, quæ solent etiam bona in malam partè interpretari, & occulta temerariè iudicare. Quod gravissimum est peccatū (inquit D. Thomas) quia non solùm sibi usurpant quod solius Dei est, sed & alios à pietate & bonis operibus retrahunt, dum timent hypocritæ appellari. *Va autem vobis* (inquit Dominus) *Scribes & Pharisei hypocritæ, qui clauditis Regnum cælorum ante homines; vos enim*

*S. Tho: in
opus.*

Math: 23.

non introitū, nec introeuntēs finitū intrare. Hoc faciunt illi perversū Religiosi, qui nec religiosè volunt vivere, nec alios patiuntur benè vivere, aut religiosam vitam ducere. De quibus etiam conqueritur apud Prophetam, ubi dicit: *Quid Hier: 11. est quod dilectus in domo mea fecit scelerata multa.* Quasi diceret, illi qui tanquam filij dilecti esse debuerāt, & in Religione ac monasterio piè ac sanctè conversari; omnibus sese ac sanctè conversari; omnibus sese vitijs & sceleribus coinquinarunt, nullo pacto vel voto servato.

Quod iisdem impropere, quādo dicit: *Confregisti jugum meum rupisti vincula mea* (nimirū Religionis vota) & dixisti, *Non serviam*: hoc est, Non curo divinum cultum vel divinū Officiū non curo cōstitutiones Ordinis vel statuta majorū, nolo ijs ac quiescere vel obedire.

Hoc multi verbis si non dicant factis tamen ostendunt. Sed quare peccatum est istud? Audi Prophetam *1. Reg. 19.*

Q. 4

phetam

phetam Samuelem loquentē. Quasi peccatum ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idololatria, nolle acquiescere. Melior est autē obediētia quā vltima.

Detestandi ergo tales Religiosi, qui deteriores sēpē fiunt in Religione, quā unquam fuissent in saeculo. Vnde de talibus dicit D.

*S. Aug.
Epi: 137.*

August. Sicut non inveni meliores, quā qui in monasterio profecerunt; sic non expertus sum deteriores, quā qui in monasterio defecerunt. Et D. Gregorius: Nemo

*S. Greg.
in Pastor.
1. Parte
cap: 2.*

in Ecclesia amplius nocet, quā qui perversè agens, nomen & ordinem sanctitatis habet; nam delinquentem redarguere, nemo facile praesumit, & in exēplum culpa vehementer extenditur: quando, pro reverentia ordinis vel dignitatis peccator honoratur. Et D. Hieron:

S. Hier.

Nulla in mundo tam crudelis bestia, quā malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem sustinere valeat.

Et quod magis dolendum & deplorandum sit, quod integra monasteria subinde reperiantur, ubi monastica disciplina planè collapſa ſit, omniſque everſa Religio, ut omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiantur: Crumena propria æque inſtructi, ac ipſi ſæculares, quaſi nunquam votum paupertatis feciſſent, ita proprijs cõmodis & lucris inhiantes. Multi quoque in verbis & moribus ita leves & obſcæni, ut nullo caſtita-tis voto obſtricti appareant. Multi de obedientia DEO dicata ita parum ſolliciti, ut ſuis Superioribus interdum potiùs dominetur quam obtemperent. Multi denique quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipſis appareat. Sic que magno cùm ſcandalo & offendiculo multorum, vivunt in Religione: ſuæ vocationis & profeſſionis prorsus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ

Q s

qua-

*Prætorũ
Religioſo-
rum cor-
ruptela &
depravati
mores-*

quærant; à divino cultu & officio publico se absentare gaudent; Delicatum cibum & potum non tantum affectant, sed etiam ad superfluitatē sese ingurgitant: vestimenta non minus pretiosa, quam curiosa, sibi comparant. Sæcularia solatia & cōsortia exquirunt: nugis, fabulis, vaniloquijs delectantur; & tandem execrandis vitijs & criminibus assuescunt. Et quod deterritū est, ita ijs indurescunt, ut vix aliqua spes emendationis, correctionis vel sinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quasi in reprobū sensum jam dati & à Deo derelicti.

Vtinam mundus hos sibi servaret? ut quid enim monasteria incolunt? terram sanctā calcāt? Quare tales eleemosynas Bonorū devorant? Quare Angelica gymnasia spirituales exercitijs, delitijs carnalib⁹ contaminant? Quare mundo ejusque pompis, & vanitatibus, sponte in religione renuntiarunt, & tria vota

Solen

Solenniter emiserunt. si ea minime servare non intendat? Saltem simplicem gehennam in seculo male viventes sibi comparassent; ubi jam duplici gehennae supplicio, in monasteriis scandalose viventes, se reos faciunt. *Sed va homini illi, per quem scandalum venit, inquit Christus. Matt: 18;* Maxime ergo illis horrificum va, & gravis condemnatio, qui cum alijs deberent praelucere bonis exemplis, ac pijs moribus, potius prava sua vita, plerosq; offendant.

Sed merito tales puniuntur, hic & postea: quia hic infames & de specti, & subinde in magna rerum penuria & egestate constituti; cum è contrario, boni, reformati ac veri Religiosi, in magno honore & respectu habeantur, & omnibus rebus necessarijs abundant. Quod Dominus aperte apud Prophetam praedixit. De bonis enim in primis sic loquitur: *Ecce servi mei comedent* *Isaii 65a*

Benedi- erunt necessaria. Ecce servi mei la-
Etio bino- tabuntur, & laudabunt præexultatione
rum Reli- cordis: id est, hilari ac læto animo
gioso rum seruiunt Deo suo, pro omnibus be-

neficijs, & quod videbunt sese in
 magno respectu & honore haberi
 apud Deum & homines. Sed econ-
 verso, de malis loquitur Religiosus:
Vos autem esurietis & sitietis: id est,
Maledi- in penuria & egestate eritis. *Vos*
Etio malo- confundemini, & vos clamabitis præ do-
rum. lore cordis, & ululabitis. Id est, Eri-
 tis viles & contemptibiles, & præ-
 amaritudine deplorabitis statum
 & conditionem vestram. Hoc ita
 fieri, ipsa nos experientia docet.
 Ut verissimum sit quod S. Thomas
 habet in suo Hymno: *Visita nos, si-*
cut te colimus: quasi diceret, Ita nos
 Deus suis beneficijs & consolatio-
 nibus, visitat magis vel minus,
 prout plus vel minus ferventes in
 ejus obsequio nos exhibemus.

Nec mireris in S. Religione, &
 sub

sub habitu pietatis, subinde repe-
 riri malos & perverfos, difcolos &
 immorieros falsos fratres & fictos
 Religiofos. Quia mali hic bonis in-
 termixti funt, hædi ovibus, zizania
 & palea tritico: ut nihil purum &
 nō coinquinatū hic reperire liceat.

*Mali hinc
 femper bo-
 nis inter-
 mixti.*

In fine autem mundi, hædi ab
 ovibus separabuntur, zyzania &
 paleæ comburentur igne inextin-
 guibili, & triticum purum in cœle-
 ſti horreo collocabitur, & boni ab
 omni ſocietate malorum immunes
 erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita fa-
 cile ſcandalizantur. ſi quem vide-
 rint Religioſum delinquentem, vel
 pravum moribus, & ex eo de alijs
 omnibus malè ſentiunt & ſuſpicā-
 tur. eoſq; temerariè judicant. Qua-
 de re egregiè diſſerit D Auguſti-
 nus. Cum aliqua maritata (in-
 quit) invenitur adultera, vos viri
 non propterea projicitis vxores
 veſtras, nec accuſatis matres ve-
 ſtras

Epist. 137.

*Nec Reli-
gio est cō-
temnēda,
nec vita
monastica
despicien-
da propter
aliquorū
malam &
tāto.*

stras tanquam adulteras. Cum
autem de aliquibus qui sanctum
nomen profitentur, aliquid crimi-
nis vel falsitatis sonuerit, vel veri-
patuerit, instant, fatagunt, ambi-
unt, ut de omnibus hoc credatur.
Idemque paulò infrà: Quantumli-
bet vigeat disciplina domus meæ,
tamen homo sum, & inter homi-
nes vivo: nec mihi arrogare aui-
deo, ut domus mea melior sit quàm
Arca Noe, ubi inter octo homines
reprobus vnus inventus est: aut
melior sit quàm domus Abrahæ,
ubi dictum est: *Eijce ancillam & fi-*
lium ejus: aut melior sit quàm do-
mus Isaac, cui de duobus dictum
est: *Iacob dilexi, Esau odio habui:*
aut melior sit, quàm domus ipsi-
us Iacob, ubi lectum patris filius
incestavit: aut melior sit quàm do-
mus ipsius David, cujus vnus fili-
us cum sorore concubuit, & alter
filius contra patris mansuetudinē
rebellavit: aut melior, quàm co-
habita-

Gen: 21.

35. & 49.

2. Reg. 13.

35.

ha
qu
ren
fic
Lud
I
gio
ut
non
dign
ni, f
giof
cont
men
de p
V
Relig
nastic
vicem
lia, c
los,
tur li
iram,
homi
fectun

RELIGIOSORVM. 375

habitatio ipsius Domini Christi, in qua undecim boni perfidum & furem iudam tolerarunt: aut melior sit postremò, quam cœlum, unde Lucifer & Angeli ceciderunt.

Denique ad extremum ita Religionis causam tuetur S. Augustinus, ut ostendat (etiamsi ista effugere non possit) quanta tamen sit ejus dignitas ac splendor; ubi tot boni, sinceri, sancti ac perfecti Religiosi reperuntur. Etsi (inquit) contristamur de aliquibus purgamentis, consolamur tamen etiam de pluribus ornamentis.

Vnde Divus Bernardus egregiè Religionē describit, dicens. Monastica disciplina, illa est quæ cervicem submittit, deponit supercilia, componit vultum, ligat oculos, cohibet cachinnos, moderatur linguam, frænât gulam, sedat iram, format incessum, totumque hominem cōpositum facit, & perfectum reddit.

Deni.

S. Ber.

*Magna
dissimilitudo
inter sa-
crum Re-
ligione &
mundum.* Denique quondam insignem fa-
cit disparitatem: inter statum Re-
ligiosum, & statum mundanum.

In Religione siquidem homo.

Vivit purius.

Cadit rariùs,

Surgit velociùs,

Incedit cautiùs.

Purgatur citiùs,

Quiescit securiùs,

Irrigatur frequentiùs.

Moritur confidentiùs,

Remuneratur copiosiùs,

In mundo autem homini.

Immunda sunt omnia,

Ruina frequens,

Tarda resurrectio,

Incauta conversatio,

Crebra inquinatio,

Periculosa quies,

Rara irrigatio,

Mors expavescenda,

Merces dolorosa.

Quis

RELIGIOSORVM. 377

Quis hic non videt, quanta bona præstet status religionis, & quanta media præbeat salutis.

Vnde S. Franciscus sic solet *S. Fran* suos, animare. Fratres dilectissimi magna promissimus, sed maiora promissa sunt nobis; seruemus hæc suspiremus ad illa. Voluptas brevis, Pæna æterna, modica passio: gloria infinita.

Excellentissimus itaque & felicissimus est status Religiosorum, qui tanta bona præstat: ad perfectionem, ad sanctitatem homines ducit, & ad summam beatitudinem extollit.

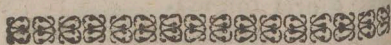
Quam tamen ut quis assequatur, non sufficit ad tempus benè & piè vixisse, & religiosè cõversatum fuisse: sed ipsa denique perseverantia necessaria est: sine qua nullus coronatur. Nam finis *Luc: 10.* *Qui enim perseveraverit, usq; in finem, hic salvus erit, inquit Christus Salvator.*

Nemo

Luci 9. Nemo autem mittens manum suam
ad aratrum, & respiciens retro apertus
est Regno Dei.

Sed estote fideles usque ad mortem,
(inquit Dominus) & dabo vobis co-
ronam vite.

Esai 1. Igitur serviamus illi, in sanctitate
& iustitia coram ipso, omnibus diebus
nostris.

ORATIO ANTE STV-
dium.

S. THOMÆ AQVI-
NATIS ANGELI-
ci Doctoris.

CREATOR ineffabilis, qui de
Thesauro sapientiæ tuæ tres
Angelorum Hierarchias annotasti,
& eas super cœlum Empyreum mi-
ro ordine collocasti; atque univer-
si partes elegantissimè disposuisti.
Tu inquam qui verus fons luminis
& sapientiæ diceris, atque super-
eminens

mine
gneri
bras,
cem i
vens p
catum
qui lin
tas lin
in labi
tionis
gendi
tatem,
liratem
loquen
gressum
gas egr
verus D
& regna

AD A
pien
da

ANIM
ANOE

minens principium, infundere digneris super intellectus mei tenebras, tuæ radiam claritatis, duplicem in qua natus sum, à me removens privationem & tenebras, peccatum scilicet & ignorantiam. Tu qui linguas infantium facis discretas linguam meam erudias, atque in labijs meis gratiam tuæ benedictionis infundas, da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, addiscendi modum & facilitatem, interpretandi subtilitatem, loquendi gratiam copiosam. Ingressum instruas, progressus dirigas egressum compleas; Tu qui es verus DEUS & homo. Qui vivis & regnas DEUS, Amen.

SALVATIO

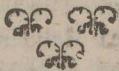
AD ÆTERNAM SAPIENTIAM quotidie dicenda B. Henrici Susonis

Ord: Prædic:

Anima mea desideravit se in nocte, sed & spiritu meo in præcor-

380 SPEC. PARVVM

præcordijs meis de mane evigilavi
 ad te O Præclarissima sapientia,
 petens ut desiderata præsentia tua,
 cuncta nobis adversantia remo-
 veat, penetrabilia cordis nostri sua
 multiformi gratia perfundat, & in
 Amore tuo vehementer accendat.
 Et nunc dulcissime Domine IESU
 Christe, ad te diluculo consurgo,
 teque ex intimo cordis affectu sa-
 luto. Millia quoque millium ce-
 lestium agminum tibi ministran-
 tium te ex me salurent, & decies
 millies centena millia tibi assisten-
 tium te ex me glorificent, Vniuer-
 salis etiam Harmonia omnium
 Creaturarum, te ex me collau-
 det, ac nomen tuum glori-
 osum protectionis nostræ
 Glypeum benedicat in
 sæcula, Amen.

FINIS

FIN

ÆT

An

Quam

Quam

O

Quid d

Qui

Cogito n

An

Cogito t

menta in

usq; ad e

nitate ad

O Æ

Qui pat

men

FINIS CORONAT OPVS

Finiat & coronet libellus.

ÆTERNITAS QVÆ

sine fine.

Annos aternos in mente habui. Psal. 76.

O ÆTERNITAS.

Quam raro versari in mentibus hominũ.

Iterum dico.

Quam raro versari in mentibus nostrũ.

ÆTERNITAS.

O Æternitas heu Æternitas.

Quid dicam? aut quomodo dicam?

Quis exprimat? Qui concipiat?

Quid sit

ÆTERNITAS.

*Cogito mille annos, cogito milies mille
Annos.*

*Cogito tot annorum millia, quot sunt mo-
menta in toto tempore à condito Mundo,
usq; ad ejus consummationẽ, Et de Æter-
nitate adhuc nihil habeo.*

O Æternitas heu Æternitas.

*Quis poterit par esse aternitati in Tor-
mentũ?*

Volo

Volo dicere, & nescio dicere: Quam diu
Deus erit Deus, tamdiu durabunt tor-
menta.

Quam diu hoc erit?

*Æternitas, Æternitas, Æternitas, non
est effari, non est concipere non est in-
venire istud.*

Quam diu.

O *Æternitas* heu *Æternitas Æternitas*
O Deus hic ure, hic seca, hic non par-
cas, ut in *Æternum* parcas.

Ne pagina vacua remaneat.

VITA VENERABILIS

Patri Fratri Bernardi Paxilli.

Pater Frater Bernardus Paxillus
primùm institutum Canonico-
rum Regularium, sanctissimi se-
pulchri Domini Hierosolymitani
am plexus, postmodum in maturi-
tate Ordinem Prædicatorum in-
gressus, totum se ad austerioris vie
observantiam contulit. Carnes re-
to Religionis tempore nunquam
edebat, piscibus rarissimè vesceretur

RELIGIOSORVM. 383

tur solis iusculis & oleribus cōten-
tus. In choro noctu diuq; assidu-
us aspero cilicio pro tunicella ute-
batur: disciplinis adeo acriter
corpus suum flagellabat, ut sapis-
simè sanguinis guttis pavimentum
maderet, silentij tenacissimus, vul-
tu adeò composito, semper demissis
oculis, tam intus quam extra ince-
debat. Habitui rudi, culcitrá du-
ram & lectum adhibebat. Terri-
bilis Dæmonum exorcista, multos
ab Obsessorum corporib⁹ fugavit,
gravissimas ab iisdem perpeffus in-
jurias. Splendebat in eo mira sa-
pientia, & acrimonia in persequen-
dis hæresum erroribus tanta, ut ul-
tra centum ex obstinatissimis hæ-
reticis, suis ferventissimis Con-
cionibus & disputationibus ad fi-
dem Christi reduxerit. Ut Atria-
norum impietatem condemnaret,
ingens Monomachix volumen edi-
dit plura mente concepta mors in-
terrupit. In gravissimis morbis
patien-

patientissimus tandem omnibus
Sacramentis more religioso munus
tus in Conventu Cracoviensi non
sine magna sanctitatis opinione a
nimam creatori reddidit.

VITA VENERABILIS

FRATRIS CAROLI FRANCO
Clerici.

IN Conventu Luceorienti Fr. Carolus
Franco Clericus Professus modestâ
patientiâ, & abnegatione propriæ vo-
luntatis insignis, virginitatem suam
MARIE V. erga quam singulari pietatis
affectu ducebatur perpetuò servandâ
devovit. Incontéplanda Christi Passi-
one assiduus, cōsummat9 in brevi post
annū suæ Professionis eo ipso die qua
professionē emiserat cum magna san-
ctitatis opinione decessit cuius agoniam
Virgo DEIPARA suâ Præsentia miris
in modum recreavit, quam ille Ma-
trem suam compellens fratribus adori-
randam indice monstrabat. Eius fun-
dus præter maximam plebis multitu-
dinem quatuor regni Principes de-
coraverê qui cum proprijs ma-
nibus sepelierunt,

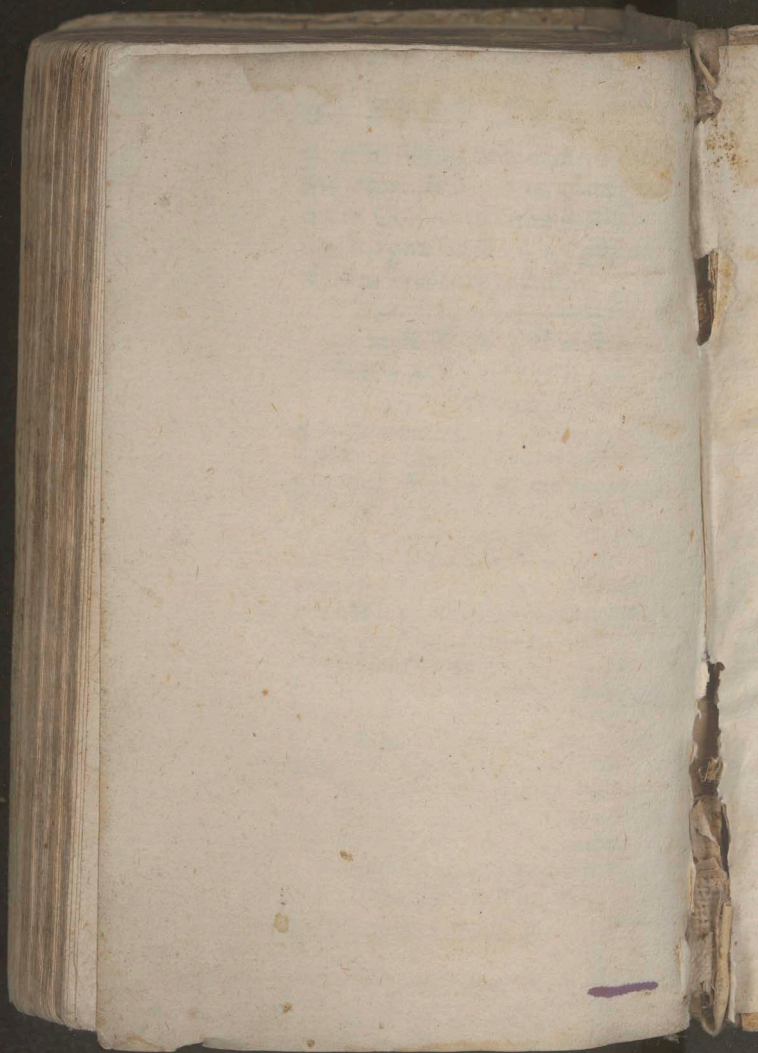
FINIS.

VVM

omnibus
so muni
nfi non
nitione a

ILIS
NCO

. Carolus
modestia
priae vo
suam Be
pieratio
ervanda
Ni Passi
evi post
die quo
na san
s agone
la miri
le Ma
e ad
ins fu
ultit
s de
naq

Biblioteka Jagiellońska

stdr0027916

